

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. CP443/2004
din 24.12.2004

CODUL DE EXECUTARE AL REPUBLICII MOLDOVA

Publicat : 03.03.2005 în MONITORUL OFICIAL Nr. 34-35 art. 112 Data intrării în vigoare

Versiune în vigoare din 18.11.2008, în baza modificărilor prin

[LP217-XVI din 24.10.08, MO206-207/18.11.08 art.758](#)

Parlamentul adoptă prezentul cod.

CARTEA ÎNTÎI

EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR CU CARACTER CIVIL

T i t l u l I

DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul I

NOȚIUNI ȘI PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Sarcina și scopul procedurii de executare

(1) Procedura de executare are sarcina de a apăra și a realiza drepturile și libertățile persoanelor fizice și ale asociațiilor lor, interesele persoanelor juridice prin executarea silită a hotărîrilor, deciziilor, încheierilor, ordonanțelor, sentințelor cu caracter civil ale instanțelor de judecată, precum și a hotărîrilor altor organe, denumite în continuare documente executorii, dacă legea nu prevede altfel.

(2) În scopul îndeplinirii acestei sarcini, legislația privind executarea stabilește competența organelor de executare, statutul lor, modul și condițiile de executare silită a documentelor executorii.

Articolul 2. Legislația privind executarea

Legislația privind executarea constă din prezentul cod și alte acte normative care nu contravin Constituției Republicii Moldova și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute în prezentul cod, se aplică reglementările tratatului internațional.

Articolul 3. Principiul legalității

Organele de executare asigură executarea silită a documentelor executorii în strictă conformitate cu prezentul cod și cu alte acte normative.

Articolul 4. Principiul egalității

Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se extind asupra persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor fizice, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, și asupra persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare.

Articolul 5. Principiul disponibilității

(1) Creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amîna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit.

(2) Părțile în procedura de executare (creditorul și debitorul) pot executa documentul executoriu prin încheierea unei tranzacții.

Articolul 6. Principiul umanismului

Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se stabilesc pe baza principiului respectării drepturilor omului și nu pot avea ca scop pricinuirea suferințelor fizice și morale sau a prejudiciilor materiale.

Articolul 7. Limba în care se desfășoară procedura de executare

(1) Procedura de executare se desfășoară în limba moldovenească.

(2) Dacă participanții la procedura de executare nu posedă limba moldovenească, ei au dreptul de a lua cunoștință de actele procedurii de executare și de a vorbi prin interpret.

Articolul 8. Independența executorului judecătoresc

(1) La executarea documentelor executorii, executorul judecătoresc este independent și se supune numai legii.

(2) Orice imixtiune în activitatea de executare a documentelor executorii este inadmisibilă și atrage răspunderea prevăzută de lege.

Articolul 9. Caracterul obligatoriu al cerințelor executorului judecătoresc

(1) Cerințele executorului judecătoresc, înaintate în modul stabilit de prezentul cod și de

alte acte normative, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, persoanele juridice, persoanele cu funcție de răspundere și persoanele fizice.

(2) Persoanele care nu execută cerințele executorului judecătoresc poartă răspunderea prevăzută de prezentul cod și de alte acte normative.

Articolul 10. Atacarea actelor executorului judecătoresc

Participanții la procedura de executare și alte persoane interesate ale căror drepturi ori interese ocrotite de lege au fost încălcate printr-un act de executare pot ataca acest act în conformitate cu legea.

Capitolul II

ORGANELE DE EXECUTARE

Articolul 11. Organele de executare

(1) Executarea silită a documentelor executorii revine Departamentului de executare și se efectuează prin intermediul subdiviziunilor lui teritoriale, denumite în continuare oficii de executare.

(2) Departamentul de executare și oficiile de executare fac parte din sistemul organelor Ministerului Justiției.

(3) Departamentul de executare și oficiile de executare sînt persoane juridice, au conturi trezoreriale, conturi speciale în lei și în valută străină, ștampilă cu imaginea stemei de stat și cu denumirea lor.

(4) Departamentul de executare și oficiile de executare dispun de patrimoniu, pe care îl administrează în condițiile legii.

(5) Departamentul de executare și oficiile de executare își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu prezentul cod și cu alte acte normative.

(6) Funcționarii Departamentului de executare și executorii judecătorești au statut de funcționar public și se află sub incidența Legii serviciului public.

T i t l u l I I

EXECUTAREA SILITĂ A DOCUMENTELOR EXECUTORII

Capitolul III

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 12. Actele supuse executării silite

Conform normelor stabilite de prezentul cod, se execută:

a) încheierile, ordonanțele, hotărârile și deciziile date de instanțele de judecată în pricinile

civile și de contencios administrativ;

b) încheierile, sentințele și deciziile date de instanțele de judecată în cauzele penale cu privire la aplicarea pedepselor neprivative de libertate, precum și cu privire la acțiunea civilă;

c) deciziile cu privire la contravențiile administrative;

d) contractele autentice cu privire la plata pensiei de întreținere;

d¹) acordurile autentice privind executarea benevolă a dreptului de ipotecă;

e) hotărârile arbitrale;

f) hotărârile instanțelor de judecată străine și ale arbitrajelor internaționale, recunoscute și încuviințate pentru executare pe teritoriul Republicii Moldova;

g) deciziile Curții Constituționale cu privire la aplicarea amenzii;

h) încheierile organelor de executare;

i) hotărârile cu privire la aplicarea sancțiunilor economice adoptate de către organele abilitate cu funcții de control financiar în cazul restituirii de către băncile comerciale a ordinelor incaso din motivul lipsei mijloacelor bănești;

j) alte documente executorii.

Articolul 13. Documentele executorii

Documente executorii sînt:

a) titlul executoriu eliberat de instanța de judecată;

b) actele (dispozitivul actelor) cu caracter de executare, adoptate de către organele menționate în art.12 din prezentul cod.

Articolul 14. Eliberarea titlului executoriu

(1) Titlul executoriu se eliberează de către prima instanță creditorului, după rămînerea definitivă a hotărîrii, la cererea creditorului.

(2) În cazurile prevăzute în art.256 din Codul de procedură civilă, precum și în cazul în care instanța a dispus executarea imediată, titlul executoriu se eliberează imediat.

Articolul 15. Eliberarea mai multor titluri executorii în temeiul unei singure hotărîri

(1) În temeiul unei hotărîri se eliberează un singur titlu executoriu.

(2) Dacă executarea trebuie să se efectueze în diferite locuri sau dacă hotărîrea s-a dat în folosul mai multor creditori, la cererea creditorilor instanța de judecată eliberează mai

multe titluri executorii, cu indicarea exactă a locului executării.

(3) În temeiul hotărîrii judecătorești, prin care debitorii au fost obligați să achite sume de bani în mod solidar, la cererea creditorului se eliberează mai multe titluri executorii, după numărul debitorilor solidari.

Articolul 16. Cuprinsul titlului executoriu

(1) Titlul executoriu va cuprinde:

- a) denumirea instanței de judecată care a eliberat titlul executoriu;
- b) pricina în baza căreia a fost eliberat titlul executoriu;
- c) data pronunțării hotărîrii și dispozitivul (textual);
- d) data rămînerii definitive a hotărîrii sau mențiunea privind executarea imediată;
- e) numele, data și locul nașterii sau denumirea debitorului și creditorului, domiciliul ori sediul lor, datele de identificare bancare și codul fiscal;
- f) data eliberării titlului executoriu;
- g) mențiuni privind măsurile de asigurare a acțiunii;
- h) alte mențiuni, după necesitate.

(2) Titlul executoriu, eliberat în temeiul hotărîrii judecătorești, se semnează de către judecător și grefier și se certifică cu ștampila instanței de judecată.

(3) Documentul executoriu, eliberat în temeiul actului unui alt organ, se semnează de către persoana cu funcție de răspundere și se certifică cu ștampila organului respectiv; totodată el va cuprinde toate datele prevăzute în alin.(1) al prezentului articol.

(4) În cazul în care hotărîrea instanței de judecată străine sau a arbitrajului internațional a fost recunoscută și încuviințată spre executare pe teritoriul Republicii Moldova, în titlul executoriu se indică atât denumirea instanței de judecată străine sau a arbitrajului internațional, cât și denumirea instanței de judecată din Republica Moldova care a recunoscut și a încuviințat executarea acestei hotărîri.

Articolul 17. Prezentarea documentului executoriu spre executare

(1) Documentul executoriu se prezintă spre executare de către creditor.

(2) Instanța de judecată, din oficiu, prezintă titlul executoriu spre executare în pricinile ce țin de:

- a) confiscarea bunurilor;
- b) urmărirea unor sume de bani ce urmează a fi făcute venit la stat;

- c) urmărirea pensiei de întreținere;
- d) repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului;
- e) repunerea în funcție și de încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu;
- f) în alte pricini prevăzute de lege.

(3) În cazurile enumerate în alin.(2) al prezentului articol, instanța informează părțile despre prezentarea titlului executoriu spre executare.

Articolul 18. Termenele de prezentare a documentelor executorii spre executare

(1) Hotărîrea judecătorească poate fi prezentată spre executare în decurs de 3 ani de la rămînerea ei definitivă, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Documentul executoriu privind urmărirea plăților periodice își menține valabilitatea în cursul întregii perioade în care urmează să se facă plățile. Termenul stabilit în alin.(1) al prezentului articol se aplică fiecărei plăți periodice în parte, iar curgerea lui începe din ziua scadenței fiecărei plăți.

(3) Hotărîrile judecătorești în contencios administrativ se prezintă spre executare în termen de 30 de zile de la data expirării termenului de executare stabilit de lege sau de instanța de judecată.

(4) Hotărîrile cu privire la contravențiile administrative se prezintă spre executare în termenele prevăzute de Codul cu privire la contravențiile administrative, dacă legea nu prevede altfel.

(5) Termenele de prezentare a documentelor executorii se calculează în conformitate cu art. 111 din Codul de procedură civilă.

Articolul 19. Întreruperea termenului de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu spre executare

(1) Termenul de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu spre executare se întrerupe:

- a) prin prezentarea documentului executoriu spre executare;
- b) prin executarea parțială a documentului executoriu.

(2) După întrerupere, curgerea prescripției începe din nou. La calcularea noului termen de prescripție, perioada scursă pînă la întrerupere nu se ia în considerare.

(3) În caz de restituire a documentului executoriu care nu a fost executat sau a fost executat parțial, noul termen pentru prezentarea documentului executoriu se calculează din ziua în care documentul a fost restituit creditorului.

Articolul 20. Repunerea în termen

(1) Creditorul care a omis termenul de prezentare a documentului executoriu spre executare poate fi repus în termen de către instanța de judecată.

(2) Cererea de repunere în termen se depune la instanța de judecată care a adoptat hotărîrea sau la instanța de la locul de executare, cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea prezentării documentului executoriu spre executare în termen.

(3) Cererea se examinează în ședință de judecată, cu înștiințarea prealabilă a părților despre locul, data și ora examinării, însă neprezentarea lor nu împiedică examinarea cererii.

(4) Încheierea privind cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs.

Articolul 21. Eliberarea duplicatului titlului executoriu

(1) În caz de pierdere sau deteriorare a titlului executoriu, instanța care a adoptat hotărîrea poate elibera duplicat.

(2) Cererea de eliberare a duplicatului poate fi înaintată de către părțile în procedura de executare sau de către executorul judecătoresc.

(3) Dacă președintele instanței de judecată este de acord să elibereze duplicatul titlului executoriu, el va face pe cerere mențiunea respectivă, iar în caz de refuz va adopta o încheiere motivată.

(4) Încheierea privind refuzul de a elibera duplicatul titlului executoriu poate fi atacată cu recurs.

Articolul 22. Răspunderea pentru pierderea sau deteriorarea documentului executoriu

(1) Șeful oficiului de executare, la demersul executorului judecătoresc, este în drept să aplice persoanei vinovate de pierderea sau deteriorarea documentului executoriu o amendă de la 10 la 25 unități convenționale dacă acțiunile acestei persoane nu sînt sancționabile prin legea penală.

(2) Încheierea privind aplicarea sancțiunii poate fi atacată cu recurs.

Articolul 23. Amenda

(1) Amenda este o sancțiune pecuniară care se aplică de către șeful oficiului de executare în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod.

(2) Amenda se stabilește în unități convenționale. Unitatea convențională de amendă este egală cu 20 de lei.

Capitolul IV

EXECUTORUL JUDECĂTORESC

Articolul 24. Executorul judecătoresc

(1) Documentele executorii prevăzute în art.12 se execută de către executorul judecătoresc.

(2) Executarea silită a documentelor executorii de către alte persoane nu se admite.

Articolul 25. Drepturile și obligațiile procesuale ale executorului judecătoresc

(1) Executorul judecătoresc este obligat să întreprindă toate măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii și să explice participanților la procesul de executare drepturile și obligațiile lor.

(2) Executorul judecătoresc are dreptul:

a) să urmărească mijloacele bănești ale debitorului atât în numerar, cât și de pe conturile lui bancare, salariul, pensia, bursa și alte venituri ale debitorului;

b) să urmărească bunurile debitorului prin aplicarea sechestrului, ridicarea și vânzarea lor;

c) să urmărească mijloacele bănești și bunurile debitorului care se află la terțe persoane;

d) să ridice de la debitor obiectele indicate în documentul executoriu;

e) să aplice sechestrul pe conturile debitorului și să interzică instituției bancare să vireze sume bănești de pe aceste conturi;

f) să oblige persoanele fizice și juridice părți în procedura de executare să efectueze anumite acțiuni în vederea executării documentelor executorii;

g) să întreprindă măsurile indicate în documentul executoriu;

h) să solicite și să primească gratuit de la părțile în procedura de executare, precum și de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, informații și explicații necesare pentru executarea documentului executoriu, precum și de la debitor informații cu privire la veniturile sale și la bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți și în devălmășie;

i) să dispună participarea colaboratorilor organelor afacerilor interne la executarea documentelor executorii;

j) să efectueze controlul corectitudinii executării de către organizații a documentelor executorii privind urmărirea salariului debitorului;

k) să interzică instituțiilor și organizațiilor de stat, persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor fizice și persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, efectuarea anumitor acte în privința debitorului sau a bunurilor lui, care ar putea duce la împiedicarea executării.

l) să solicite instanței judecătorești aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara, în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.

(3) Executorul judecătoresc are dreptul, în prezența și cu acordul debitorului sau al

membrilor adulți ai familiei acestuia, să pătrundă în locuință și în alte încăperi ale debitorului, să le cerceteze în scopul sechestrării sau ridicării bunurilor.

(4) Executorul judecătoresc este în drept să cheme participanții la procesul de executare la oficiul de executare pentru a coordona cu ei modalitatea de executare și a-i familiariza cu procedura de executare.

(5) Executorul judecătoresc nu este în drept să schimbe modul și ordinea de executare a hotărârii și să scoată bunurile de sub sechestrul. El nu poate restitui documentul executoriu decât la cererea scrisă a creditorului sau după executarea documentului executoriu.

Articolul 26. Neexecutarea cerințelor executorului judecătoresc

(1) Pentru neexecutarea cerințelor executorului judecătoresc, precum și pentru nerestituirea documentului executoriu executorului judecătoresc după eliberarea debitorului din serviciu, pentru prezentarea de date incorecte privind veniturile și situația patrimonială a debitorului, pentru necomunicarea de către debitor a datelor despre schimbarea locului de muncă sau a domiciliului, pentru neprezentarea fără motiv la executorul judecătoresc sau la locul de executare, persoanele vinovate pot fi sancționate de către șeful oficiului de executare cu o amendă de la 10 la 25 de unități convenționale, iar pentru împiedicarea prin diferite acțiuni (inacțiune) a executării - de la 50 la 100 de unități convenționale. Neexecutarea intenționată repetată a cerințelor executorului judecătoresc sau împiedicarea prin diferite acțiuni a executării atrage aplicarea unei amenzi de la 60 la 150 de unități convenționale.

(2) Încheierea privind aplicarea amenzii prevăzute în alin.(1) al prezentului articol poate fi atacată cu recurs.

(3) Dacă acțiunile (inacțiunea) persoanelor care, fără motive justificative, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc sau împiedică executarea documentului executoriu conțin elemente de contravenție sau de infracțiune, șeful oficiului de executare înaintează instanței de judecată sau procurorului, după caz, materialele și demersul de tragere a lor la răspundere contravențională sau penală.

Articolul 27. Competența teritorială

(1) Documentul executoriu se prezintă pentru executare la oficiul de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul sau sediul debitorului.

(2) În cazul în care bunurile debitorului se află în diferite localități, creditorul poate prezenta documentul executoriu la oficiul de executare în a cărui rază teritorială se află bunurile.

Articolul 28. Strămutarea documentului executoriu

(1) Documentul executoriu poate fi strămutat la un alt oficiu de executare în cazul dacă:

a) debitorul și-a schimbat domiciliul sau sediul;

b) bunurile debitorului nu se află la domiciliul sau la sediul lui, dar în alt loc;

c) mijloacele bănești sau bunurile care se află la domiciliul sau la sediul debitorului nu sînt suficiente pentru executarea deplină a documentului executoriu, iar restul bunurilor se află în altă localitate;

d) au fost recuzați toți executorii judecătorești ai oficiului de executare;

e) documentul executoriu a fost primit cu încălcarea competenței.

(2) Executorul judecătoresc strămută documentul executoriu printr-o încheiere motivată, care poate fi atacată cu recurs.

(3) Dacă oficiul de executare nu funcționează timp îndelungat din motive excepționale, Departamentul de executare, la cererea creditorului sau din oficiu, strămută documentul executoriu la un alt oficiu de executare.

(4) Actele de executare a documentului executoriu efectuate de oficiul de executare care a intentat procedura de executare au efect juridic pentru oficiul de executare care urmează să execute documentul executoriu.

Articolul 29. Conflictul de competență

Cînd două sau mai multe oficii de executare se declară competente sau incompetente să execute documentul executoriu, conflictul de competență teritorială se soluționează de către Departamentul de executare.

Articolul 30. Recuzarea și abținerea de la executare a executorului judecătoresc

(1) Executorul judecătoresc urmează a fi recuzat în temeiurile prevăzute în art. 50 din Codul de procedură civilă.

(2) Dacă există temeiurile specificate în art. 50 din Codul de procedură civilă, executorul judecătoresc este obligat să se abțină de la executare.

(3) Recuzarea și abținerea de la executare pot fi declarate înainte de a se începe acțiunile de executare, cu excepția cazurilor cînd temeiurile au devenit cunoscute după începerea lor.

(4) Recuzarea și abținerea de la executare se fac în scris și trebuie să fie motivate.

(5) În cadrul executării nu se admite înaintarea repetată a recuzării aceluiași executor judecătoresc pentru aceleași motive dacă anterior recuzarea a fost respinsă.

Articolul 31. Procedura de soluționare a cererii de recuzare sau de abținere de la executare

(1) Cererea de recuzare sau de abținere de la executare a executorului judecătoresc se examinează de către șeful oficiului de executare.

(2) În cazul admiterii cererii de recuzare sau de abținere de la executare, procedura de executare se transmite unui alt executor judecătoresc. Dacă transmiterea procedurii unui alt executor al aceluiași oficiu de executare este imposibilă, procedura se strămută pentru

executare la un alt oficiu.

(3) Încheierea privind cererea de recuzare a executorului judecătoresc poate fi atacată cu recurs.

Capitolul V

CHELTUIELILE DE EXECUTARE

Articolul 32. Cheltuielile de executare

Cheltuielile de executare se compun din taxa de executare și cheltuielile pentru efectuarea actelor de executare.

Articolul 33. Taxa de executare

(1) În cazul neexecutării de către debitor a documentului executoriu în mod benevol în termenul stabilit, șeful oficiului de executare, la demersul executorului judecătoresc sau din oficiu, adoptă o încheiere privind perceperea de la debitor a taxei de executare în mărime de 5% din suma real percepută sau din valoarea bunurilor percepute. În cazul neexecutării documentului executoriu cu caracter nepatrimonial, taxa de executare se percepe de la debitorul persoană fizică în mărime de 5 unități convenționale, iar de la debitorul persoană juridică - în mărime de 50 de unități convenționale.

(2) Taxa de executare se transferă pe contul de depozit al oficiului de executare, cu virarea ulterioară la bugetul de stat.

(3) Încheierea privind perceperea taxei de executare poate fi atacată cu recurs.

Articolul 34. Restituirea taxei de executare

(1) În cazul anulării hotărârii în al cărei temei a fost eliberat titlul executoriu, suma taxei de executare se restituie din bugetul de stat dacă se prevede întoarcerea executării.

(2) Încheierea privind restituirea taxei de executare poate fi atacată cu recurs.

Articolul 35. Cheltuielile pentru efectuarea actelor de executare

(1) Cheltuielile pentru efectuarea actelor de executare se suportă de către debitor. Dacă, potrivit documentului executoriu, calitatea de debitor o au mai multe persoane, acestea achită solidar cheltuielile pentru efectuarea actelor de executare.

(2) La cheltuielile pentru efectuarea actelor de executare se referă cheltuielile pentru:

a) transportarea, păstrarea și vânzarea bunurilor debitorului;

b) deschiderea forțată și închiderea încăperilor, strămutarea sau înlăturarea îngrădirilor;

c) remunerarea specialiștilor, experților, martorilor asistenți și altor persoane antrenate în procesul de executare în conformitate cu legea;

d) deplasarea executorului judecătoresc la locul executării;

e) căutarea debitorului și a bunurilor lui;

f) transferul (expedierea) prin poștă a sumelor încasate, a încheierilor, înștiințărilor, telegramelor etc.;

g) asigurarea aducerii forțate a debitorului;

h) organizarea și desfășurarea licitației.

(3) Nu sînt considerate cheltuieli pentru efectuarea actelor de executare cheltuielile suportate de către creditor pentru asistența juridică în procesul de executare.

(4) Modul de determinare a mărimii cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare se stabilește de Guvern.

(modificat prin LP217-XVI din 24.10.08, MO206-207/18.11.08 art.758)

Articolul 36. Avansarea cheltuielilor de executare de către creditor

(1) După identificarea actelor de executare și a cheltuielilor necesare pentru efectuarea lor, creditorul este obligat, în termen de pînă la 7 zile de la înștiințare, să avanseze cheltuielile menționate și este în drept să pretindă restituirea lor ulterioară din contul debitorului.

(2) În cazul în care există mai mulți creditori, suma necesară pentru efectuarea cheltuielilor de executare poate fi avansată fie de către unul dintre creditori, fie în mod solidar de către toți, proporțional creanței.

(3) Creditorul poate depune suma avansată pentru efectuarea actelor de executare la contul special al oficiului de executare, precum și să achite nemijlocit furnizorilor cheltuielile pentru serviciile prestate.

(4) În cazul în care creditorul nu avansează cheltuielile pentru efectuarea actelor de executare în termenul indicat în alin.(1), executorul judecătoresc, după aplicarea măsurilor de asigurare a executării documentelor executării prevăzute în art.57, dispune, prin încheiere motivată, amînarea executării, fapt despre care informează imediat creditorul. În acest caz, termenul de executare, prevăzut în art.63, începe să curgă de la data avansării cheltuielilor. Dacă, în termen de 3 luni de la data emiterii înștiințării despre obligația avansării cheltuielilor de executare, creditorul nu va avansa cheltuielile, documentul executoriu se remite acestuia fără a fi executat, conform art.82.

(5) La cererea creditorului și la prezentarea documentelor ce confirmă avansarea cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare, acestea se încasează de la debitor la contul de depozit al oficiului de executare în baza unei încheieri motivate a șefului oficiului de executare.

(6) Cheltuielile se încasează odată cu executarea documentului executoriu de bază. Cererea creditorului, documentele ce confirmă achitarea și originalul încheierii de încasare a cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare se anexează la dosarul de executare.

(7) Sumele bănești se restituie creditorului, în baza încheierii motivate, după finalizarea procedurii de executare.

(8) Sînt scutiți de obligația avansării cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare creditorii în beneficiul cărora urmează să se încaseze:

a) pensia de întreținere;

b) salariul și alte drepturi ce decurg din raporturile de muncă, precum și indemnizațiile prevăzute de statutul de șomer;

c) sumele bănești pentru repararea prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă repararea s-a efectuat sub formă de prestații bănești periodice;

d) compensațiile pentru absență forțată de la locul de muncă, în cazul reintegrării în serviciu;

e) indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale prevăzute de lege;

f) plățile ce decurg din dreptul de autor și drepturile conexe, din dreptul asupra invențiilor, desenelor și modelelor industriale, soiurilor de plante, topografiilor, circuitelor integrate, precum și asupra propunerilor de raționalizare.

(9) Ținînd cont de situația materială a creditorului persoană fizică, instanța de judecată poate dispune scutirea totală sau parțială a acestuia de obligația avansării cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare. De asemenea, instanța de judecată este în drept să decidă, la cererea creditorului persoană juridică, amînarea sau eșalonarea avansării cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare. Cererea de scutire, amînare sau eșalonare a avansării cheltuielilor de executare se examinează în ordinea generală prevăzută de Codul de procedură civilă. Pe durata examinării cererii, executarea documentului executoriu se amînă.

(10) Acoperirea cheltuielilor pentru intentarea procedurii de executare și aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, dispuse de instanța de judecată, sau a măsurilor de asigurare a executării, precum și avansarea cheltuielilor de executare pentru categoriile de creditori scutite de obligația

de a le avansa se efectuează din mijloacele alocate de la bugetul de stat.

(11) În cazul încetării procedurii de executare din cauza renunțării creditorului la executare sau a refuzului acestuia de a primi bunurile ridicate de la debitor, precum și în cazul tergiversării de către creditor a executării documentului executoriu, creditorului i se restituie numai partea nefolosită din suma avansată în baza încheierii motivate a șefului oficiului, iar suma avansată din mijloacele alocate de la bugetul de stat se încasează de la creditor în folosul statului.

(12) În cazul anulării hotărîrii de judecată în temeiul căreia a fost eliberat titlul executoriu

sau al anulării acțiunilor executorului judecătoresc, care au ca efect neexecutarea documentului executoriu, cheltuielile avansate de către creditor se restituie acestuia de la bugetul de stat.

(13) În cazul executării, conform prevederilor prezentului cod, a documentelor executării în folosul statului, cheltuielile de executare sînt suportate de inspectoratele fiscale de stat din raza teritorială a oficiului de executare din contul mijloacelor alocate în aceste scopuri de la bugetul de stat.

(14) Încheierea privind încasarea cheltuielilor pentru efectuarea actelor de executare sau refuzul de adoptare a încheierii pot fi atacate cu recurs.

(se modifică prin LP217-XVI din 24.10.08, MO206-207/18.11.08 art.758)

Articolul 37. Depunerea de către executorul judecătoresc a sumelor bănești pe contul de depozit

(1) Achitarea dintre creditor și debitor se efectuează direct, despre ce executorului judecătoresc i se prezintă o dovadă.

(2) Dacă achitarea directă este imposibilă sau creditorul refuză să primească suma datoriei, această sumă se depune sau se transferă, după caz, de către debitor pe contul de depozit.

(3) Executorul judecătoresc primește sumele bănești numai împreună cu dovada și le depune neîntârziat pe contul de depozit.

(4) Sumele încasate în folosul statului se depun de către debitor sau de către executorul judecătoresc nemijlocit în instituția financiară.

Articolul 38. Eliberarea sumelor de pe contul de depozit

(1) Sumele de pe contul de depozit se eliberează creditorului persoană fizică în baza cecului sau prin transfer pe contul lui, în temeiul dispoziției de plată, iar creditorului persoană juridică – prin virament pe contul lui, în temeiul dispoziției de plată.

(2) Cecul se eliberează creditorului sau unei alte persoane care are procură, în baza buletinului de identitate.

(3) Cecul și dispoziția de plată se semnează de către șeful oficiului de executare și de către contabil, dacă oficiul dispune de această unitate.

Capitolul VI

PARTICIPANȚII LA PROCEDURA DE EXECUTARE

Articolul 39. Participanții la procedura de executare

Participanți la procedura de executare sînt părțile, intervenienții, reprezentanții, specialiștii, experții, interpreții, martorii asistenți.

Articolul 40. Părțile în procedura de executare

- (1) Părți în procedura de executare sînt creditorul și debitorul.
- (2) Creditor poate fi persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost eliberat documentul executoriu. În cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor o exercită Ministerul Finanțelor prin intermediul organelor fiscale teritoriale.
- (3) Debitor poate fi persoana fizică sau juridică, care prin documentul executoriu, este obligată să efectueze anumite acțiuni sau să se abțină de la efectuarea lor.
- (4) Părțile în procedura de executare se bucură de drepturi procesuale egale.

Articolul 41. Drepturile și obligațiile părților

- (1) În procesul executării, părțile au dreptul:
 - a) să ia cunoștință de materialele procedurii de executare;
 - b) să facă extrase din ele și copii;
 - c) să depună cereri și demersuri;
 - d) să participe la actele de executare;
 - e) să-și prezinte argumentele și considerentele asupra tuturor chestiunilor;
 - f) să dea executorului judecătoresc explicații verbale și scrise;
 - g) să facă obiecții împotriva cererilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți la procedura de executare;
 - h) să solicite recuzarea executorului judecătoresc;
 - i) să încheie tranzacții;
 - j) să se expună asupra apartenenței și valorii bunurilor urmărite;
 - k) să atace actele executorului judecătoresc;
 - l) să exercite alte drepturi prevăzute de legislație.
- (2) Debitorul este obligat să declare executorului judecătoresc bunurile sale, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți, în devălmășie, precum și toate veniturile sale.
- (3) Părțile sînt obligate să respecte întocmai cerințele legislației privind executarea.

Articolul 42. Participarea minorilor la procedura de executare

- (1) Minorii care au împlinit vîrsta de 16 ani își pot exercita drepturile și asuma obligații în procedura de executare dacă și-au dobîndit capacitatea de exercițiu deplină.

(2) Drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor în procedura de executare sînt apărute de către părinții, înfietorii, tutorii și curatorii lor.

(3) În cazurile prevăzute de legislație, la punerea în executare a documentelor executorii în pricinile ce izvorăsc din relațiile civile, de familie, de muncă și din actele juridice legate de dreptul de a dispune de salariul primit, de bursă, minorii între 15 și 18 ani își pot de sine stătător exercita drepturile și asuma obligații în procedura de executare.

Articolul 43. Succesiunea de drepturi în procedura de executare

(1) În cazul ieșirii uneia din părți din procedura de executare (decesul persoanei fizice, încetarea activității persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanței, preluarea datoriei), instanța de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei de drepturi în conformitate cu art.70 din Codul de procedură civilă.

(2) Toate actele săvîrșite în cadrul procedurii de executare pînă la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei de drepturi sînt obligatorii pentru acesta din urmă în măsura în care ele ar fi fost obligatorii pentru partea care a fost înlocuită.

(3) Succesiunea de drepturi este posibilă în orice fază a procedurii de executare.

(4) Încheierea privind admiterea succesiunii de drepturi poate fi atacată cu recurs.

Articolul 44. Exercițarea drepturilor în procedura de executare prin reprezentanți

(1) Persoana fizică cu capacitatea de exercițiu deplină își poate exercita drepturile în procedura de executare personal sau prin reprezentanți.

(2) Participarea personală nu atrage decăderea din dreptul de a avea în procedura de executare un reprezentant.

(3) Debitorul nu poate acționa prin reprezentant dacă obligațiile indicate în documentul executoriu au caracter strict personal.

(4) Persoana juridică poate fi reprezentată în procedura de executare de către organele sale, care acționează în limitele împuternicirilor ce le sînt acordate prin lege, statut sau regulament, ori de către reprezentanți.

Articolul 45. Formularea împuternicirilor reprezentantului

(1) Împuternicirile reprezentantului trebuie să fie formulate în procură sau contract, întocmite în condițiile legii.

(2) Conducătorii de organizații își confirmă împuternicirile prin documente ce atestă funcția sau calitatea lor de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnat în condițiile legii.

Articolul 46. Împuternicirile reprezentantului

Împuternicirea de reprezentare dă dreptul de a efectua toate actele legate de procedura de executare, cu excepția celor de prezentare sau de retragere a documentului executoriu, de transmitere a împuternicirilor unei alte persoane (substituire), de încheiere a tranzacției, de contestare a actelor executorului judecătoresc, de schimbare a modului de executare, de amânare sau de eșalonare a executării, de primire a mijloacelor bănești sau bunurilor, despre ce se va menționa expres în procura eliberată de reprezentat, sub sancțiunea nulității.

Articolul 47. Persoanele care nu pot fi reprezentanți

(1) Nu pot fi reprezentanți în procedura de executare persoanele care nu au capacitate de exercițiu deplină.

(2) În procedura de executare, de asemenea, nu pot fi reprezentanți judecătorii, procurorii, ofițerii de urmărire penală, cu excepția cazurilor când ei apar în calitate de reprezentanți legali (părinți, înfietori, tutori, curatorii), precum și în calitate de reprezentanți ai instanței de judecată, ai procuraturii și ai organelor afacerilor interne.

(3) Nu poate fi reprezentant în procedura de executare persoana care acordă sau a acordat anterior în pricină asistență juridică unor persoane ale căror interese contravin intereselor celui pe care îl reprezintă, sau a participat în calitate de judecător, procuror, ofițer de urmărire penală, expert, specialist, interpret ori martor asistent, sau care se află în raporturi de rudenie cu executorul judecătoresc în a cărui procedură se află executarea.

(4) Dacă există circumstanțele menționate la alin.(3) al prezentului articol, reprezentantul poate fi recuzat de participanții la procedura de executare.

(5) Cererea de recuzare se examinează de către executorul judecătoresc, care adoptă o încheiere motivată. Încheierea executorului judecătoresc poate fi atacată cu recurs.

Articolul 48. Reprezentanții legali

(1) Drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor, ale persoanelor limitate în capacitate de exercițiu sau declarate, în modul stabilit, incapabile, în procedura de executare, sînt apărute de către părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii lor, care prezintă executorului judecătoresc documentele ce le certifică împuternicirile.

(2) Reprezentanții legali săvîrșesc în numele persoanelor reprezentate toate actele de procedură pe care au dreptul să le săvîrșescă reprezentații, cu restricțiile prevăzute de lege.

(3) În cazurile prevăzute în alin.(1) și (2) ale prezentului articol, părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii pot încredința participarea la procedura de executare unei alte persoane, alese de ei în calitate de reprezentant.

(4) În procedura de executare la care trebuie să participe o persoană declarată, în modul stabilit, dispărută fără urmă, în calitate de reprezentant al ei va fi administratorul, desemnat în condițiile legii.

(5) În procedura de executare la care trebuie să participe moștenitorul unei persoane decedate sau declarate, în modul stabilit, decedată, dacă succesiunea încă nu a fost acceptată de nimeni, în calitate de reprezentant al moștenitorului va fi executorul testamentar, desemnat de testator, sau custodele numit de notar.

Articolul 49. Participarea interpretului

(1) Procedura de executare se efectuează în limba moldovenească. În cadrul procedurii de executare, părțile pot beneficia de serviciile interpretului. Interpret poate fi o persoană cu capacitatea deplină de exercițiu care posedă limbile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor respective.

(2) La solicitarea părților, executorul judecătoresc asigură participarea la procedura de executare a interpretului.

(3) Executorul judecătoresc avertizează în scris interpretul asupra răspunderii ce o poartă în conformitate cu prevederile Codului penal.

(4) Interpretul este remunerat din mijloacele alocate în acest scop de către stat.

Articolul 50. Participarea martorilor asistenți

(1) Prezența martorilor asistenți este obligatorie la pătrunderea în locuință, în încăpere, în depozit, în alt local, la cercetarea lor, la sechestrarea și ridicarea bunurilor debitorului.

(2) La aprecierea executorului judecătoresc sau la cererea părților, martorii asistenți pot fi invitați și în alte cazuri.

(3) Martori asistenți pot fi persoanele cu capacitatea de exercițiu deplină, care nu sînt interesate de săvîrșirea actelor de executare și care nu se află cu participanții la procedura de executare în legături de rudenie, de subordonare și nu sînt supuse controlului din partea lor.

(4) Numărul martorilor asistenți nu poate fi mai mic de 2 persoane.

Articolul 51. Drepturile și obligațiile martorilor asistenți

(1) Martorul asistent trebuie să ateste faptul, conținutul și rezultatele actelor de executare la care a asistat. El este îndreptățit să știe pentru săvîrșirea căror acte de executare este invitat, să facă observații în legătură cu actele efectuate.

(2) Observațiile martorului asistent vor fi consemnate într-un proces-verbal de către executorul judecătoresc sau personal de către martorul asistent. Înainte de a începe derularea actelor de executare la care urmează să participe martorii asistenți, executorul judecătoresc le va explica drepturile și obligațiile lor.

(3) Martorului asistent i se păstrează salariul mediu la locul său de muncă pe toată durata lipsei în legătură cu participarea la actele de executare, iar persoanei care nu lucrează i se poate plăti o remunerație din contul debitorului, în cuantumul stabilit de Guvern.

Articolul 52. Participarea specialistului

(1) Pentru lămurirea chestiunilor ce apar în cadrul actelor de executare, executorul judecătoresc, din oficiu ori la cererea debitorului sau creditorului, poate dispune participarea la procedura de executare a unui sau mai mulți specialiști, după caz.

(2) În calitate de specialist poate participa o persoană care posedă cunoștințele necesare în domeniul respectiv, nu este interesată de rezultatele actelor care se efectuează și nu este rudă cu participanții la procesul de executare.

(3) Specialistul face concluzii verbal sau în scris.

Articolul 53. Drepturile și obligațiile specialistului

(1) Specialistul este obligat:

a) să se prezinte la citare;

b) să participe la actele de executare, folosindu-și cunoștințele de specialitate pentru a acorda participanților ajutor în soluționarea chestiunilor apărute;

c) să dea explicații în legătură cu actele ce le efectuează;

d) să facă declarații, care vor fi consemnate în procesul-verbal de către executorul judecătoresc sau personal de către specialist.

(2) Pentru refuzul sau eschivarea specialistului de la îndeplinirea obligațiilor, șeful oficiului de executare, la demersul executorului judecătoresc, îi poate aplica o amendă de pînă la 10 unități convenționale.

(3) Încheierea șefului oficiului de executare privind aplicarea amenzii poate fi atacată cu recurs.

(4) Specialistul are dreptul la o remunerație din contul debitorului, în quantumul stabilit de Guvern.

Capitolul VII

PROCEDURA DE EXECUTARE

Articolul 54. Intentarea procedurii de executare

(1) Procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau la demersul instanței de judecată, prin prezentarea documentului executoriu pentru executare.

(2) Documentul executoriu se înregistrează și se transmite executorului judecătoresc contra semnătură.

(3) Executorul judecătoresc, în termen de 3 zile după primirea documentului executoriu, adoptă o încheiere cu privire la primirea sau refuzul de a primi documentul executoriu pentru executare.

Articolul 55. Refuzul de a primi documentul executoriu pentru executare

(1) Executorul judecătoresc refuză primirea documentului executoriu pentru executare dacă:

- a) documentul nu este de competența oficiului de executare respectiv;
- b) a expirat termenul de prezentare a documentului pentru executare;
- c) documentul nu este întocmit în conformitate cu prevederile art.16 din prezentul cod.

(2) Refuzul executorului judecătoresc de a primi documentul executoriu pentru executare din motivul prevăzut în alin.(1) lit. c) al prezentului articol nu este o piedică pentru prezentarea repetată a documentului executoriu pentru executare.

(3) Încheierea privind refuzul de a primi documentul executoriu pentru executare poate fi atacată cu recurs.

Articolul 56. Actele preparatorii ale executorului judecătoresc

(1) Executorul judecătoresc adoptă o încheiere privind intentarea procedurii de executare, care se expediază creditorului și debitorului în termen de 3 zile.

(2) Dacă, prin lege sau prin hotărîrea judecătorească, nu este stabilit termen de executare, executorul judecătoresc, prin încheiere, va stabili pentru executare benevolă un termen de pînă la 15 zile.

(3) Executorul judecătoresc explică părților dreptul lor de a încheia o tranzacție.

(4) În cazurile prevăzute de lege, executorul judecătoresc soluționează chestiunea cu privire la căutarea debitorului.

Articolul 57. Măsurile de asigurare a executării documentului executoriu

(1) În scopul asigurării executării documentului executoriu, precum și în caz de executare imediată a hotărîrii judecătorești, executorul judecătoresc poate:

- a) să aplice sechestru pe mijloacele bănești sau bunurile debitorului;
- b) să interzică debitorului de a săvîrși anumite acte;
- c) să interzică altor persoane de a transmite bunurile debitorului sau de a îndeplini față de el alte obligații.

(2) Încheierea privind asigurarea executării documentului executoriu poate fi atacată cu recurs.

(3) Încheierea instanței de judecată prin care se dispune aplicarea interdicției de a părăsi țara se trimite spre executare Serviciului Grăniceri.

Articolul 57¹. Interdicția de a părăsi țara

(1) Interdicția de a părăsi țara în termen de cel mult 3 luni se aplică doar după luarea măsurilor de asigurare necesare pentru executarea documentului executoriu cu obligația executorului judecătoresc de a efectua periodic, o dată la 30 de zile, un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții.

(2) Dacă este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, aceasta poate fi aplicată în mod repetat, însă nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare.

(3) În cazul încetării procedurii de executare sau al restituirii documentului executoriu, precum și în cazul în care dispare necesitatea aplicării interdicției de a părăsi țara, aceasta se revocă de către instanța de judecată, la cererea executorului judecătoresc sau a părților.

Articolul 58. Încheierile executorului judecătoresc

(1) La intentarea procedurii de executare și în procesul săvârșirii actelor de executare, executorul judecătoresc adoptă încheieri.

(2) Încheierile adoptate de executorul judecătoresc cuprind:

a) data și locul adoptării încheierii și numărul procedurii de executare;

b) numele executorului judecătoresc și denumirea oficiului de executare în care își desfășoară activitatea;

c) procedura de executare asupra căreia se adoptă încheierea;

d) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;

e) motivele care au determinat adoptarea încheierii și legea care a fost aplicată la adoptarea acesteia;

f) dispoziția executorului judecătoresc;

g) calea și termenul de atac al încheierii.

(3) Încheierea executorului judecătoresc este executorie de drept din momentul pronunțării și poate fi atacată cu recurs în termen de 10 zile, în instanța de judecată în a cărei rază teritorială activează executorul judecătoresc. Recursul nu are efect suspensiv.

Articolul 59. Expedierea și înmînarea încheierii și înștiințării executorului judecătoresc

(1) Încheierea și înștiințarea executorului judecătoresc, precum și citația se trimit destinatarului prin poștă sau prin curier.

(2) În cazul absenței temporare sau de lungă durată a destinatarului persoană fizică, documentele menționate la alin.(1) al prezentului articol se înmînează unui membru adult al familiei sale, unei persoane cu funcție de răspundere a primăriei sau președintelui asociației locatarilor de la domiciliul destinatarului pentru a fi transmise acestuia. Persoana care a

primit documentele este obligată să le transmită neîntârziat destinatarului.

(3) În cazul persoanei juridice, documentele se expediază pe adresa juridică a acesteia și se consideră recepționate la data intrării lor la sediu sau la data înmînării lor unui angajat din administrație, direcție, oficiu, secretariat pentru a fi transmise.

(4) Atît destinatarul, cît și persoana care a primit documentele pentru a fi transmise semnează și restituie executorului judecătoresc avizul de primire a lor.

(5) Refuzul de a primi încheierea, înștiințarea executorului judecătoresc sau citația se atestă în prezența unui martor asistent, însă acest fapt nu împiedică efectuarea actelor de executare.

Articolul 60. Obligația debitorului de a comunica schimbarea domiciliului sau a sediului

(1) Dacă, în procesul executării documentului executoriu, debitorul își schimbă domiciliul sau sediul, el este obligat să comunice executorului judecătoresc noua sa adresă. În caz contrar, documentele respective se expediază la ultimul domiciliu sau sediu al debitorului și sînt considerate înmînate chiar dacă adresatul nu mai locuiește sau nu mai are sediul pe această adresă.

(2) Pentru neîndeplinirea obligației de a comunica schimbarea domiciliului sau a sediului, șeful oficiului de executare poate aplica o amendă în mărime de la 5 la 10 unități convenționale.

Articolul 61. Locul executării

(1) Executarea se efectuează de către executorul judecătoresc al oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află ultimul domiciliu al debitorului sau bunurile lui.

(2) Dacă debitorul este persoană juridică, executarea se efectuează la sediul sau la locul de aflare a bunurilor lui.

(3) Dispozițiile, cuprinse în documentul executoriu, referitor la obligația debitorului de a săvîrși anumite acte se execută la locul unde urmează să fie săvîrșite actele.

(4) Dacă debitorul și-a schimbat domiciliul, locul de lucru, sediul sau locul aflării bunurilor și noul domiciliu, loc de lucru, sediu sau locul aflării bunurilor sale sînt amplasate în raza teritorială a unui alt oficiu, executorul judecătoresc strămută documentul executoriu la acest oficiu.

Articolul 62. Timpul efectuării actelor de executare

(1) Executorul judecătoresc efectuează actele de executare în zile lucrătoare, de la ora 6.00 pînă la ora 22.00.

(2) Executarea silită în alt timp sau în zile nelucrătoare se admite în baza încheierii motivate a executorului judecătoresc dacă debitorul se eschivează de la executarea silită sau sînt bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate.

(3) Executorul judecătoresc, în decurs de 24 de ore după adoptarea încheierii privind executarea documentului executoriu, în timpul indicat la alin.(2) al prezentului articol, o prezintă instanței de judecată pentru confirmare.

(4) Instanța de judecată verifică neîntârziat, fără citarea părților, legalitatea actelor săvârșite de executorul judecătoresc și adoptă o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs în termen de 3 zile.

Articolul 63. Termenul de executare

(1) Documentul executoriu se aduce la îndeplinire de către executorul judecătoresc în termen de cel mult 3 luni din ziua intentării procedurii de executare sau în termenul indicat în documentul executoriu.

(1¹) În cazul evacuării persoanelor care locuiesc în bunul imobil ipotecat în legătură cu executarea dreptului de ipotecă de către creditorul ipotecar, termenul de aducere la îndeplinire a documentului executoriu este de cel mult 3 luni din ziua intentării procedurii de executare sau un alt

termen indicat în documentul executoriu.

(2) După necesitate, termenul de executare poate fi prelungit de către șeful oficiului de executare la demersul motivat al executorului judecătoresc.

Articolul 64. Explicarea hotărârii

Dacă nu este clar sensul, extinderea sau modul de aplicare a dispozitivului hotărârii care urmează a fi executat sau dacă hotărârea cuprinde dispoziții contradictorii, executorul judecătoresc, din oficiu sau la cererea participanților la procedura de executare, poate solicita instanței sau organului emitent explicarea hotărârii.

Articolul 65. Căutarea debitorului

(1) Dacă nu este cunoscut domiciliul debitorului de la care urmează să se încaseze pensia de întreținere, sumele pentru repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin altă vătămare a sănătății, precum și prin pierderea întreținătorului, instanța de judecată, la demersul executorului judecătoresc sau la cererea creditorului, adoptă o încheiere de căutare a acestuia.

(2) La executarea altor documente executorii, debitorul poate fi dat în căutare numai la cererea creditorului.

(3) Căutarea debitorului persoană fizică se efectuează de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află ultimul domiciliu al acestuia.

(4) Căutarea debitorului persoană juridică se efectuează de către executorul judecătoresc.

(5) Încheierea privind căutarea sau refuzul de a da debitorul în căutare poate fi atacată cu recurs.

Articolul 66. Aducerea forțată a debitorului

(1) După necesitate, debitorul poate fi adus forțat în fața executorului judecătoresc în baza hotărârii instanței de judecată, adoptată la demersul executorului judecătoresc.

(2) Aducerea forțată a debitorului se face de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială își are domiciliul debitorul.

(3) Cheltuielile de aducere forțată se încasează de la debitor în beneficul statului de către instanța de judecată în modul prevăzut în capitolul XXXV din Codul de procedură civilă.

Articolul 67. Executarea silită

(1) Executarea silită constă în aplicarea de către executorul judecătoresc a unor măsuri de constrângere stabilite de lege în privința debitorului, în scopul executării efective a documentului executoriu.

(2) Executarea silită se efectuează în baza titlului executoriu sau a unui alt document care, potrivit legii, este document executoriu.

(3) Executarea silită se face după expirarea termenului acordat debitorului pentru executare benevolă.

(4) În cazul în care documentul executoriu urmează a fi executat imediat, el se execută silit fără acordarea termenului de executare benevolă.

Articolul 68. Condițiile declanșării executării silită

Executarea silită poate fi declanșată după:

- a) prezentarea, în condițiile legii, a documentului executoriu;
- b) adoptarea de către executorul judecătoresc a încheierii de intentare a procedurii de executare;
- c) expirarea termenului acordat de executorul judecătoresc pentru executare benevolă.

Articolul 69. Modalități de executare silită

Executarea silită se efectuează prin:

- a) urmărirea mijloacelor bănești în numerar ale debitorului;
- b) urmărirea mijloacelor bănești de pe conturile bancare ale debitorului;
- c) urmărirea bunurilor debitorului prin aplicarea sechestrului pe bunuri și prin vânzarea lor;
- d) urmărirea salariului, pensiei, bursei și altor venituri ale debitorului;
- e) urmărirea mijloacelor bănești și bunurilor debitorului care se află la terțe persoane;

f) ridicarea de la debitor și predarea către creditor a obiectelor indicate în documentul executoriu;

g) alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 70. Procesul-verbal

Actele de executare ale executorului judecătoresc se consemnează într-un proces-verbal, care va cuprinde:

a) data întocmirii procesului-verbal și numărul procedurii de executare;

b) denumirea și sediul oficiului de executare;

c) numele și funcția persoanei care a întocmit procesul-verbal;

d) documentul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare;

e) numele și domiciliul sau denumirea și sediul debitorului și creditorului;

f) mențiunea despre explicarea drepturilor prevăzute în art.41 din prezentul cod; g) măsurile luate de executorul judecătoresc sau constatările acestuia;

h) mențiunea cu privire la explicațiile și obiecțiile participanților la procedura de executare;

i) alte mențiuni prevăzute de lege sau considerate de executorul judecătoresc ca fiind necesare;

j) mențiunea, atunci când este cazul, despre absența creditorului sau debitorului ori despre refuzul și motivele refuzului de a semna procesul-verbal;

k) mențiunea cu privire la numărul de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și cu privire la persoanele cărora acesta li s-a înmânat;

l) semnătura executorului judecătoresc, precum și a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actelor de executare;

m) ștampila executorului judecătoresc.

Articolul 71. Amânarea actelor de executare

(1) Executorul judecătoresc poate, prin încheiere motivată, amâna executarea la cererea părților sau din oficiu.

(2) Încheierea privind amânarea actelor de executare poate fi atacată cu recurs.

Articolul 72. Schimbarea modului și ordinii de executare

(1) Dacă există circumstanțe care fac executarea dificilă sau imposibilă, executorul judecătoresc sau părțile sînt în drept să depună în instanța de judecată care a eliberat documentul executoriu cerere privind schimbarea modului și ordinii de executare a

hotărîri.

(2) Cererea de schimbare a modului și ordinii de executare a hotărîri se examinează în modul prevăzut în art.252 din Codul de procedură civilă.

Articolul 73. Obligația de a suspenda executarea

(1) Șeful oficiului de executare este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazurile:

- a) încetării din viață a debitorului, declarării dispariției lui fără urmă sau decesului lui, dacă raportul juridic, stabilit de instanță, admite succesiunea de drepturi;
- b) pierderii de către debitor a capacității de exercițiu;
- c) reorganizării persoanei juridice debitor;
- d) insolvabilității debitorului, stabilite în conformitate cu Legea insolvabilității.

(2) Încheierea privind suspendarea executării documentului executoriu poate fi contestată în instanța de judecată în termen de 15 zile.

Articolul 74. Dreptul de a suspenda executarea

(1) Instanța de judecată poate suspenda executarea documentului executoriu, la cererea executorului judecătoresc, a participanților la procedura de executare sau din oficiu, în cazurile:

- a) adresării executorului judecătoresc în instanța de judecată sau în organul care a eliberat documentul executoriu cu cererea de a explica hotărîrea adoptată;
- b) aflării debitorului într-o delegație îndelungată în interes de serviciu sau cu o misiune de stat;
- c) aflării debitorului într-o instituție curativoprofilactică;
- d) depunerii cererii împotriva actelor executorului judecătoresc;
- e) căutării debitorului;
- f) înaintării de către terțe persoane a unei acțiuni privind ridicarea sechestrului asupra bunurilor;
- g) depunerii cauțiunii.

(2) Încheierea privind suspendarea executării documentului executoriu poate fi atacată cu recurs.

Articolul 75. Reguli cu privire la cauțiune

(1) În cazul în care debitorul atacă hotărîrea judecătorească în temeiurile prevăzute în capitolul XXXVIII secțiunea a 2-a din Codul de procedură civilă pentru suspendarea executării hotărîrii atacate cu recurs, el depune o cauțiune la oficiul de executare, unde se execută sau urmează a fi executată hotărîrea.

(2) Cauțiunea se depune în bani în cazul acțiunilor cu caracter patrimonial pe contul special al oficiului de executare. În baza dispoziției de plată, oficiul de executare este obligat să elibereze debitorului certificatul respectiv.

(3) În cazul în care hotărîrea judecătorească se află în proces de executare, executorul judecătoresc va dispune suspendarea executării ei la prezentarea certificatului privind depunerea cauțiunii. În asemenea caz, executorul judecătoresc poate dispune eliberarea totală sau parțială a bunurilor debitorului de sub sechestru.

Articolul 76. Cuantumul cauțiunii

Cauțiunea se depune în cuantumul sumei bănești ce urmează a fi încasată de la debitor sau al valorii bunurilor pe care acesta este obligat să le restituie în temeiul hotărîrii judecătorești, cu includerea cheltuielilor de judecată.

Articolul 77. Efectul cauțiunii

(1) În cazul în care recursul a fost admis cu adoptarea unei noi hotărîri prin care acțiunea creditorului este respinsă, cauțiunea depusă se restituie debitorului. Cheltuielile de executare a hotărîrii judecătorești efectuate pînă la data depunerii cauțiunii se scad din cauțiune. În cazul în care cauțiunea a fost depusă după expirarea termenului de executare benevolă a hotărîrii, debitorul este obligat să plătească și taxa de executare.

(2) În cazul în care recursul a fost admis cu casarea hotărîrii și remiterea pricinii la rejudecare, cauțiunea rămîne la contul pe care a fost depusă pînă la adoptarea unei noi hotărîri irevocabile.

(3) Dacă instanța de recurs menține hotărîrea atacată, suma respectivă se folosește în contul executării hotărîrii, în modul prevăzut de lege.

Articolul 78. Termenele de suspendare a procedurii de executare

(1) Procedura de executare se suspendă:

a) în cazurile prevăzute în art.73 alin.(1) din prezentul cod - pînă la determinarea succesului de drepturi al debitorului, numirea reprezentantului debitorului care și-a pierdut capacitatea de exercițiu sau pînă la examinarea în fond a cauzei de insolvabilitate;

b) în cazurile prevăzute în lit.b), c) și e) ale art.74 alin.(1) din prezentul cod - pînă la întoarcerea debitorului din deplasarea în interes de serviciu, încheierea îndeplinirii misiunii de stat, externarea din instituția curativoprofilactică sau găsirea debitorului;

c) în cazurile prevăzute în lit.a), d), f) și g) ale art.74 alin.(1) din prezentul cod - pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii sau încheierii instanței de judecată.

(2) După înlăturarea împrejurărilor care au provocat suspendarea, procedura de executare se reia la cererea creditorului sau din oficiu.

Articolul 79. Încetarea procedurii de executare

Procedura de executare încetează în cazurile în care:

- a) hotărîrea a fost executată ori creditorul a renunțat la urmărire;
- b) între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție;
- c) după încetarea din viață, declararea dispariției fără urmă sau a decesului creditorului ori debitorului, creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea de către succesorul de drepturi al acestor persoane;
- d) bunurile persoanei juridice lichidate nu sînt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului;
- e) hotărîrea, decizia sau încheierea în baza căreia a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată;
- f) debitorul a prezentat spre executare o hotărîre de încasare de la creditor în folosul său a unui beneficiu sau a unei sume egale cu suma debitoare sau mai mare decît aceasta;
- g) creditorul refuză să primească obiectele ridicate de la debitor, care, conform hotărîrii, urmează să-i fie predate.

Articolul 80. Modul de suspendare sau încetare a procedurii de executare

(1) Suspendarea sau încetarea procedurii de executare se decide de către șeful oficiului de executare, cu înștiințarea creditorului și debitorului, însă neprezentarea acestor persoane nu împiedică luarea deciziei.

(2) Pe durata suspendării procedurii de executare, orice acte de executare sînt interzise.

(3) Încheierea de suspendare sau încetare a procedurii de executare se expediază, în termen de 3 zile de la data adoptării ei, părților și organului care a eliberat documentul executoriu.

(4) Încheierea privind suspendarea sau încetarea procedurii de executare poate fi atacată cu recurs.

Articolul 81. Consecințele încetării procedurii de executare

(1) După intrarea în vigoare a încheierii privind încetarea procedurii de executare, executorul judecătoresc dispune anularea măsurilor de asigurare a executării. Documentul executoriu, în care au fost făcute mențiunile de rigoare, se restituie instanței de judecată ori altui organ care l-a eliberat sau creditorului.

(2) Procedura de executare încetată nu poate fi reluată.

Articolul 82. Restituirea documentului executoriu

(1) Documentul executoriu care nu a fost executat ori a fost executat parțial se restituie creditorului:

a) la cererea creditorului;

b) dacă debitorul nu are bunuri ori venituri sau bunurile lui nu sînt suficiente pentru satisfacerea creanțelor;

c) dacă creditorul refuză să preia bunurile nevîndute în procesul executării hotărîrii;

d) dacă la adresa indicată de creditor, debitorul nu locuiește ori nu lucrează sau nu se află bunurile lui, cu excepția cazurilor de dare în căutare a debitorului;

e) dacă creditorul, prin acțiunile (inacțiunea) sale, împiedică executarea documentului executoriu.

f) dacă creditorul nu avansează cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de executare în termenul stabilit de prezentul cod.

(2) În cazurile menționate în alin.(1) lit.b) și e) al prezentului articol, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, care se aprobă de către șeful oficiului de executare.

(3) Restituirea documentului executoriu către creditor nu împiedică prezentarea lui repetată spre executare. În acest caz, noul termen pentru prezentarea documentului executoriu spre executare se calculează conform art.19 alin.(3) din prezentul cod.

(4) În cazul restituirii documentului executoriu în conformitate cu alin.(1) lit.a), c) și e) al prezentului articol, taxa de executare se restituie creditorului, cu excepția cheltuielilor efectuate în cadrul procedurii de executare.

(5) Documentul executoriu se restituie în baza încheierii motivate a șefului oficiului de executare. Încheierea poate fi atacată cu recurs.

(6) Încheierea privind restituirea documentului executoriu servește temei pentru transmiterea procedurii de executare în arhivă.

(se modifică, se exclude prin LP217-XVI din 24.10.08, MO206-207/18.11.08 art.758)

Articolul 83. Reconstituirea procedurii de executare pierdute

Procedura de executare pierdută poate fi reconstituită de către instanța de judecată în conformitate cu capitolul XXXIV din Codul de procedură civilă.

T i t l u l III

OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE

Capitolul VIII

OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE

Secțiunea 1. Urmărirea patrimoniului

Articolul 84. Dispoziții generale cu privire la urmărirea bunurilor

- (1) Urmărirea bunurilor debitorului constă în sechestrarea, ridicarea și vânzarea lor.
- (2) Poate fi urmărit orice bun corporal ori universalitatea de bunuri ale debitorului, care se află în circuitul civil, indiferent de faptul la cine se află el în posesie, precum și orice drept patrimonial sau creanță bănească, cu excepția celor ce nu sînt pasibile de urmărire silită.
- (3) Bunurile pot fi urmărite numai în mărimea sumei necesare și suficiente pentru executarea documentului executoriu, plata taxei și restituirea cheltuielilor de executare.
- (4) La cererea executorului judecătoresc, deținătorii registrelor, instituțiile financiare, organele fiscale, cadastrale și alte organe sînt obligate să-i comunice, în cel mult 10 zile, informațiile necesare pentru efectuarea executării silite.

Articolul 85. Bunurile debitorului care nu pot fi urmărite

Nu pot fi urmărite:

- 1) bunurile strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului și membrilor familiei sale:
 - a) îmbrăcămintea - pentru fiecare persoană: un palton de iarnă și unul de toamnă, un costum de iarnă și unul de vară (pentru bărbați), două rochii sau două costume de vară și două de iarnă (pentru femei), o pălărie și o căciulă de iarnă, două broboade de vară și două de iarnă (pentru femei), altă îmbrăcămintă întrebuințată timp îndelungat și care nu are valoare;
 - b) încălțăminte, lenjeria de corp și de pat, obiectele de uz casnic, cu excepția obiectelor confecționate din materiale prețioase, precum și a obiectelor care au valoare artistică;
 - c) toate bunurile copiilor;
 - d) mobila - cîte un pat și un scaun pentru fiecare persoană, o masă, un dulap pentru familie;
 - e) icoanele și portretele de familie, verighetele;
 - f) ordinele, medaliile, alte semne distinctive cu care a fost decorat debitorul sau membrii familiei lui;
 - g) obiectele (inclusiv manualele și cărțile) necesare debitorului pentru a-și continua exercitarea profesiei;
 - h) mijloacele de transport speciale pentru invalizi și obiectele necesare invalizilor și bolnavilor și destinate îngrijirii lor;
 - i) produsele alimentare în cantități necesare pentru hrana debitorului și a membrilor familiei lui pe 3 luni;

j) combustibilul necesar pentru prepararea bucatelor și încălzirea locuinței familiei în sezonul de încălzire;

2) semințele de culturi agricole necesare pentru însămânțare și sădire;

3) nutrețul pentru vitele care nu au fost urmărite necesar pînă la strînsul nutrețurilor noi sau pînă la scoaterea vitelor la pășunat, după caz;

4) produsele agricole perisabile, conform listei aprobate de Guvern;

5) bunurile din domeniul public al statului sau unităților administrativ-teritoriale;

6) alte bunuri care, conform legii, nu pot fi urmărite.

Articolul 86. Consecutivitatea urmăririi bunurilor

Bunurile debitorului pot fi urmărite în următoarea consecutivitate:

a) în primul rînd, mijloacele bănești în valută națională sau în valută străină în numerar sau de pe conturile bancare;

b) în al doilea rînd, bunurile care nu participă nemijlocit în procesul de producție: valorile mobiliare, automobilele;

c) în al treilea rînd, produsele finite (marfa), precum și alte bunuri materiale care nu participă nemijlocit în procesul de producție și nu sînt destinate utilizării nemijlocite în producție;

d) în al patrulea rînd, bunurile imobile, precum și materia primă, materialele, mașinile, uneltele, utilajele, instalațiile, echipamentele și alte mijloace fixe, destinate utilizării nemijlocite în producție;

e) în al cincilea rînd, alte bunuri, inclusiv cele predate altor persoane.

Articolul 87. Urmărirea mijloacelor bănești în numerar

(1) Urmărirea mijloacelor bănești în numerar, inclusiv în valută străină, se efectuează prin sechestrarea și ridicarea lor.

(2) Pentru ridicarea mijloacelor bănești de la debitor, executorul judecătoresc controlează locurile și localurile în care debitorul păstrează numerarul, precum și rețeaua lui comercială.

(3) La ridicarea mijloacelor bănești în numerar de la persoana juridică participă casierul (gestionarul) sau un angajat care îl înlocuiește, care este obligat să prezinte documentele necesare și să asigure acces liber la seiful casei debitorului, în încăperea izolată a casei, precum și în rețeaua lui comercială.

(4) Deschiderea locurilor și localurilor în care se păstrează numerarul fără consimțămîntul reprezentantului debitorului sau în lipsa acestuia se efectuează în prezența a doi martori asistenți. Pînă la sosirea acestora, executorul judecătoresc sigilează locurile și localurile.

(5) Faptul ridicării numerarului și deschiderii locurilor și localurilor fără consimțământul reprezentantului debitorului se consemnează într-un proces-verbal care se semnează de cei prezenți. Procesul-verbal se întocmește în două exemplare. Exemplarul al doilea se remite debitorului sau reprezentantului acestuia contra semnătură pe primul exemplar sau se expediază recomandat debitorului în aceeași zi sau în următoarea zi lucrătoare.

(6) Mijloacele bănești ridicate se depun pe contul de depozit al oficiului de executare în decurs de 24 de ore.

(7) Valuta străină se depune pe contul valutar al oficiului de executare, iar în cazul în care acesta lipsește, se schimbă în valută națională la cursul stabilit de Banca Națională a Moldovei și se depune la contul de depozit al oficiului de executare.

Articolul 88. Urmărirea mijloacelor bănești de pe conturi

(1) În baza documentului executoriu, creditorul poate urmări mijloacele bănești de pe conturile bancare ale debitorului prin prezentarea documentului executoriu instituției financiare (sucursalei sau filialei acesteia) care este obligată să-l execute.

(2) În cazul în care debitorul nu dispune de suficiente mijloace bănești pentru executarea deplină a documentului executoriu sau pe contul lui nu sînt mijloace bănești, creditorul înaintează oficiului de executare respectiv documentul executoriu și confirmarea instituției financiare că pe contul debitorului nu sînt mijloace bănești.

(3) În procesul executării, executorul judecătoresc este în drept să urmărească mijloacele bănești parvenite ulterior în instituțiile financiare pe contul debitorului sau să aplice sechestrul pe mijloacele bănești care vor fi transferate în viitor.

Articolul 89. Urmărirea valorilor mobiliare

(1) Urmărirea valorilor mobiliare se face prin ridicarea lor de la debitor sau prin aplicarea sechestrului.

(2) În cazul ridicării sau sechestrării valorilor mobiliare, executorul judecătoresc remite o copie a procesului-verbal registratorului independent sau persoanei care ține evidența lor. Persoanele menționate neîntârziat vor consemna în registrul respectiv sechestrarea valorilor mobiliare.

(3) După aplicarea sechestrului, nici o operațiune cu valorile mobiliare nu se admite fără acordul executorului judecătoresc.

(4) Valorile mobiliare se transmit organelor competente spre vânzare în modul stabilit.

Articolul 90. Urmărirea bunurilor mobile

Dacă mijloacele bănești în numerar și cele de pe cont nu sînt suficiente pentru satisfacerea creanțelor, pot fi urmărite bunurile mobile ale debitorului în modul stabilit în art.86 din prezentul cod.

Articolul 91. Urmărirea bunurilor imobile

(1) Bunurile imobile ale debitorului pot fi urmărite dacă pentru satisfacerea creanțelor nu sînt suficiente mijloacele bănești și bunurile mobile.

(2) Urmărirea unui bun imobil prin natura sa include toate bunurile accesorii și toate obiectele ce servesc la exploatarea acestuia sau sînt legate solid de pămînt, precum și tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acesta.

(3) Despre sechestrarea bunului imobil executorul judecătoresc informează organul cadastral teritorial, iar dacă bunul este ipotecat – și creditorul gajist.

Articolul 92. Urmărirea bunurilor din proprietate comună

(1) Urmărirea bunurilor comune se admite dacă bunurile personale ale debitorului nu sînt suficiente pentru satisfacerea creanțelor.

(2) Urmărirea cotei-părți din bunurile proprietate comună pe cote-părți și în devălmășie se efectuează conform regulilor stabilite la art.353 din Codul civil.

(3) În cazul bunurilor comune determinate generic, poate fi urmărită cota-parte de bunuri egală cu cota-parte a debitorului.

(4) Bunurile comune indivizibile pot fi înstrăinate cu acordul tuturor coproprietarilor.

(5) La data întocmirii procesului-verbal de sechestrare sau a primirii lui, debitorul este obligat să informeze executorul judecătoresc care bunuri constituie proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie. În caz contrar, debitorul este lipsit de dreptul de a contesta procesul-verbal, invocînd această circumstanță.

Articolul 93. Urmărirea fructelor

Pot fi urmărite fructele și orice venituri ale unui bun al proprietarului sau uzufructuarului debitor.

Articolul 94. Urmărirea cotelor-părți din capitalul social

Dacă debitorul nu dispune de alte bunuri, poate fi urmărită:

a) participațiunea din capitalul social al societății în nume colectiv (art. 133 din Codul civil);

b) partea socială în societatea cu răspundere limitată (art. 152 și 153 din Codul civil);

c) valoarea participațiunii sau bunurile corespunzătoare participațiunii sale din patrimoniul cooperativei (art.177 din Codul civil).

Articolul 95. Urmărirea bunurilor debitorului care se află la alte persoane

(1) Bunurile debitorului care se află la alte persoane în baza unor contracte de împrumut, de arendă, de închiriere, de păstrare etc. se includ în lista bunurilor sechestrate în baza documentelor de care dispune debitorul referitor la aceste bunuri. După semnarea actului de sechestrare, persoanei la care se află bunurile i se remite o somație despre sechestrarea

bunurilor debitorului, despre obligația ei de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terțe persoane fără acordul executorului judecătoresc. Bunurile se examinează, după necesitate, la locul aflării lor.

(2) Dacă, ulterior, se descoperă că bunurile debitorului se află la o altă persoană și dacă ele nu au fost sechestrate anterior, acesteia i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre obligația ce îi revine de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terțe persoane fără acordul executorului judecătoresc.

Articolul 96. Urmărirea creanțelor debitorului

(1) Creanțele debitorului se urmăresc dacă legea nu prevede altfel.

(2) Pentru a urmări creanțele pecuniare, executorul judecătoresc remite persoanei care este obligată să plătească debitorului creanța o somație despre obligația de a nu plăti debitorului urmărit suma datorată. Concomitent, debitorului i se expediază o somație de a nu da dispoziții cu privire la creanța în cauză. Creanța pecuniară se consideră sechestrată de la data înmînării somației unei terțe persoane.

Articolul 97. Urmărirea bunurilor gajate

(1) Bunurile gajate pot fi urmărite de către creditorul gajist. Acesta are prioritate față de ceilalți creditori.

(2) Consecutivitatea satisfacerii creanțelor la cîteva drepturi de gaj asupra unora și acelorași bunuri sau drepturi patrimoniale se stabilește în ordinea consecutivității constituirii gajului. Creanțele următorului creditor gajist se satisfac după satisfacerea deplină a creanțelor precedentului creditor gajist.

(3) Consecutivitatea satisfacerii creanțelor poate fi modificată dacă creditorii gajiști, care dispun de dreptul preferențial de executare a creanțelor la unul și același obiect al gajului, consimt.

(4) După satisfacerea deplină a creanțelor creditorilor gajiști, bunurile rămase sau suma realizată care depășește creanțele creditorilor gajiști se distribuie altor creditori în ordinea categoriilor stabilite în art.142 din prezentul cod.

(5) Dacă se recunoaște că licitația nu a avut loc, creditorul gajist are dreptul preferențial de a primi bunul gajat la prețul indicat în contractul de gaj și este obligat să restituie suma ce depășește creanțele sale.

Articolul 98. Urmărirea bunurilor sechestrate de alte organe

(1) Bunurile sechestrate de alte organe pentru asigurarea încasării unei datorii pot fi urmărite de către executorul judecătoresc în baza documentului executoriu dacă aceste bunuri nu au fost scoase la licitație sau vînzare în decurs de 2 luni și dacă, pentru achitarea datoriei conform documentului executoriu, debitorul nu dispune de alte bunuri decît cele sechestrate.

(2) Bunurile sechestrate de către organele de urmărire penală în procesul urmăririi penale

pot fi sechestrate repetat pentru satisfacerea altor creanțe numai în cazul când cauza penală a fost clasată și lipsește prejudiciul material sau valoarea acestor bunuri depășește mărimea prejudiciului material.

Articolul 99. Urmărirea bunurilor debitorului decedat

(1) În cazul decesului debitorului, urmărirea bunurilor lui va continua la ultimul domiciliu al defunctului, după expirarea a 7 zile de la admiterea succesiunii de drepturi.

(2) În cazul în care au vocație succesorală minorii, executarea începută se va suspenda pînă la desemnarea reprezentantului legal.

(3) Dacă executarea nu a început pînă la decesul debitorului, documentele executorii nu se vor executa decît după expirarea a 10 zile de la data expedierii copiei de pe documentul executoriu la locul deschiderii succesiunii pe numele celui care a lăsat moștenirea, fără a se arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Articolul 100. Urmărirea bunurilor persoanelor juridice în caz de reorganizare ori de lichidare sau de declarare a insolvabilității

(1) În cazul reorganizării debitorului persoană juridică, se urmăresc mijloacele bănești și bunurile succesorilor de drepturi potrivit art.70 din Codul civil.

(2) În cazul lichidării debitorului persoană juridică sau declarării insolvabilității lui, documentul executoriu se transmite comisiei de lichidare (lichidatorului), fapt despre care se informează creditorul.

Secțiunea a 2-a. Urmărirea salariului și a altor venituri

Articolul 101. Urmărirea salariului și a altor venituri ale debitorului

(1) Salariul și alte venituri bănești ale debitorului pot fi urmărite în baza documentelor executorii în cazurile când:

a) se execută hotărârile privind încasările periodice (pensia de întreținere, repararea prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului etc.);

b) suma urmărită nu depășește 20 de salarii minime (în cazul în care debitorul lucrează);

c) debitorul nu are bunuri sau bunurile lui nu sînt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită.

(2) Persoanele fizice și juridice sînt obligate, la cererea executorului judecătoresc, să prezinte, în termenul stabilit, informație despre cîștigul lunar și despre alte venituri ale debitorului.

Articolul 102. Quantumul reținerilor din salariul și din alte venituri ale debitorului

(1) Quantumul reținerilor din salariu și din alte venituri se calculează din suma pe care

debitorul urmează să o primească.

(2) Din salariul și din alte venituri ale debitorului pot fi reținute, în baza unui document executoriu, nu mai mult de 20%, iar în baza câtorva documente executorii - nu mai mult de 50% din cuantumul lor pînă la achitarea deplină a sumei urmărite.

(3) În caz de urmărire a pensiei de întreținere, a sumelor pentru repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului și pentru repararea daunei cauzate prin tîlhărie sau prin sustragere de bunuri, reținerea constituie nu mai mult de 70% din salariu și din alte venituri.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică în privința burselor, pensiilor de orice fel, precum și a sumelor cuvenite în baza dreptului de autor, dreptului de inventator sau de inovator.

Articolul 103. Ordinea de urmărire a salariului și a altor venituri

În cazul mai multor urmăririi ale aceluiași salariu și aceluiași tip de alte venituri, acestea se satisfac în următoarea ordine:

- a) obligațiile de întreținere;
- b) repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului;
- c) datoriile la impozite, taxe și amenzi;
- d) alte categorii de datorii.

Articolul 104. Urmărirea indemnizațiilor de asigurare socială

Indemnizațiile de asigurare socială, plătite în caz de incapacitate temporară de muncă, pot fi urmărite în baza documentelor executorii privind încasarea pensiei de întreținere și privind repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului.

Articolul 105. Urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisorii

Urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisorii se face în condițiile legii fără a se ține seama de reținerile pentru întreținerea lui în penitenciar.

Articolul 106. Veniturile care nu pot fi urmărite

Nu pot fi urmărite următoarele venituri ale debitorului:

- a) sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, cu transferul, cu angajarea sau cu trimiterea la muncă în altă localitate, plata suplimentară pentru lucrul legat de deplasări frecvente;

- b) indemnizațiile plătite mamelor cu mulți copii sau mamelor singure;
- c) pensiile de întreținere;
- d) indemnizațiile la nașterea copilului;
- e) indemnizațiile primite pentru înmormântare;
- f) indemnizațiile pentru copii minori în timpul căutării părinților lor;
- g) sporuri pentru muncă în condiții grele sau vătămătoare;
- h) indemnizațiile de eliberare din serviciu;
- i) indemnizațiile persoanelor care au avut de suferit de pe urma avariei de la C.A.E. Cernobîl;
- j) compensațiile nominative.

Articolul 107. Procedura de urmărire a salariului și a altor venituri ale debitorului

(1) Executorul judecătoresc expediază documentul executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de unde el primește recompensă, pensie, bursă, ajutor sau un alt venit, cerînd să se facă reținerile convenite în baza documentului executoriu și să se trimită sumele reținute creditorului.

(2) Creditorul va fi informat despre expedierea documentului executoriu spre executare.

(3) Indicațiile executorului judecătoresc privind cuantumul reținerilor din salariu sau din alte venituri sînt obligatorii.

Articolul 108. Obligația administrației și a debitorului de a comunica executorului judecătoresc și creditorului despre schimbarea locului de muncă al debitorului

(1) Administrația organizației care a efectuat reținerea în baza documentului executoriu este obligată să comunice, în termen de 3 zile, executorului judecătoresc și creditorului despre concedierea debitorului, precum și despre noul lui loc de muncă sau domiciliu dacă acesta este cunoscut.

(2) Debitorul este obligat să comunice, în același termen, executorului judecătoresc despre schimbarea locului de muncă sau a domiciliului, precum și despre schimbările din componența bunurilor și veniturilor.

(3) În cazul în care datele menționate nu au fost comunicate fără motive întemeiate, șeful oficiului de executare, la propunerea executorului judecătoresc, poate aplica persoanelor cu funcție de răspundere sau, după caz, persoanelor fizice o amendă de la 10 la 50 de unități convenționale.

Articolul 109. Controlul asupra efectuării reținerilor

Controlul asupra efectuării corecte și la timp a reținerilor din salariu și din alte venituri ale

debitorului revine organelor de executare.

Articolul 110. Modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie

(1) Modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie este reglementat de Codul familiei.

(2) Dacă creditorul a retras documentul executoriu și procedura a fost încetată, la prezentarea ulterioară a documentului executoriu spre executare pensia de întreținere se încasează de la data prezentării documentului executoriu, iar cuantumul restanței se stabilește de către instanța de judecată, la cererea creditorului, în modul stabilit de Codul familiei.

(3) În cazul în care documentul executoriu este în proces de executare, iar pensia de întreținere nu a fost reținută, cuantumul restanței se stabilește de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară, prin adoptarea unei încheieri motivate.

(4) Dacă debitorul nu a lucrat în perioada în care s-a format restanța sau nu a prezentat acte ce confirmă salariul și/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanței la pensia de întreținere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe țară.

Capitolul IX

PROCEDURA DE SECHESTRARE ȘI VÎNZARE A BUNURILOR

Secțiunea 1. Sechestrarea bunurilor

Articolul 111. Reguli generale de sechestrare a bunurilor

(1) Sechestrarea bunurilor se admite în baza încheierii executorului judecătoresc. Încheierea executorului judecătoresc poate fi contestată în instanța de judecată în termen de 3 zile. Depunerea cererii de contestare a încheierii nu suspendă aplicarea sechestrului.

(2) Până la începerea sechestrului, executorul judecătoresc este obligat să înmîneze, contra semnătură, debitorului sau reprezentantului acestuia copia de pe încheiere și să explice participanților la aplicarea sechestrului drepturile și obligațiile prevăzute de prezentul cod.

(3) Sechestrarea bunurilor debitorului persoană juridică se efectuează în prezența administrației, a reprezentantului acestuia sau a unei persoane cu funcție de răspundere a debitorului, iar în cazul gospodăriei țărănești (de fermier) sau a întreprinderii individuale - în prezența debitorului ori a unui alt membru al gospodăriei sau, după caz, a unui membru al familiei fondatorului întreprinderii.

(4) Dacă debitorul, reprezentantul lui sau persoana cu funcție de răspundere a debitorului se eschivează de la participarea la sechestrarea bunurilor, sechestrarea se efectuează fără consimțământul debitorului, reprezentantului lui sau al persoanei cu funcție de răspundere ori, în lipsa acestora, cercetarea încăperilor și a altor locuri în care se află bunurile, precum și sechestrarea lor, se efectuează în prezența a doi martori asistenți.

(5) Sechestrarea bunurilor debitorului persoană fizică se efectuează în prezența acestuia ori

a reprezentantului lui sau a unui membru adult al familiei lui.

(6) Dacă debitorul, reprezentantul lui sau un membru al familiei lui nu permite pătrunderea în domiciliu, reședință sau în alte încăperi, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată.

(7) În cazul în care sînt bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmînd să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va verifica legalitatea acestei acțiuni procesuale.

(8) În cazul constatării faptului legalității efectuării sechestrării, judecătorul confirmă legalitatea acțiunilor executorului judecătoresc printr-o mențiune pe procesul-verbal cu privire la sechestrare.

(9) Prezența creditorului la aplicarea sechestrului nu este obligatorie.

(10) Dacă o terță persoană declară că bunurile supuse sechestrului sînt ale ei, în procesul-verbal cu privire la sechestrare se face mențiunea respectivă, iar terței persoane se explică dreptul de a intenta acțiunea de ridicare a sechestrului.

(11) Debitorul și creditorul, precum și ceilalți participanți la procedura de executare pot face declarații și observații, care se consemnează în procesul-verbal.

(12) Despre aplicarea sechestrului asupra bunurilor supuse înregistrării de stat executorul judecătoresc informează neîntîrziat organele care efectuează înregistrarea de stat pentru înscrierea în registrul respectiv a mențiunii cu privire la interdicția de înstrăinare a bunului. Contractul de înstrăinare a bunului încheiat după introducerea interdicției de înstrăinare a bunului este nul.

Articolul 112. Cercetarea încăperilor și depozitelor

(1) În cadrul aplicării sechestrului pe bunuri, executorul judecătoresc are dreptul să deschidă și să cerceteze încăperile și depozitele încuiate dacă debitorul refuză să le deschidă benevol, evitîndu-se deteriorarea nejustificată a bunurilor.

(2) La deschiderea încăperilor și depozitelor pot fi utilizate mijloace tehnice, fapt care va fi consemnat în procesul-verbal.

(3) După necesitate, încăperea și depozitul pot fi sigilate și/sau puse sub pază.

(4) Executorul judecătoresc este obligat să ia măsuri pentru a nu se da publicității circumstanțele privitor la viața intimă a persoanei, constatate la aplicarea sechestrului.

(5) Dacă în timpul cercetării încăperilor și depozitelor debitorului se descoperă obiecte și documente a căror circulație este interzisă de lege, executorul judecătoresc informează neîntîrziat despre aceasta organul de resort.

(6) Prevederile prezentului articol se aplică și în cazul urmăririi bunurilor debitorului care se află la terțe persoane.

Articolul 113. Evaluarea bunurilor

(1) Evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă.

(2) Dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul contestă valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, executorul judecătoresc va antrena pentru evaluare un specialist în domeniu.

(3) Cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuată de către specialist le suportă persoana care a contestat valoarea bunurilor determinată de către executorul judecătoresc.

Articolul 114. Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor

(1) Despre sechestrarea și/sau ridicarea bunurilor se întocmește un proces-verbal în 3 exemplare după forma prevăzută în art. 70 din prezentul cod.

(2) În procesul-verbal se enumeră toate obiectele și documentele sechestrate, indicându-se numărul, măsura, greutatea lor, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și, pe cât e posibil, valoarea lor. În cazul valorilor mobiliare, se indică numărul, emitentul, prețul nominal și alte date cunoscute la momentul sechestrării lor.

(3) Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se aduce la cunoștința tuturor persoanelor care participă la efectuarea acestor acte procesuale, fapt confirmat prin semnătura fiecăreia din ele. În cazul în care o persoană refuză să semneze procesul-verbal, se face mențiunea respectivă.

(4) Dacă, în timpul aplicării sechestrului, debitorul sau alte persoane au comis încălcări ale ordinii publice ori au făcut încercări de a distruge sau a ascunde bunurile, executorul judecătoresc va consemna în procesul-verbal aceste acțiuni, indicând totodată și măsurile întreprinse de el.

(5) Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în termen de 7 zile de la data întocmirii sau comunicării acestuia, după caz.

Articolul 115. Înmînarea copiei de pe procesul-verbal

(1) Copia de pe procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se înmînează, contra semnătura, debitorului sau reprezentantului lui, sau unui membru adult al familiei, după caz, iar dacă aceștia sînt absenți - reprezentantului organizației de exploatare a locuințelor sau, după caz, reprezentantului autorității administrației publice locale de nivelul întâi cărora li se explică dreptul și modul de contestare a acestor acte procesuale.

(2) În cazul sechestrării și/sau ridicării bunurilor debitorului persoană juridică, copia de pe procesul-verbal se înmînează persoanelor indicate la art.111 alin.(3) din prezentul cod.

Secțiunea a 2-a. Păstrarea bunurilor sechestrate

Articolul 116. Păstrarea bunurilor sechestrate

(1) Cu consimțământul creditorului, bunurile sechestrate se transmit în păstrare, contra semnătură, debitorului sau membrilor adulți ai familiei acestuia.

(2) În cazul în care creditorul nu este de acord cu transmiterea bunurilor sechestrate debitorului sau creditorul refuză să preia în păstrare bunurile, cu acordul părților se numește un administrator sau bunurile se transmit în păstrare în baza contractului de depozit.

(3) În cazul în care părțile nu ajung la un acord, administratorul se desemnează de către executorul judecătoresc.

(4) Nu pot fi desemnați în calitate de administrator rudele sau afinii executorului judecătoresc sau ai creditorului pînă la gradul patru inclusiv.

Articolul 117. Păstrarea obiectelor de valoare ridicate de la debitor

Bijuteriile și alte obiecte de aur, argint, platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și perle, precum și fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, se depun imediat de către executorul judecătoresc în păstrare în instituțiile financiare ale Republicii Moldova.

Articolul 118. Folosirea bunurilor transmise în păstrare

(1) Persoana căreia i-au fost transmise în păstrare bunurile sechestrate nu are dreptul să le folosească sau să le înstrăineze.

(2) Persoana căreia i-au fost transmise bunuri în păstrare este obligată să informeze executorul judecătoresc despre fructele bunurilor transmise în păstrare.

(3) Persoana căreia i-au fost transmise bunuri în păstrare poartă, în conformitate cu legislația, răspundere pentru prejudiciul cauzat intenționat sau din culpă.

(4) Însușirea sau înstrăinarea bunurilor transmise în păstrare atrage răspunderea contravențională sau penală prevăzută de legislație.

Articolul 119. Vânzarea bunului aflat în păstrare în cazul degradării lui

(1) Dacă bunul sechestrat aflat în păstrare este expus degradării sau a suferit schimbări care implică pericolul deprecierei lui, iar timp pentru înlăturarea, prevenirea degradării sau deprecierei bunului nu mai este, persoana căreia i s-a dat bunul în păstrare va informa la timp despre aceasta executorul judecătoresc, care este obligat să organizeze vânzarea bunului în condițiile prezentului cod.

(2) Executorul judecătoresc este în drept să vîndă bunul sechestrat de asemenea în cazul dacă păstrarea bunului implică cheltuieli disproporționate.

Articolul 120. Remunerarea administratorului

(1) Dacă administrator este desemnată o altă persoană decât debitorul sau un membru al familiei acestuia, el va avea dreptul la remunerație și la recuperarea cheltuielilor legate de păstrarea bunurilor.

(2) Executorul judecătoresc determină cuantumul remunerației în conformitate cu tarifele stabilite, iar în lipsa tarifelor - o remunerație obișnuită.

(3) Cheltuielile legate de păstrarea bunurilor sechestrate se includ în cheltuielile de executare a documentului executoriu și sînt suportate de către debitor.

Secțiunea a 3-a. Vânzarea bunurilor sechestrate

Articolul 121. Modul de vânzare a bunurilor sechestrate

(1) Bunurile sechestrate se vînd, de regulă, la licitație cu strigare sau prin organizații comerciale specializate în baza contractului de comision.

(2) Bijuteriile și alte obiecte de aur, argint, platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și perle, precum și fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, se vînd prin intermediul organizațiilor specializate în achiziționarea obiectelor de valoare de la populație.

(3) Valorile mobiliare sechestrate se vînd în conformitate cu reglementările legale privind circulația valorilor mobiliare.

(4) Bunurile debitorului care fac parte din fondurile organizațiilor de stat, precum și ale întreprinderilor și altor obiective incluse în programul de privatizare, se vînd de către organele centrale sau locale de specialitate ale administrației publice în modul stabilit pentru privatizarea patrimoniului public.

(5) Cu cel puțin 5 zile înainte desfășurării licitației, se admite vânzarea de către debitor a bunurilor sechestrate la un preț nu mai mic decât valoarea stabilită în procesul-verbal cu privire la sechestrare sau în raportul de evaluare, cu condiția virării sau vîrsării sumelor obținute nemijlocit la contul de depozit al oficiului de executare.

(6) În cazul în care bunul sechestrat este gajat, creditorul gajist este în drept de a vinde acest bun și a distribui mijloacele, obținute din vânzarea bunului gajat, în condițiile art.491-493 din Codul civil.

(7) Dacă bunurile nu au fost vîndute în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative, ele pot fi transmise creditorului urmăritor, iar dacă ultimul refuză să le primească - debitorului.

Articolul 122. Termenul de vânzare a bunurilor sechestrate

(1) Dacă debitorul nu a executat benevol documentul executoriu și dacă actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor nu au fost contestate în termenul prevăzut în art.114 din prezentul cod, executorul judecătoresc este obligat, în cel mult 10 zile, să inițieze procedura de vânzare a bunurilor sechestrate.

(2) În cazul în care actele executorului judecătoresc au fost contestate, vânzarea bunurilor se suspendă pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.

Articolul 123. Ridicarea sechestrului

(1) Sechestrul de pe bunuri se ridică în cazurile:

- a) achitării de către debitor a sumei datoriei și recuperării cheltuielilor de executare;
- b) achitării sumei datoriei și restituirii cheltuielilor de executare din contul altor bunuri vîndute sau prin alte modalități de executare;
- c) necesității sechestrării altor bunuri solicitate pe piață, în scopul urgentării executării documentului executoriu;
- d) vînzării bunului în condițiile art.121 din prezentul cod;
- e) imposibilității vînzării bunului;
- f) scoaterii de sub sechestrul a bunului în baza hotărîrii judecătorești definitive.

(2) După ridicarea sechestrului de pe bunuri, dacă ele se păstrează în alt loc, executorul judecătoresc i le restituie debitorului. În cazul în care dreptul de proprietate asupra bunurilor a trecut, în modul stabilit de prezentul cod, la persoana care le-a cumpărat sau la creditor, bunurile nu se restituie.

(3) În cazul executării parțiale a documentului executoriu, sechestrul nu se ridică de pe bunurile a căror valoare nu depășește partea neexecută a datoriei și cheltuielile de executare.

Articolul 124. Organizarea licitației

(1) Data și locul desfășurării licitației pentru vînzarea bunurilor sechestrate se fixează de către executorul judecătoresc, ținîndu-se cont de necesitatea asigurării integrității bunurilor și de cheltuielile legate de păstrarea lor.

(2) Licitația se organizează la sediul oficiului de executare sau într-un alt loc stabilit de către executorul judecătoresc.

(3) Ziua licitației poate fi amînată de către executorul judecătoresc la cererea comună a debitorului și creditorului.

Articolul 125. Anunțul despre desfășurarea licitației

(1) Anunțul despre desfășurarea licitației se publică într-un ziar local mai răspîndit și se afișează în sediul oficiului de executare respectiv. Anunțul va cuprinde:

- a) data, ora și locul desfășurării licitației;
- b) specificarea bunurilor, principalele lor caracteristici tehnico-economice și locul aflării;

- c) informații despre proprietarul bunurilor;
- d) informații despre terenul pe care sînt amplasate bunurile imobile și condițiile de utilizare a terenului de către proprietar;
- e) condițiile de vînzare a bunurilor;
- f) specificarea formei de plată;
- g) modul de familiarizare prealabilă cu bunurile scoase la licitație;
- h) termenul-limită de depunere a cererii și a acontului de 2% din valoarea bunurilor și contul bancar la care acesta urmează să fie vărsat;
- i) datele pentru contact ale executorului judecătoresc.

(2) Licitația va avea loc la cel puțin 15 zile de la data publicării anunțului despre organizarea ei.

(3) Persoana la care bunurile se află în păstrare este obligată să asigure accesul la ele.

(4) În caz de amînare a licitației, executorul judecătoresc va face un alt anunț în conformitate cu alin.(1) al prezentului articol.

Articolul 126. Condițiile de participare la licitație

(1) Pentru participare la licitație se admit persoanele care au depus la timp cererea de participare, au prezentat documentele necesare și au plătit acontul în mărimea stabilită în art.125 din prezentul cod.

(2) Doritorii de a participa la licitație prezintă următoarele documente:

a) cerere de participare la licitație, cu indicarea prețului propus pentru bunul scos la licitație;

b) copie de pe documentul de plată care confirmă depunerea acontului pe contul bancar indicat în anunțul despre organizarea licitației;

c) procură, după caz, pentru dreptul de a participa la licitație.

(3) Primirea cererilor și a documentelor se încheie cu o zi înainte de data licitației.

(4) Datele despre persoanele care au depus cereri de participare la licitație și numărul acestora sînt confidențiale.

(5) Executorul judecătoresc înregistrează persoana care a depus cerere în calitate de participant la licitație. În cazul în care persoana nu a respectat cerințele referitoare la întocmirea și prezentarea documentelor sau dacă ea nu are dreptul de a participa la licitație, executorul judecătoresc refuză de a primi cererea.

(6) Persoana care a depus cerere de participare la licitație este în drept să o retragă,

adresînd un demers în scris înainte de începerea licitației.

Articolul 127. Interdicția de a participa la licitație

Sub sancțiunea nulității absolute, nu pot participa la licitație deputații, judecătorii, avocații, notarii, procurorii, executorii judecătorești, polițiștii, ofițerii de urmărire penală.

Articolul 128. Prețul inițial al bunurilor scoase la licitație

(1) Prețul inițial al bunurilor scoase la licitație este prețul egal cu valoarea bunurilor stabilită în procesul-verbal cu privire la sechestrarea bunurilor sau, după caz, în raportul de evaluare a acestor bunuri.

(2) Dacă, în cererile de participare la licitație, este propus un preț care depășește valoarea bunurilor stabilită în procesul-verbal cu privire la sechestrarea bunurilor sau, după caz, în raportul de evaluare a acestor bunuri, prețul inițial al bunurilor scoase la licitație va fi cel mai mare preț propus în cererile menționate.

Articolul 129. Acțiunile premergătoare vânzării la licitație

(1) Înainte de începerea licitației, executorul judecătoresc cere organului cadastral teritorial sau altor organe competente să i se comunice drepturile reale și alte sarcini care grevează bunul urmărit. Titularii acestor drepturi vor fi înștiințați despre desfășurarea licitației.

(2) După expirarea termenului de depunere a cererilor de participare la licitație, executorul judecătoresc este obligat să întocmească partea întâi a procesului-verbal al licitației.

Articolul 130. Licitația care nu a avut loc

Licitația nu are loc dacă pentru participare nu s-au înregistrat cel puțin 2 participanți. În acest caz, executorul judecătoresc adoptă o încheiere prin care dispune organizarea unei noi licitații în condițiile prezentului cod.

Articolul 131. Desfășurarea licitației

(1) La licitație participă șeful oficiului de executare respectiv și executorul judecătoresc în procedura căruia se află documentul executoriu.

(2) Dacă la oficiul de executare activează un singur executor judecătoresc sau documentul executoriu se află în procedura șefului oficiului, licitația se va desfășura cu participarea reprezentantului autorității administrației publice locale.

(3) În ziua licitației, la înmînarea biletelor de participare executorul judecătoresc înregistrează participanții prezenți. Înregistrarea se încheie cu 10 minute înainte de începutul procedurii de licitare. Participanții care au întârziat nu se admit la licitație.

(4) Șeful oficiului de executare (licitatorul) anunță începutul licitației și dă citire părții întâi a procesului-verbal.

(5) Licitatorul oferă bunul (lotul) la prețul inițial. Persoana care acceptă prețul ridică biletul

de participant.

(6) Licitatorul oferă bunul spre vânzare nu mai puțin de 3 ori la rând, la intervale de timp care să permită opțiuni și suprasolicitări. După ce unul dintre participanți ridică biletul, ceilalți pot pretinde la bun (lot) propunând un preț mai mare cu unul sau mai mulți pași de ridicare. Dacă nimeni nu oferă un preț mai mare decât cel acceptat, strigat de 3 ori de către licitator, acesta fixează, prin lovitură de ciocan, faptul vânzării bunului.

(7) Participantul la licitație care a câștigat bunul (lotul) este obligat să semneze procesul-verbal.

(8) Dacă participantul care a câștigat bunul (lotul) refuză să semneze procesul-verbal, se consideră că licitația nu a avut loc. În acest caz, licitarea va reîncepe de la prețul oferit de participantul anterior. Participantului care a refuzat să semneze procesul-verbal acontul nu i se restituie.

(9) În cazul în care la licitație sînt scoase mai multe loturi separate și participantul care a depus acontul nu a câștigat lotul pentru care a depus cerere și acontul respectiv, el poate fi admis la licitarea următoarelor loturi dacă acontul depus este nu mai mic de 2% din prețul următorului lot.

Articolul 132. Procesul-verbal al licitației

(1) Procesul-verbal al licitației este compus din două părți.

(2) Partea întâi va cuprinde:

- a) data, ora și locul desfășurării licitației;
- b) denumirea oficiului de executare;
- c) numele licitatorului;
- d) hotărîrea în baza căreia au fost sechestrate bunurile;
- e) numele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului;
- f) caracteristica obiectului scos la licitație;
- g) prețul de la care va începe licitarea și pasul de ridicare;
- h) numele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților la licitație;
- i) sumele oferite de fiecare participant.

(3) Partea a doua va cuprinde:

- a) propunerile de ridicare a prețului de către fiecare participant în ordine succesivă;
- b) prețul la care a fost vîndut lotul;

c) numele participantului care a câștigat lotul;

d) termenul de achitare a costului lotului de către adjudecător;

e) semnătura licitatorului și a participantului care a câștigat lotul, a creditorului și/sau a debitorului, dacă ultimii sînt prezenți.

(4) Copia de pe procesul-verbal al licitației se înmînează adjudecătorului după achitarea costului lotului câștigat.

(5) Copia de pe procesul-verbal al licitației servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele adjudecătorului.

Articolul 133. Achitarea costului lotului procurat

(1) Adjudecătorul este obligat să depună integral, în decurs de 10 zile după închiderea licitației, costul bunurilor cumpărate pe contul de depozit al oficiului de executare. Acontul depus se include în suma de cumpărare a lotului.

(2) Dacă adjudecătorul nu achită integral costul lotului în termenul fixat, se declară că licitația nu a avut loc, iar acontul depus nu se restituie.

Articolul 134. Transmiterea bunului cumpărat

Bunul cumpărat la licitație se transmite după ce a fost achitat integral costul lui. Despre aceasta se întocmește un proces-verbal.

Articolul 135. Cazurile cînd se declară că licitația nu a avut loc

(1) Se declară că licitația nu a avut loc dacă:

a) la licitație s-a prezentat numai un participant sau nu s-a prezentat nici un participant;

b) nici un participant la licitație nu a propus cel puțin un preț egal cu valoarea indicată în procesul-verbal cu privire la sechestrare sau în raportul de evaluare a bunurilor;

c) adjudecătorul nu a achitat integral, în termenul stabilit, costul lotului cumpărat.

(2) Dacă licitația nu a avut loc, executorul judecătoresc adoptă o încheiere prin care dispune organizarea unei licitații repetate.

Articolul 136. Licitația repetată

(1) În cazul în care s-a declarat că licitația nu a avut loc, creditorul este în drept să preia bunurile la suma evaluării inițiale. Creditorul gajist are dreptul să preia obiectele gajate la prețul indicat în contractul de gaj.

(2) Dacă, în decurs de 5 zile, creditorul nu va accepta preluarea bunurilor, se va organiza licitație repetată în condițiile prezentului cod.

(3) În cazul prevăzut în art.135 alin.(1) lit.b) din prezentul cod, executorul judecătoresc

reducere prețului bunului. Reducerea nu poate fi mai mare de 10 % din prețul inițial, iar în cazul bunurilor imobile - de 5%. În celelalte cazuri, reducerea prețului nu se admite.

(4) Dacă se declară că licitația repetată nu a avut loc, creditorul este în drept să preia bunurile, în contul achitării creanței, la prețul inițial stabilit la ultima licitație.

(5) Dacă la bunurile nevândute la licitația repetată pretind câțiva creditori, acestea se vor transmite în ordinea de satisfacere a creanțelor, stabilită de prezentul cod.

(6) Dacă nu sînt creanțe care trebuie satisfăcute în primul rînd, de dreptul preferențial dispune creditorul la demersul căruia au fost sechestrate bunurile, apoi creditorul a cărui creanță este mai mare.

(7) În cazul în care creditorii se află în situații egale, chestiunea se hotărăște prin tragere la sorți.

(8) În cazul în care creditorul care a solicitat să-i fie transmise bunurile nu se prezintă nemotivat la data stabilită de executorul judecătoresc, sechestrul se ridică.

(9) În cazul în care creditorul refuză să preia bunurile, sechestrul se ridică și bunurile se restituie debitorului.

(10) Ridicarea sechestrului pe bunuri în cazurile prevăzute la alin.(8) și (9) ale prezentului articol se admite în baza încheierii.

Articolul 137. Încetarea vânzării bunurilor în legătură cu achitarea totală a datoriei

Dacă suma obținută din vânzarea unei părți din bunuri este suficientă pentru satisfacerea creanțelor și pentru recuperarea cheltuielilor de executare sau debitorul le-a achitat benevol, executorul judecătoresc, prin încheiere, încetează vânzarea celorlalte bunuri și ridică sechestrul.

Articolul 138. Contestarea rezultatelor licitației

(1) Creditorul, debitorul și/sau persoanele care au participat la licitație pot contesta rezultatele licitației în termen de 15 zile de la data desfășurării licitației.

(2) Terțele persoane care nu au participat la licitație pot cere anularea rezultatelor licitației în termen de 2 luni de la data cînd au aflat sau trebuiau să afle despre desfășurarea licitației.

Articolul 139. Vânzarea bunurilor mobile prin organizații comerciale

(1) Bunurile mobile pot fi vîndute prin organizații comerciale în baza contractului de comision.

(2) Sumele obținute de organizațiile comerciale în urma vânzării bunurilor se transferă pe contul de depozit al oficiului de executare respectiv în termen de 3 zile operaționale bancare de la vânzarea bunurilor.

(3) Reevaluarea bunurilor transmise spre vânzare se admite, în condițiile legii, cu participarea executorului judecătoresc. Data, ora și locul reevaluării se comunică debitorului și creditorului, însă neprezentarea lor nu împiedică soluționarea chestiunii. Dacă debitorul și creditorul nu au fost prezenți la reevaluare, executorul judecătoresc le comunică despre reevaluarea operată.

(4) Cuantumul comisionului se stabilește de comun acord între executorul judecătoresc și comisionar.

Capitolul X

MODUL DE SATISFACERE A CREAŢELOR CREDITORILOR

Articolul 140. Distribuirea și eliberarea sumelor realizate prin executare silită

(1) Sumele de bani realizate prin executare silită, inclusiv din vânzarea bunurilor, se distribuie și se eliberează creditorilor, în modul stabilit de lege, pînă la satisfacerea totală a creanțelor lor.

(2) În cazul în care, pînă la distribuirea și eliberarea sumelor realizate prin executare, au depus documente executorii și alți creditori, executorul judecătoresc va dispune distribuirea sumelor potrivit ordinii stabilite în art.141 și 142 din prezentul cod, dacă legea nu prevede altfel.

(3) Executorul judecătoresc dispune distribuirea sumelor în termen de 3 zile de la data primirii lor pe cont.

(4) Sumele distribuite se eliberează după expirarea a 15 zile de la data adoptării încheierii privind distribuirea lor, cu excepția cazurilor de contestare.

(5) Suma rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie debitorului.

Articolul 141. Ordinea de satisfacere a creanțelor creditorilor

(1) Dacă suma realizată prin executare silită este insuficientă pentru satisfacerea tuturor creanțelor în baza documentelor executorii, suma se distribuie între creditorii-urmăritori în ordinea stabilită de prezentul cod, proporțional cu creanța fiecărui.

(2) Creanțele fiecărei categorii ulterioare se satisfac după ce au fost satisfăcute creanțele categoriei anterioare.

Articolul 142. Categoriile de creanțe

(1) Se stabilesc 3 categorii de creanțe.

(2) La categoria întâi de creanțe sînt atribuite creanțele privind:

a) plata pensiei de întreținere;

b) plățile ce decurg din raporturile de muncă;

- c) reparația prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului;
- d) reparația prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție;
- e) asigurările sociale.

(3) La categoria a doua de creanțe sînt atribuite creanțele privind:

- a) impozitele și alte plăți fiscale;
- b) amenzile în bugetul de stat și în bugetele locale;
- c) reparația prejudiciilor cauzate prin infracțiune sau contravenție persoanelor juridice, precum și asociațiilor și societăților care nu au personalitate juridică, dar care dispun de organe de conducere proprii;
- d) plățile pentru drepturile de autor și drepturile conexe;
- e) cheltuielile pentru asistență juridică.

(4) La categoria a treia de creanțe sînt atribuite celelalte creanțe.

Articolul 143. Dreptul preferențial

(1) Cheltuielile de executare se restituie în ordine prioritară, înainte de satisfacerea tuturor creanțelor.

(2) Creanțele garantate prin gaj sau ipotecă, constituite asupra bunurilor vîndute, se plătesc din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe.

Capitolul XI

EXECUTAREA DOCUMENTELOR EXECUTORII PRIVIND LITIGIILE LOCATIVE

Articolul 144. Evacuarea

(1) Evacuarea constă în eliberarea spațiului locativ (încăperii), indicat în documentul executoriu, de către persoanele nominalizate în acesta împreună cu bunurile care le aparțin.

(2) Dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ (încăperea) indicat în documentul executoriu, executorul judecătoresc procedează la evacuare silită.

(3) Executorul judecătoresc îl anunță pe debitor despre ziua și ora evacuării silită, însă neprezentarea lui nu împiedică executarea documentului executoriu.

(4) În cazul în care există motive ce împiedică evacuarea, executorul judecătoresc amîină evacuarea și înaintează instanței de judecată un demers motivat privind suspendarea executării, informînd despre aceasta creditorul.

(5) Sînt supuse evacuării silită toate persoanele indicate în documentul executoriu împreună

cu bunurile care le aparțin sau, dacă evacuarea se efectuează dintr-o încăpere nedestinată pentru locuit, împreună cu bunurile aflate în încăpere.

(6) Dacă persoana care urmează să fie evacuată se ascunde ori nu-i permite executorului judecătoresc să intre în încăperea pe care o ocupă sau comite alte acte ce împiedică executarea documentului executoriu, evacuarea se face prin pătrunderea forțată în încăpere în prezența martorilor asistenți, iar după necesitate, și cu participarea colaboratorilor organului afacerilor interne sau a reprezentanților autorității administrației publice locale.

(7) Despre evacuarea silită executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, pe care îl semnează el și persoanele care participă la evacuare.

(8) Cheltuielile legate de evacuarea silită le suportă debitorul.

Articolul 145. Executarea hotărîrilor privind evacuarea cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi)

(1) Evacuarea debitorului cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) se efectuează numai după ce acestuia i s-a acordat spațiu locativ (încăpere).

(2) Dacă în documentul executoriu este indicată necesitatea de a i se acorda debitorului un alt spațiu locativ (o altă încăpere), executorul judecătoresc adresează organului care este obligat să acorde spațiu locativ (încăpere) propunerea de a executa hotărîrea, stabilindu-i un termen concret. În cazul în care spațiul locativ (încăperea) nu a fost acordat în termenul stabilit, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, pe care îl prezintă instanței de judecată care a adoptat hotărîrea.

(3) Dacă evacuarea se efectuează cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi), iar debitorul refuză să ia parte la evacuare, executorul judecătoresc strămută bunurile în prezența martorilor asistenți, întocmind inventarul lor, în spațiul (încăperea) acordat și îl sigilează. Executorul judecătoresc nu răspunde pentru păstrarea bunurilor debitorului.

Articolul 146. Executarea hotărîrilor privind evacuarea fără acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi)

(1) Dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ (încăperea) indicat în documentul executoriu, executorul judecătoresc stabilește data și ora executării silită și îl obligă pe debitor să comunice locul unde pot fi strămutate bunurile.

(2) Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația de a căuta o încăpere pentru strămutarea bunurilor și refuză să ia parte la evacuare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care se indică toate bunurile aflate în încăpere, și transmite bunurile în păstrare creditorului. După expirarea a 3 ani, bunurile pot fi vândute, în modul stabilit de prezentul cod, de către executorul judecătoresc. Suma realizată se utilizează pentru recuperarea cheltuielilor de executare, iar suma rămasă se depune la contul de depozit al oficiului de executare, debitorul fiind în drept să o revendice.

(3) Dacă debitorul nu participă la evacuare, dar a comunicat unde trebuie să-i fie strămutate

bunurile, acestea se indică în procesul-verbal și se strămută în locul indicat de debitor în aceeași localitate.

Articolul 147. Executarea hotărîrilor privind instalarea în spațiul locativ (încăpere)

(1) Instalarea în spațiul locativ (încăpere) constă în asigurarea de către executorul judecătoresc a accesului creditorului în spațiul locativ (încăperea) indicat în documentul executoriu și folosirea lui nestingherită. Debitorului i se explică obligația de a nu crea creditorului obstacole la accesul în spațiul locativ (încăpere) și la folosirea lui.

(2) Documentul executoriu se consideră executat numai după ce creditorului i s-a asigurat posibilitatea de a se folosi zilnic și nestingherit de spațiul locativ (încăperea) respectiv.

(3) Procedura de executare poate fi reluată în decurs de 6 luni dacă debitorul împiedică accesul creditorului în spațiul locativ (încăpere) și folosirea lui. În acest caz, debitorului îi pot fi aplicate sancțiunile prevăzute de legislație.

Articolul 148. Executarea hotărîrilor privind strămutarea într-un alt spațiu locativ (într-o altă încăpere) sau schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii)

Dacă, în termenul stabilit, debitorul nu a executat benevol hotărîrea privind strămutarea într-un alt spațiu locativ (într-o altă încăpere) sau privind schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii), executarea se efectuează în conformitate cu prevederile prezentului capitol.

Capitolul XII

EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR PRIVIND EFECTUAREA DE CĂTRE DEBITOR A UNOR ACTE OBLIGATORII ȘI REMITEREA CĂTRE CREDITOR A SUMELOR BĂNEȘTI ȘI A BUNURILOR

Articolul 149. Executarea hotărîrilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii

(1) La executarea hotărîrii prin care debitorul este obligat să efectueze anumite acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri, executorul judecătoresc acordă debitorului un termen pentru executare benevolă, dacă hotărîrea nu prevede altfel.

(2) În caz de neexecutare de către debitor a hotărîrii în care sînt indicate consecințele neexecutării ei, creditorul este în drept să efectueze actele prevăzute în hotărîre din contul debitorului. Despre aceasta executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și dispune aplicarea măsurilor prevăzute în hotărîre.

(3) Dacă în hotărîre nu sînt indicate măsuri și debitorul refuză executarea hotărîrii, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și înaintează instanței de judecată care a adoptat hotărîrea un demers pentru a stabili modul de executare a hotărîrii.

(4) Dacă hotărîrea prin care debitorul este obligat să îndeplinească anumite acte ce pot fi săvîrșite numai de el nu se execută, procesul-verbal se remite șefului oficiului de executare pentru aplicarea sancțiunii pecuniare, iar debitorului i se stabilește un nou termen pentru

executarea hotărîrii. Amenda se aplică în mărime de la 10 la 25 de unități convenționale persoanelor fizice și de la 100 la 200 de unități convenționale persoanelor juridice. Achitarea amenzii nu îl scutește pe debitor de executarea hotărîrii.

(5) Dacă debitorul încalcă repetat termenele stabilite pentru executarea hotărîrii, șeful oficiului de executare aplică din nou măsurile prevăzute în alin.(4) al prezentului articol.

(6) Încheierea privind aplicarea sancțiunii poate fi atacată cu recurs.

Articolul 150. Efectele neexecutării hotărîrii privind repunerea în funcție

(1) În cazul neexecutării hotărîrii privind repunerea în funcție a salariatului, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal pe care îl prezintă șefului oficiului de executare pentru aplicarea sancțiunilor prevăzute în alin.(2) al prezentului articol, iar debitorului i se stabilește un nou termen pentru executare.

(2) În caz de neexecutare de către administrația unității sau de către organul ei colegial a hotărîrii instanței de judecată privind repunerea în funcție a salariatului, șeful oficiului de executare va aplica persoanei cu funcție de răspundere sau, după caz, membrilor organului colegial, care sînt obligați să execute hotărîrea, o amendă în mărime de pînă la 75 de unități convenționale.

(3) Achitarea amenzii nu eliberează persoana cu funcție de răspundere ori organul colegial de executarea hotărîrii instanței de judecată privind repunerea în funcție a salariatului concediat sau transferat nelegitim.

(4) La cererea creditorului, instanța de judecată dispune prin încheiere să i se plătească salariatului salariul mediu sau diferența de salariu pe tot intervalul de timp dintre data pronunțării hotărîrii și data executării ei conform prevederilor Codului muncii.

Articolul 151. Executarea hotărîrilor privind transmiterea copilului

(1) Hotărîrile privind transmiterea copilului se execută de către executorul judecătoresc, cu participarea persoanei căreia trebuie să i se transmită copilul pentru îngrijire și educație, în prezența reprezentanților autorității tutelare.

(2) Dacă debitorul împiedică executarea hotărîrii, față de el se aplică prevederile art.149 din prezentul cod.

(3) În cazurile necesare, executorul judecătoresc poate înainta instanței de judecată un demers privind plasarea provizorie a copilului într-o instituție de stat pentru copii.

Articolul 152. Remiterea către creditor a sumelor bănești sau a bunurilor

Dacă debitorul nu remite benevol creditorului sumele bănești sau bunurile indicate în documentul executoriu, executorul judecătoresc ridică aceste sume sau bunuri și le remite creditorului.

Articolul 153. Executarea hotărîrilor judecătorești străine

Hotărârile judecătorești străine se primesc spre executare și se execută numai în cazul în care hotărârea respectivă a fost recunoscută și încuviințată executarea ei conform procedurii stabilite în capitolul XLII din Codul de procedură civilă.

Capitolul XIII

ÎNTOARCEREA EXECUTĂRII SILITE

Articolul 154. Întoarcerea executării

(1) În cazul în care se anulează hotărârea executată și, după rejudecarea pricinii, se adoptă o hotărâre prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, instanța dispune, din oficiu, restituirea către pîrît (debitor) a tot ce s-a încasat de la el în beneficiul reclamantului (creditorului) în temeiul hotărîrii anulate.

(2) Dacă restituirea bunurilor în natură este imposibilă, instanța de judecată va prevedea restituirea contravalorii acestor bunuri.

(3) În cazul în care executarea s-a făcut prin vînzarea unor bunuri mobile, întoarcerea executării se va face prin restituirea de către creditor a sumei rezultate din vînzare.

Articolul 155. Soluționarea de către prima instanță a chestiunii privind întoarcerea executării

(1) Instanța căreia i s-a trimis pricina spre rejudecare este obligată să examineze din oficiu chestiunea privind întoarcerea executării și să o soluționeze în noua hotărâre sau încheiere prin care se încetează procesul în cauză.

(2) Dacă instanța care a rejudecat pricina nu a soluționat chestiunea privind întoarcerea executării hotărîrii anulate, pîrîtul este în drept, în limitele termenelor de prescripție, să înainteze la această instanță o cerere de întoarcere a executării pe cale de contencios administrativ.

(3) Termenul de prescripție începe să curgă de la data cînd hotărârea de respingere a acțiunii a devenit definitivă.

(4) Părțile sînt scutite de plata taxei de stat, inclusiv pentru cererile de apel și de recurs.

Articolul 156. Soluționarea de către instanța de apel sau de recurs a chestiunii întoarcerii executării

(1) Dacă instanța de apel sau de recurs, examinînd apelul sau recursul, anulează hotărârea instanței de fond cu adoptarea unei noi hotărîri, prin care respinge parțial sau integral acțiunea, ori adoptă o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, ea este obligată să dispună întoarcerea executării.

(2) În cazul în care instanța de apel sau de recurs nu a dispus întoarcerea executării, pîrîtul poate înainta o acțiune în condițiile art.155 din prezentul cod.

Articolul 157. Cazuri de limitare a întoarcerii executării

Nu se admite întoarcerea executării în pricinile de încasare a pensiei de întreținere, de reparare a prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin altă vătămare a sănătății, precum și prin pierderea întreținătorului, cu excepția cazurilor când hotărîrea anulată a fost întemeiată pe informații sau documente false prezentate de reclamant

T i t l u l I V

CONTESTAREA ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC

Capitolul XIV

PROCEDURA DE CONTESTARE A ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC

Articolul 158. Persoanele care sînt în drept să conteste actele executorului judecătoresc

(1) Actele executorului judecătoresc le pot contesta părțile și alți participanți la procesul de executare, precum și terțele persoane care consideră că prin actele executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege.

(2) Cererea privind contestarea actelor executorului judecătoresc se înaintează în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află oficiul de executare.

(3) Cererea nu este supusă taxei de stat.

Articolul 159. Termenul de contestare a actelor executorului judecătoresc

Actele executorului judecătoresc pot fi contestate în termen de 15 zile de la data săvîrșirii actului ori a refuzului de a săvîrși anumite acte, dacă legea nu prevede altfel.

Articolul 160. Procedura de judecare a cererii

(1) Cererea privind contestarea actelor executorului judecătoresc se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

(2) În cazul în care se cere anularea încheierii executorului judecătoresc, sarcina probațiunii este pusă în seama pîrîtului, iar în celelalte cazuri - a ambelor părți.

(3) Hotărîrea instanței de fond poate fi atacată cu recurs.

(4) În cazul respingerii cererii, recurentul poate fi obligat, la cererea intimatului, la repararea prejudiciului cauzat prin întîrzierea executării.

(5) Hotărîrea judecătorească se execută de către executorul judecătoresc în termenul stabilit de instanță.

(6) În cazul neexecutării în termen a hotărîrii judecătorești, executorul judecătoresc poate fi sancționat cu amendă în mărime de pînă la 10 unități convenționale pentru fiecare zi de întîrziere. Încheierea privind aplicarea sancțiunii poate fi atacată cu recurs.

Articolul 161. Apărarea drepturilor altor persoane

(1) În cazul în care executorul judecătoresc a încălcat ordinea de aplicare a sechestrului bunurilor, debitorul sau o altă persoană poate contesta actele executorului judecătoresc în modul prevăzut în prezentul capitol.

(2) Dacă o altă persoană consideră că sechestrul a fost aplicat pe bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate sau de posesie, ea poate intenta o acțiune de ridicare a sechestrului pe cale de contencios administrativ.

(3) Acțiunea pentru ridicarea sechestrului (radierea din actul de inventar) se intentează împotriva debitorului și creditorului urmăritor. Dacă sechestrarea (inventarierea) bunurilor s-a făcut în temeiul unei hotărâri penale privind confiscarea bunurilor, în calitate de pârît vor figura persoana condamnată și organul financiar respectiv.

CARTEA A DOUA

EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR CU CARACTER PENAL

T i t l u l V

EXECUTAREA PEDEPSELOR PENALE ȘI A MĂSURILOR DE SIGURANȚĂ

Capitolul XV

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 162. Legislația execuțional-penală

(1) Legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penal (legislația execuțional-penală) constă din prezentul cod și din actele normative adoptate în conformitate cu acesta.

(2) Legislația execuțional-penală reglementează modul și condițiile executării pedepsei, determină mijloacele de corijare a condamnaților, stabilește modul de executare a măsurilor de siguranță și preventive, avînd drept scop protecția drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, precum și acordarea de ajutor condamnaților la adaptarea lor socială.

(3) Legislația execuțional-penală se aplică în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între reglementările tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările tratatelor internaționale.

(4) Dacă, în procesul aplicării prevederilor prezentului cod sau a actelor normative adoptate în conformitate cu acesta, se constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, organul care a constatat acest fapt sesizează Curtea Constituțională în modul stabilit de lege.

(5) Realizarea recomandărilor structurilor interstatale competente în problema executării hotărîrilor cu caracter penal și tratamentului condamnaților constituie obiectivul politicii de executare a hotărîrilor cu caracter penal.

Articolul 163. Acțiunea legislației execuțional-penale în spațiu, în timp și asupra persoanelor

(1) Legislația execuțional-penală se aplică pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Alte modalități de acțiune a legislației execuțional-penale pot fi stabilite prin tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Executarea hotărîrilor cu caracter penal, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor față de care se execută astfel de hotărîri, precum și acordarea de ajutor condamnaților la adaptarea lor socială se efectuează în conformitate cu legislația execuțional-penală în vigoare la momentul aplicării lor. Legislația execuțional-penală poate avea efect ultraactiv. Caracterul ultraactiv al normei se stipulează în legea nouă. În cazul în care în timpul executării hotărîrilor judecătorești cu caracter penal sînt în vigoare mai multe legi, se aplică legea cea mai favorabilă.

(3) Deținerea persoanelor care beneficiază de un anumit grad de imunitate se efectuează în conformitate cu prevederile Convenției de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, încheiate la 18 aprilie 1961, Convenției de la Viena cu privire la relațiile consulare, încheiate la 24 aprilie 1963, precum și cu prevederile altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 164. Principiile legislației execuțional-penale

(1) Executarea hotărîrilor cu caracter penal se efectuează în baza principiilor legalității, democratismului, umanismului, respectării drepturilor, libertăților și demnității umane, egalității condamnaților în fața legii, diferențierii, individualizării și planificării executării pedepselor penale, aplicării raționale a mijloacelor de corijare a condamnaților și stimulării comportamentului respectuos față de lege.

(2) Măsurile de siguranță se execută în baza principiilor dreptului penal în scopul înlăturării pericolului și preîntîmpinării săvîrșirii faptelor prevăzute de legea penală.

(3) Măsurile preventive se execută în baza principiilor și cu respectarea legislației procesual-penale.

Capitolul XVI

STATUTUL JURIDIC AL CONDAMNATULUI

Articolul 165. Principiile de bază ale statutului juridic al condamnatului

(1) Condamnatul are drepturile, libertățile și obligațiile cetățenilor Republicii Moldova, cu excepțiile și restricțiile stabilite de prezentul cod și de actele normative adoptate în conformitate cu acesta. Restricția drepturilor proclamate în art.20-24 din Constituția Republicii Moldova nu se admite.

(2) Condamnatul cetățean străin sau apatrid are drepturile și obligațiile stabilite în acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, în legislația Republicii Moldova privind statutul juridic al cetățenilor străini și apatrizilor, cu excepțiile și restricțiile prevăzute de prezentul cod și de actele normative adoptate în conformitate cu acesta.

Articolul 166. Drepturile condamnatului

(1) Condamnatului i se garantează:

a) dreptul de a fi informat de instituția sau organul care asigură executarea pedepsei, în limba pe care o înțelege, despre drepturile și obligațiile sale, modul și condițiile de executare a pedepsei, precum și despre modificarea modului și condițiilor de executare a pedepsei;

b) dreptul la apărarea și respectarea de către instituția sau organul care asigură executarea pedepsei a demnității, drepturilor și libertăților pe care le are, inclusiv de a nu fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și, indiferent de consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice care îi pune în pericol viața sau sănătatea, beneficiind, după caz, de măsuri de protecție din partea statului;

c) dreptul de a adresa petiții (cereri, reclamații, propuneri, sesizări) administrației instituției ori organului care asigură executarea pedepsei sau organelor ierarhic superioare, instanței de judecată, procuraturii, autorităților administrației publice centrale și locale, asociațiilor obștești, altor instituții și organizații, inclusiv internaționale;

d) dreptul la asistență juridică pe bază de contract din partea avocaților, precum și a altor persoane autorizate să acorde astfel de asistență;

e) dreptul la ocrotirea sănătății;

f) dreptul la asigurare socială, inclusiv la pensie.

(2) Condamnatul are și alte drepturi prevăzute de legislație.

(3) Exercițarea drepturilor persoanelor condamnate nu poate fi îngrădită decât în limitele și în condițiile prevăzute de prezentul cod, de Codul de procedură penală și de alte legi și determinate de modul și de condițiile de executare a pedepsei penale concrete.

(4) Realizarea drepturilor condamnatului nu trebuie să lezeze drepturile și interesele legitime ale altor persoane, inclusiv condamnați, precum și să încalce modul și condițiile de executare a pedepsei.

Articolul 167. Obligațiile condamnatului

(1) Condamnatul este obligat:

a) să respecte prevederile legislației execuțional-penale după ce a luat cunoștință de ele, în modul prevăzut de prezentul cod;

b) să respecte demnitatea celorlalți condamnați, a personalului instituției sau organului care asigură executarea pedepsei, a altor persoane;

c) să execute cerințele legale ale administrației instituției sau organului care asigură executarea pedepsei, inclusiv să se prezinte la solicitarea administrației și să dea explicații în chestiunile referitoare la executarea pedepsei.

(2) Neexecutarea de către condamnat a obligațiilor ce îi revin, precum și neîndeplinirea cerințelor legale ale administrației instituției sau organului care asigură executarea pedepsei atrag răspunderea prevăzută de legislație.

Articolul 168. Mijloacele principale de corijare a condamnatului

(1) Principalele mijloace de corijare a condamnatului sînt: modul și condițiile de executare a pedepsei, munca social-utilă, munca educativă, instruirea profesională, învățămîntul general, influența exercitată de societate.

(2) Mijloacele de corijare se aplică ținîndu-se cont de categoria infracțiunii, de personalitatea și comportamentul condamnatului, conform unui program individual și continuu.

Capitolul XVII

TRIMITEREA HOTĂRÎRILOR CU CARACTER

PENAL SPRE EXECUTARE ȘI ASIGURAREA EXECUTĂRII LOR

Articolul 169. Trimiterea hotărîrilor spre executare

(1) Trimiterea hotărîrilor judecătorești spre executare revine instanței care a judecat cauza în primă instanță.

(2) Hotărîrea privind pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață în privința persoanei care, pînă la rămînerea ei definitivă, nu se afla în stare de arest preventiv se trimite organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului pentru escortarea lui la locul de deținere.

(3) Hotărîrea judecătorească privind înlocuirea pedepsei în conformitate cu art.64 alin.(5) din Codul penal, precum și privind anularea liberării de pedeapsa penală în temeiul art.90-96 din Codul penal, se trimite, după caz, organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului pentru escortarea lui la locul de deținere.

(4) Hotărîrea privind aplicarea măsurii de siguranță se trimite instituției sau organului competent să asigure executarea măsurii de siguranță în modul stabilit în capitolul XXX din prezentul cod.

(5) Hotărîrea privind aplicarea măsurii preventive se trimite de către instituția sau organul care a adoptat-o instituției sau organului competent să asigure executarea măsurii preventive în modul stabilit în titlul VI din prezentul cod.

(6) Regimul de executare a pedepsei pentru fiecare persoană condamnată la pedeapsa închisorii, detențiunii pe viață se stabilește conform prevederilor prezentului cod.

Articolul 170. Instituțiile și organele care asigură executarea pedepsei

(1) Executarea pedepsei amenzii, pedepsei privative de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, pedepsei retragerii gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat, pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității, executarea hotărârilor privind condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, privind liberarea de pedeapsă a minorilor, privind amânarea executării pedepsei aplicate femeilor gravide și femeilor care au copii în vârstă de pînă la 8 ani, precum și executarea pedepselor aplicate persoanelor juridice se asigură de către oficiile de executare, cu excepția stabilită în art.306 din prezentul cod.

(2) Executarea pedepsei amenzii aplicate condamnaților care execută pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață se asigură de către penitenciare.

(3) Executarea pedepsei închisorii și detențiunii pe viață se asigură de către penitenciare.

(4) Executarea de către militarii în termen și militarii cu termen redus a pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității se asigură de către comandantul unității militare.

Articolul 171. Instituțiile și organele care asigură executarea măsurilor de siguranță

(1) Executarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical se asigură de către instituțiile curative specializate.

(2) Executarea hotărîrilor judecătorești privind aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical alcoolicii și narcomanilor condamnați care execută pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață se asigură de către penitenciare. Dacă, după eliberarea din locurile de deținere, este necesară continuarea tratamentului medical forțat, executarea hotărîrii se asigură de către instituțiile medicale specializate.

(3) Executarea hotărîrilor judecătorești privind aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter educativ se asigură de către oficiul de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului, de către instituția specială de învățămînt și de reeducare sau instituția curativă și de reeducare.

(4) Executarea hotărîrilor privind expulzarea cetățenilor străini și apatrizilor se asigură de către organele afacerilor interne.

(5) Executarea hotărîrilor privind confiscarea specială se asigură de către oficiile de executare.

Articolul 172. Instituțiile și organele care asigură executarea măsurilor preventive

(1) Executarea obligației de a nu părăsi localitatea se asigură de către organul afacerilor

interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului.

(2) Executarea obligației de a nu părăsi țara se asigură de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului și de către Serviciul Grăniceri.

(3) Executarea garanției personale sau garanției unei organizații se asigură de către persoanele care și-au asumat angajamentul de a garanta comportamentul corespunzător al prevenitului.

(4) Executarea ridicării provizorii a permisului de conducere a mijloacelor de transport se asigură de către organul de poliție rutieră în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului.

(5) Transmiterea sub supraveghere a militarului se asigură de către comandantul unității militare.

(6) Transmiterea sub supraveghere a minorului se asigură de către persoanele care s-au obligat să asigure comportamentul corespunzător al prevenitului.

(7) Controlul asupra prevenitului liberat provizoriu sub control judiciar sau pe cauțiune se asigură de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului.

(8) Supravegherea executării arestării la domiciliu se asigură de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului.

(9) Executarea arestului preventiv se asigură de către penitenciare, inclusiv de către izolatoarele de urmărire penală ale Departamentului instituțiilor penitenciare al Ministerului Justiției.

Articolul 173. Controlul judiciar

(1) Instituțiile și organele specificate în art.170 și 171 din prezentul cod comunică instanței de judecată despre executarea sau imposibilitatea executării hotărârilor cu caracter penal.

(2) Condamnatul sau alte persoane ale căror drepturi și interese legitime sînt încălcate prin actele instituției sau organului care asigură executarea hotărârilor cu caracter penal pot ataca aceste acte în modul stabilit de legislație.

Articolul 174. Controlul procurorului

Procurorul exercită, în modul stabilit de lege, controlul respectării legislației de către administrația instituțiilor și organelor care asigură executarea hotărârilor cu caracter penal.

Articolul 175. Controlul departamental

Activitatea instituțiilor și organelor care asigură executarea hotărârilor cu caracter penal este supusă, în modul stabilit de actele normative, unui control departamental din partea organelor ierarhic superioare.

Articolul 176. Controlul exercitat de organizații naționale și internaționale

Organizațiile naționale și internaționale care asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pot exercita controlul executării hotărârilor cu caracter penal în modul stabilit de actele naționale și/sau internaționale.

Articolul 177. Comitetul pentru Plângeri

- (1) Comitetul pentru Plângeri își desfășoară activitatea în baza regulamentului.
- (2) Componența Comitetului pentru Plângeri și regulamentul privind activitatea acestuia se aprobă de Guvern.

Articolul 178. Vizitarea instituțiilor care asigură deținerea persoanelor

(1) În timpul exercitării funcțiilor de serviciu au dreptul de a vizita instituțiile care asigură deținerea persoanelor, fără permisiune specială:

- a) Președintele Parlamentului Republicii Moldova;
- b) Președintele Republicii Moldova;
- c) Primul-ministru al Republicii Moldova;
- d) deputatul în Parlament;
- e) avocatul parlamentar, membrii consiliului consultativ și alte persoane care îi însoțesc;
- f) Procurorul General al Republicii Moldova, procurorul care exercită controlul asupra executării hotărârilor cu caracter penal în teritoriul respectiv;
- g) persoana cu funcție de răspundere competentă a organului ierarhic superior instituției sau organului care asigură executarea pedepsei penale;
- h) judecătorul care a examinat sau examinează cauza penală, conform competenței teritoriale;
- i) reprezentantul organizației internaționale care, conform actelor naționale și/sau internaționale la care Republica Moldova este parte, are acest drept;
- j) membrul Comitetului pentru Plângeri.

(2) Instituțiile care asigură deținerea persoanelor pot fi vizitate de alte persoane cu permisiunea specială a administrației acestor instituții ori a persoanelor cu funcție de răspundere ale organelor ierarhic superioare sau în baza hotărârii instanței de judecată, iar în cazul preveniților - și în baza hotărârii organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în procedura cărora se află cauza penală.

(3) Înregistrări video și fotografiieri în instituțiile care asigură executarea pedepsei închisorii sau detențiunii pe viață, cu excepția cazurilor legate de persoanele menționate la alin.(1) al prezentului articol, se fac cu permisiunea scrisă a administrației instituției respective.

(4) Înregistrarea audio, video sau fotografierea condamnaților se efectuează cu consimțământul scris al acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Capitolul XVIII

EXECUTAREA PEDEPSEI AMENZII

Articolul 179. Organul și instituția care asigură executarea pedepsei amenzii

Executarea pedepsei amenzii ca pedeapsă principală sau complementară se asigură de către oficiul de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului, iar în cazul condamnaților care execută pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață - și de către penitenciar.

Articolul 180. Modul de executare a pedepsei amenzii

(1) Amenda se achită de către condamnat în mod benevol în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

(2) În cazul în care condamnatul nu a achitat amenda, instanța de judecată, după expirarea termenului de executare benevolă, trimite oficiului de executare titlul executoriu pentru încasarea silită a amenzii.

(3) Oficiul de executare, în termen de 5 zile, informează instanța de judecată despre executarea hotărârii ei. În cazul în care condamnatul nu a achitat amenda, oficiul de executare solicită instanței care a judecat cauza în fond adoptarea unei încheieri în condițiile art.64 din Codul penal.

(4) În cazul condamnatului care execută pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață, instanța de judecată trimite titlul executoriu, pentru încasarea silită a amenzii, penitenciarului care asigură executarea pedepsei. În cazul în care persoana, pînă la eliberarea din locul de deținere, nu a achitat amenda, instituția penitenciară trimite titlul executoriu oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului, fapt despre care comunică instanței de judecată.

Capitolul XIX

EXECUTAREA PEDEPSEI PRIVATIVE DE DREPTUL DE A OCUPA ANUMITE FUNCȚII SAU DE A EXERCITA O ANUMITĂ ACTIVITATE

Articolul 181. Organul și instituția care asigură executarea pedepsei privative de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate

(1) Executarea pedepsei privative de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate se asigură de către oficiul de executare în a cărui rază teritorială își desfășoară activitatea sau își are domiciliul condamnatul.

(2) Executarea pedepsei privative de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate stabilită ca pedeapsă complementară pedepsei închisorii este asigurată de către instituția care asigură executarea pedepsei principale, iar după executarea ei - de

către oficiul de executare în a cărui rază teritorială își desfășoară activitatea sau își are domiciliul condamnatul.

Articolul 182. Modul de executare a pedepsei privative de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate

(1) Instanța de judecată trimite hotărârea privind privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate și dispoziția de executare oficiului de executare în a cărui rază teritorială își desfășoară activitatea sau își are domiciliul condamnatul.

(2) Oficiul de executare trimite hotărârea judecătorească organului abilitat cu dreptul de a dispune eliberarea condamnatului din funcție sau de a-i interzice exercitarea unei anumite activități.

(3) Organul abilitat adoptă, în termen de 3 zile, actul de eliberare din funcție sau de interzicere de a exercita o anumită activitate și îl remite, împreună cu hotărârea judecătorească, oficiului de executare.

(4) Oficiul de executare, în termen de 5 zile, informează instanța de judecată despre executarea hotărârii ei.

(5) Indiferent de faptul dacă persoana condamnată ocupă o anumită funcție sau exercită o anumită activitate, oficiul de executare ține evidența condamnaților, efectuează controlul respectării de către condamnați a interdicției, stabilite în hotărârea judecătorească, de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, verifică îndeplinirea prescripțiilor hotărârii judecătorești de către administrația organizației în care lucrează condamnatul, precum și de către organele împuternicite să anuleze autorizația privind exercitarea unei anumite activități.

Articolul 183. Obligațiile administrației organizației în care lucrează condamnatul

(1) Prescripțiile hotărârii judecătorești privind privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate sînt obligatorii pentru administrația organizației în care lucrează condamnatul.

(2) Administrația organizației în care lucrează condamnatul este obligată:

a) în cel mult 3 zile de la primirea copiei de pe hotărârea judecătorească și a avizului oficiului de executare, să elibereze condamnatul din funcție sau să îi interzică să exercite o anumită activitate și să expedieze oficiului de executare înștiințarea despre îndeplinirea prescripțiilor hotărârii;

b) să prezinte, la solicitarea oficiului de executare, documentele ce țin de executarea pedepsei;

c) în caz de concediere a condamnatului pînă la executarea definitivă a pedepsei, să înscrie în carnetul lui de muncă interdicția stabilită în hotărârea judecătorească, durata și caracterul funcției ce nu poate fi ocupată și/sau ale activităților ce nu poate fi exercitată;

d) să comunice, în termen de 3 zile, oficiului de executare despre modificarea sau încetarea

contractului individual de muncă cu condamnatul.

Capitolul XX

EXECUTAREA PEDEPSEI RETRAGERII GRADULUI MILITAR, A TITLULUI SPECIAL, A GRADULUI DE CALIFICARE (CLASIFICARE) ȘI A DISTINCȚIILOR DE STAT

Articolul 184. Organul care asigură executarea pedepsei retragerii gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat

Executarea pedepsei retragerii gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat se asigură de către oficiul de executare în a cărui rază teritorială își desfășoară activitatea sau își are domiciliul condamnatul.

Articolul 185. Modul de executare a pedepsei retragerii gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat

(1) Instanța de judecată trimite hotărârea privind retragerea gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat și dispoziția de executare oficiului de executare în a cărui rază teritorială își desfășoară activitatea sau își are domiciliul condamnatul.

(2) Oficiul de executare trimite hotărârea judecătorească organului abilitat cu dreptul de a dispune retragerea gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) sau a distincțiilor de stat.

(3) Dacă persoana condamnată este militar trecut în rezervă, oficiul de executare trimite hotărârea organului administrativ-militar de la locul de evidență a militarului.

(4) În cel mult 2 luni, organul abilitat adoptă actul privind retragerea gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) sau a distincțiilor de stat și îl remite, împreună cu hotărârea judecătorească, oficiului de executare.

(5) Oficiul de executare, în termen de 5 zile, informează instanța de judecată despre executarea hotărârii ei.

(6) Oficiul de executare întreprinde măsurile necesare privind lipsirea condamnatului de drepturile și înlesnirile acordate în legătură cu deținerea gradului, a titlului sau a distincției ce i s-au retras.

Capitolul XXI

EXECUTAREA PEDEPSEI MUNCII NEREMUNERATE ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII

Articolul 186. Organul care asigură executarea pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității

(1) Executarea pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității se asigură de către oficiul de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului, în conformitate cu prevederile prezentului cod, ale Regulamentului cu privire la modul de

executare a pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, aprobat de Guvern, și ale altor acte normative.

(2) În cazul condamnării militarilor în termen și militarilor cu termen redus, executarea pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității se asigură de către comandantul unității militare în conformitate cu prevederile prezentului cod, ale regulamentului menționat la alin.(1) și ale altor acte normative.

Articolul 187. Modul de executare a pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității

(1) Instanța de judecată trimite hotărîrea privind munca neremunerată în folosul comunității și dispoziția de executare oficiului de executare în a cărei rază teritorială își are domiciliul condamnatul, care, în cel mult 15 zile, asigură executarea pedepsei.

(1¹) Instanța de judecată trimite hotărîrea privind munca neremunerată în folosul comunității și dispoziția de executare în privința militarilor în termen și militarilor cu termen redus condamnați comandantului unității care, în cel mult 15 zile, asigură executarea pedepsei.

(2) Pedepsa se execută de către condamnat la obiectele cu destinație socială, determinate în modul stabilit în art.189 din prezentul cod.

(2¹) Pedepsa se execută de către militarul în termen și militarul cu termen redus în unitatea militară în modul stabilit de către comandantul acestei unități.

(3) Munca neremunerată în folosul comunității se execută de la 2 la 4 ore pe zi, în afara timpului activității de bază sau de studii.

(3¹) Munca neremunerată în folosul comunității se execută de către militarul în termen și militarul cu termen redus de la 2 la 4 ore pe zi, în timpul liber de ședințe, stabilite în conformitate cu cerințele regulamentelor militare, iar ca excepție, și în zilele de duminică și de sărbătoare nelucrătoare.

(4) Munca neremunerată în folosul comunității poate fi executată, ca excepție, și în zilele de duminică și în zilele de sărbătoare nelucrătoare.

(5) Munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi executată în timpul nopții sau în condiții vătămătoare, în locuri periculoase ori care prezintă risc pentru sănătatea sau integritatea persoanelor condamnate ori pentru dezvoltarea minorilor condamnați.

(6) Munca persoanei care execută muncă neremunerată în folosul comunității se organizează în conformitate cu prevederile legislației privind protecția muncii.

(7) În cazul în care, în timpul executării muncii neremunerate în folosul comunității, condamnatului i-a fost cauzat prejudiciu, recuperarea prejudiciului se efectuează în conformitate cu legislația muncii.

(8) Acordarea concediului anual la locul de muncă de bază al condamnatului nu suspendă

executarea pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității.

(9) În cazul în care, în timpul executării pedepsei, condamnatului i s-a stabilit gradul I sau II de invaliditate fără termen, precum și în cazul gravidității condamnatei, oficiul de executare adresează instanței de judecată competente un demers privind liberarea de executarea ulterioară a pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității.

Articolul 188. Obligațiile organului care asigură executarea pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității

(1) Oficiul de executare ține evidența condamnaților la muncă neremunerată în folosul comunității, explică condamnatului modul și condițiile executării pedepsei, coordonează cu autoritatea administrației publice locale lista obiectelor cu destinație socială la care condamnații execută pedeapsa, controlează modul și condițiile de executare a pedepsei, ține evidența sumară a timpului lucrat de condamnați, exercită alte atribuții stabilite de legislație.

(2) Comandantul unității militare ține evidența militarilor condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității, explică militarului condamnat modul și condițiile de executare a pedepsei, controlează modul și condițiile de executare a pedepsei, ține evidența sumară a timpului lucrat de condamnați, asigură prevenirea săvârșirii de către militarii în termen și militarii cu termen redus condamnați a unor noi infracțiuni, stabilește și înlătură cauzele și condițiile săvârșirii unor noi infracțiuni.

Articolul 189. Obligațiile autorităților administrației publice locale în ceea ce privește asigurarea executării muncii neremunerate în folosul comunității

(1) Autoritățile administrației publice locale determină obiectele cu destinație socială la care condamnații execută pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității.

(2) Oficiul de executare, de comun acord cu autoritățile administrației publice locale, determină locul și volumul de muncă pentru condamnat, cu ajutorul organizațiilor și asociațiilor identifică obiectele la care poate fi folosită munca neremunerată în folosul comunității.

Articolul 190. Obligațiile administrației organizației în care condamnatul execută pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității

(1) Administrația organizației în care condamnatul execută pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității verifică calitatea lucrului efectuat de către condamnat, informează oficiul de executare despre numărul de ore lucrate sau despre neexecutarea volumului de muncă stabilit.

(2) În caz de producere a unui accident de muncă, administrația organizației, în cel mai scurt timp posibil, dar în nu mai târziu de 72 de ore, va informa despre cele întâmplate oficiul de executare.

Articolul 191. Obligațiile condamnatului

(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la oficiul de executare, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze oficiul de executare despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.

(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, oficiul de executare adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.

(3) Militarul condamnat la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte, conform graficului stabilit, la comandantul unității militare, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentele militare, să nu încalce ordinea publică, să lucreze conștiincios la obiectivele la care a fost repartizat să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze comandantul unității militare despre imposibilitatea temporară de a presta munca.

(4) Dacă militarul condamnat la muncă neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, comandantul unității

militare adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin. (3) din Codul penal.

Capitolul XXIV

EXECUTAREA PEDEPSEI ÎNCHISORII

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Articolul 214. Instituțiile care asigură executarea pedepsei închisorii

(1) Executarea pedepsei închisorii se asigură de penitenciare conform prevederilor prezentului cod și ale actelor normative adoptate în conformitate cu acesta, inclusiv ale Statutului executării pedepsei de către condamnați, aprobat de Guvern.

(2) Bazele activității instituțiilor sistemului penitenciar, principiile de organizare a acestora, statutul juridic, drepturile și obligațiile personalului sistemului penitenciar sînt reglementate în Legea cu privire la sistemul penitenciar.

Articolul 215. Trimiterea hotărîrii judecătorești spre executare

(1) Instanța care a judecat cauza în fond trimite hotărîrea de condamnare la închisoare și dispoziția de executare administrației locului de deținere a condamnatului.

(2) Administrația locului de deținere, în termen de 15 zile de la primirea dispoziției de executare, trimite condamnatul în penitenciar.

(3) Hotărîrea privind condamnarea la închisoare în privința persoanei care, pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii, nu s-a aflat în stare de arest preventiv sau hotărîrea privind înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii în condițiile art.64 alin.(5) din Codul penal și dispoziția de executare se trimit organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială își are domiciliul condamnatul pentru escortarea lui la locul de deținere cel mai apropiat.

(4) Dacă, la punerea în executare a hotărîrii, s-a constatat că condamnatul care nu s-a aflat în stare de arest preventiv a părăsit domiciliul și locul aflării lui nu este cunoscut, organul afacerilor interne trimite instanței de judecată un raport și materialele necesare pentru darea în căutare a condamnatului.

(5) Încheierea instanței de judecată privind căutarea condamnatului se execută de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului.

Articolul 216. Categoriile penitenciarelor

(1) Pedeapsa închisorii, stabilită prin hotărîrea instanței de judecată, se execută în penitenciare de tip deschis, semiînchis și închis, în conformitate cu art.72 din Codul penal.

(2) Persoanele condamnate care nu au ajuns la majorat execută pedeapsa în penitenciare pentru minori sau în sectoare separate ale penitenciarelor nespecializate, cu asigurarea pentru ei a condițiilor penitenciarului pentru minori.

(3) Femeile condamnate execută pedeapsa în penitenciare pentru femei sau în sectoare separate ale penitenciarelor nespecializate, cu asigurarea pentru ele a condițiilor penitenciarului pentru femei. Persoanele de sex feminin condamnate care nu au ajuns la majorat execută pedeapsa în penitenciare pentru femei, cu asigurarea pentru ele a condițiilor penitenciarului pentru minori.

Articolul 217. Lăsarea condamnaților la pedeapsa închisorii în izolatoarele de urmărire penală

(1) În cazuri excepționale, persoanele condamnate pentru prima dată la pedeapsa închisorii pe un termen de pînă la 5 ani, cărora li s-a stabilit executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis, cu acordul lor scris și la decizia șefului izolatorului de urmărire penală, pot fi lăsate în izolatorului de urmărire penală pentru îndeplinirea lucrărilor de deservire gospodărească. Condamnații lăsați în izolatorului de urmărire penală execută pedeapsa în condițiile prevăzute pentru regimul comun al penitenciarului de tip semiînchis.

(2) Dacă este necesar să se efectueze acte procedurale cu privire la o infracțiune săvîrșită de un condamnat care execută pedeapsa închisorii sau de o altă persoană, condamnatul, în baza încheierii judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată, poate fi lăsat în izolatorului de urmărire penală sau transferat în el pe o anumită perioadă care nu poate depăși termenul ținerii în stare de arest prevăzut în art.186 din Codul de procedură penală.

Articolul 218. Escortarea condamnaților la locul executării pedepsei

(1) Trimiterea condamnaților la locul executării pedepsei și transferarea lor într-un alt penitenciar au loc sub escortă, cu respectarea regulilor de deținere separată a femeilor de bărbați, a minorilor de adulți, condamnaților la pedeapsa detențiunii pe viață de alte categorii de deținuți. Condamnații bolnavi de tuberculoză în formă activă sau care nu au urmat tratamentul complet al bolilor venerice ori cei care suferă de dereglări psihice, ce nu exclud răspunderea penală, vor fi transportați separat de condamnații sănătoși, iar după necesitate, conform raportului medicului, vor fi însoțiți de lucrători medicali.

(2) Transferarea condamnaților se face din contul statului, în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

Articolul 219. Primirea condamnatului în penitenciar

(1) Primirea condamnatului în penitenciar se efectuează de către administrația penitenciarului, după ce i se stabilește identitatea, pe baza dispoziției de executare, a hotărârii de condamnare, a actelor de identitate, a altor documente, în modul prevăzut de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) Condamnatului i se întocmește dosar personal.

(3) Primirea condamnaților se face în spații special amenajate, femeile fiind separate de bărbați, iar minorii fiind separați de adulți. La primirea condamnaților pot fi aplicate și alte modalități de separare prevăzute la art.224.

(4) După primire, condamnatului i se permite să comunice familiei, avocatului sau altei persoane locul unde este deținut și schimbarea acestuia. Comunicarea se face în scris sau telefonic, în mod gratuit.

(5) Administrația penitenciarului, în termen de 15 zile de la primirea condamnatului, înștiințează instanța de judecată despre acest fapt, comunică soțului, uneia din rudele condamnatului sau unei alte persoane, indicate de el, locul de executare a pedepsei.

(6) Imediat după primire, condamnatul se plasează în încăperea de carantină pe o perioadă de pînă la 15 zile, în decursul căreia el este supus examenului medical în vederea determinării stării sănătății și capacității de muncă și prescrierii, după necesitate, a tratamentului individual.

Articolul 220. Dosarul personal al condamnatului

(1) Administrația penitenciarului întocmește pentru fiecare condamnat dosarul personal prevăzut în art.219 alin.(2) din prezentul cod.

(2) Dosarul personal al condamnatului cuprinde:

a) datele și actul de identitate ale condamnatului;

b) fotografiile din față și din profil;

- c) copie de pe hotărîrea judecătorească de condamnare la pedeapsa închisorii;
- d) dispoziția de executare a hotărîrii judecătorești;
- e) anul, luna, ziua și ora la care a început executarea pedepsei;
- f) cazierul judiciar;
- g) fișa dactiloscopică;
- h) documentele întocmite în urma examenelor medicale;
- i) documentele din care rezultă îndeplinirea obligațiilor privind asigurarea accesului la dispozițiile legale și documentele privind executarea pedepsei închisorii;
- j) documentele referitoare la măsurile luate de către administrația penitenciarului cu privire la exercitarea drepturilor persoanei condamnate la pedeapsa închisorii;
- k) documentele referitoare la participarea condamnatului la activitățile socioeducative, la instruirea și formarea profesională a acestuia;
- l) documentele referitoare la măsurile de stimulare și la sancțiunile disciplinare aplicate în timpul executării pedepsei închisorii;
- m) alte documente întocmite în timpul executării pedepsei închisorii care privesc regimul de executare a acesteia.

(3) Condamnatul la pedeapsa închisorii și apărătorul acestuia au acces, în prezența persoanei anume desemnate de șeful penitenciarului, la dosarul personal.

(4) Dosarul personal poate fi consultat, cu excepția situațiilor în care acesta este cerut de organele abilitate, numai cu acordul condamnatului.

(5) Datele cu caracter personal ale condamnaților la pedeapsa închisorii sînt confidențiale, potrivit legii.

Articolul 221. Registrele privind condamnării la pedeapsa închisorii

Administrația penitenciarului întocmește:

- a) registrul de evidență a primirii condamnaților, în care se consemnează anul, luna, ziua și ora la care persoana condamnată a fost primită în penitenciar;
- b) registrul de evidență a stimulărilor aplicate condamnaților;
- c) registrul de evidență a sancțiunilor disciplinare aplicate condamnaților;
- d) registrul de evidență a liberării condiționate înainte de termen a condamnaților;
- e) registrul de evidență a punerii în libertate a condamnaților;

f) alte registre privind condamnării la pedeapsa închisorii.

Articolul 222. Documente privind decesul persoanelor aflate în executarea pedepsei închisorii

În cazul decesului condamnatului aflat în executarea pedepsei închisorii, medicul penitenciarului întocmește certificatul de deces.

Articolul 223. Dispoziții generale privind executarea pedepsei închisorii

(1) Executarea pedepsei și supravegherea comportamentului condamnaților nu trebuie să întrerupă legăturile lor cu soțul, rudele și alte persoane apropiate, precum și cu societatea civilă.

(2) În penitenciar se creează serviciul de probațiune, care își desfășoară activitatea în conformitate cu prezentul cod, cu Statutul executării pedepsei de către condamnați și cu alte acte normative.

(3) Lista și numărul de obiecte pe care condamnatul le poate avea asupra sa sînt stabilite în Statutul executării pedepsei de către condamnați. Banii, valorile mobiliare, obiectele și substanțele interzise depistate la condamnați vor fi ridicate și transmise spre păstrare sau, după caz, nimicite în modul și în condițiile stabilite în Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(4) Administrația penitenciarului asigură ținerea inventarului bunurilor deținute de condamnat, bunurilor ridicate de la condamnat și păstrate pînă la stingerea executării pedepsei sau ridicate și nimicite. Inventarul se contrasemnează de condamnat. Modul de ținere și completare a inventarului, modul de ridicare, păstrare, nimicire sau altă gestionare a bunurilor interzise sînt reglementate în Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(5) Obiectele și substanțele extrase din circuitul civil vor fi ridicate și nu se vor restitui condamnatului. Despre depistarea unor astfel de obiecte și substanțe administrația penitenciarului comunică neîntîrziat procurorului.

(6) Condamnații, precum și încăperile în care ei locuiesc pot fi supuse percheziției. Percheziția corporală se face de o persoană de același sex cu condamnatul.

(7) În cazul evadării condamnatului din penitenciar, serviciul competent al penitenciarului și cel al Departamentului instituțiilor penitenciare asigură căutarea condamnatului. În cazul în care condamnatul nu a fost reținut în decurs de 48 de ore, administrația penitenciarului adresează instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află penitenciarul un demers pentru darea lui în căutare.

(8) Încheierea instanței de judecată privind căutarea condamnatului se execută de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului și /sau penitenciarul.

Articolul 224. Deținerea separată a condamnaților în penitenciare

(1) În penitenciare se dețin separat:

- a) femeile - de bărbați;
- b) minorii - de adulți;
- c) persoanele aflate sub arest preventiv - de condamnați;
- d) persoanele condamnate pentru prima dată - de persoanele condamnate care anterior au executat pedeapsa închisorii și care au antecedente penale nestinse;
- f) condamnații la pedeapsa detențiunii pe viață - de ceilalți condamnați;
- g) condamnații pentru săvârșirea infracțiunii cu participație - de ceilalți participanți la aceeași infracțiune;
- h) condamnații transferați în regim inițial de deținere în calitate de sancțiune disciplinară - de condamnații aflați în regim inițial pentru prima dată;
- i) condamnații care, în virtutea funcțiilor ocupate anterior, pot fi amenințați cu răzbunarea - de ceilalți condamnați;
- j) condamnații care beneficiază de dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire - de ceilalți condamnați.

(2) În scopul sporirii siguranței condamnaților sau creării condițiilor pentru tratamentul lor, administrația penitenciarului poate aplica și alte criterii de deținere separată a condamnaților decât cele prevăzute în alin.(1) al prezentului articol.

(3) Deținerea separată a condamnaților în penitenciar nu trebuie să aibă caracter discriminatoriu sau să lezeze demnitatea umană.

Articolul 225. Asigurarea securității personale a condamnaților

(1) Statul asigură securitatea personală a condamnaților.

(2) La apariția pericolului pentru securitatea personală a condamnatului, el este în drept să adreseze oricăreia dintre persoanele cu funcție de răspundere a penitenciarului o cerere privind asigurarea securității personale. În acest caz, persoana cu funcție de răspundere este obligată să întreprindă imediat măsuri pentru asigurarea securității personale a condamnatului, iar, după caz, și măsuri de protecție din partea statului.

(3) Administrația penitenciarului întreprinde măsurile de rigoare în vederea înlăturării pericolului pentru securitatea personală a condamnatului.

Articolul 226. Asigurarea libertății conștiinței și libertății profesionale a condamnaților

(1) Condamnatului îi este garantată libertatea conștiinței și libertatea profesională. El este în drept să profeseze orice religie, să nu profeseze nici o religie, să-și exprime liber convingerile religioase și să acționeze în conformitate cu ele, inclusiv să se alimenteze, din cont propriu, în conformitate cu religia profesată, în condițiile prevăzute de prezentul cod și

de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) Realizarea dreptului la libertatea conștiinței și libertatea confesională nu trebuie să contravină ordinii interioare a penitenciarului, nici să lezeze drepturile și libertățile altor persoane.

(3) În penitenciare, condamnaților li se permite să participe la oficierea serviciilor divine și ritualurilor religioase, să se folosească de obiecte sau literatură de cult. În acest scop, administrația penitenciarului pune la dispoziție încăperi speciale.

Articolul 227. Accesul condamnaților la informație

(1) Condamnatului i se asigură accesul la informația difuzată prin mijloacele de informare în masă.

(2) Administrația penitenciarului are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru asigurarea aplicării dispozițiilor legale privind liberul acces la informațiile pentru condamnați.

(3) Penitenciarul asigură recepționarea emisiunilor radiofonice și televizate. În limitele regimurilor de deținere prevăzute în prezentul cod și în Statutul executării pedepsei de către condamnați, condamnatul poate să se folosească de aparat de radio, televizor, casetofon personal sau de orice alte aparate autorizate de către administrația penitenciarului, cu condiția achitării plății pentru energia electrică consumată.

(4) Condamnatului i se permite să procure, prin rețeaua de comerț, literatură, să aboneze și să primească ziare și reviste, fără a se limita numărul lor, din contul mijloacelor proprii sau ale altor persoane.

(5) Condamnatului i se interzice să aboneze, să primească, să procure, să păstreze și să răspândească ediții care propagă război, intoleranță etnică, națională, rasială sau religioasă, cultul violenței și cruzimii, precum și publicații cu caracter pornografic.

Articolul 228. Asigurarea accesului la dispozițiile legale și documentele privind executarea pedepselor privative de libertate

(1) Dispozițiile Codului penal referitoare la executarea pedepsei, ale prezentului cod, ale Statutului executării pedepsei de către condamnați, ale Legii privind accesul la informație, dispozițiile ordinelor emise în temeiul prezentului cod și ale regulamentului de ordine interioară a penitenciarului, precum și modificările acestora, sînt aduse la cunoștință persoanelor condamnate sau sînt puse la dispoziția lor, în limba moldovenească sau în limba pe care o înțeleg, imediat după primirea în penitenciar.

(2) Textele dispozițiilor legale specificate în alin.(1) al prezentului articol se pun la dispoziția persoanelor condamnate, în penitenciare, în locuri accesibile.

(3) În cazul persoanelor condamnate care au deficiențe de comunicare, dispozițiile legale specificate în alin.(1) al prezentului articol li se aduc la cunoștință prin modalități care să permită înțelegerea acestora.

(4) Aducerea la îndeplinire a dispozițiilor alin.(1) și (3) ale prezentului articol se consemnează într-un proces-verbal.

(5) Prevederile alin.(1) și (3) ale prezentului articol sînt asigurate și în cazul aducerii la cunoștință condamnatului a unui act decizional al administrației penitenciarului.

Articolul 229. Corespondența și convorbirile telefonice ale condamnaților

(1) Condamnatul are dreptul să primească și să expedieze din cont propriu, scrisori, telegrame și petiții fără a se limita numărul lor în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) Conținutul corespondenței expediate și primite de condamnat poate fi supus cenzurii. Corespondența condamnatului cu avocatul, cu Comitetul pentru Plîngerii, organele de urmărire penală, procuratura, instanța de judecată, autoritățile administrației publice centrale, organizațiile internaționale interguvernamentale care asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului nu poate fi supusă cenzurii. Corespondența se expediază sau se transmite destinatarului de către administrația locului de deținere în decurs de 24 de ore de la depunerea sau primirea ei.

(3) Condamnatul are dreptul la convorbiri telefonice de la telefonul public, din cont propriu, în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați. Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, administrația penitenciarului are obligația de a lua măsurile necesare pentru instalarea de telefoane publice în interiorul penitenciarului. Convorbirile telefonice, cu excepția convorbirilor cu persoanele și reprezentanții instituțiilor și organelor menționate în alin.(2) al prezentului articol, pot fi interceptate.

(4) Condamnatul are dreptul la cel puțin o convorbire telefonică la două săptămîni, cu o durată de 10 minute, cu soțul, cu o rudă sau cu o altă persoană la alegerea lui.

(5) Numărul, periodicitatea și durata convorbirilor telefonice care pot fi efectuate de condamnat se stabilesc de către administrația penitenciarului, în funcție de numărul persoanelor condamnate și al posturilor telefonice publice instalate.

Articolul 230. Primirea și expedierea coletelor, pachetelor cu provizii și a banderolelor

(1) În modul și în condițiile stabilite de Statutul executării pedepsei de către condamnați, condamnatului i se permite să primească pachete cu provizii, colete și banderole în număr nelimitat. Medicamentele și produsele parafarmaceutice, primite în corespundere cu prescripțiile medicale, se trimit în secția medicală a penitenciarului pentru tratamentul condamnatului.

(2) Coletele, pachetele cu provizii și banderolele se deschid de către condamnat în prezența lucrătorului medical și sub supravegherea reprezentantului administrației penitenciarului.

(3) Bani transferați pe numele condamnatului se depun la contul lui de peculiu.

(4) Condamnatul poate expedia soțului, rudelor apropiate sau unei alte persoane, prin colet sau banderolă, lucruri personale, iar mijloacele bănești aflate la contul său de peculiu - prin mandat postal.

Articolul 231. Procurarea de către condamnați a produselor alimentare și obiectelor de primă necesitate

(1) În modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați, condamnatul poate procura, suplimentar la rația alimentară gratuită, produse alimentare și obiecte de primă necesitate din mijloacele bănești obținute din munca prestată în timpul executării pedepsei, din pensia sau indemnizațiile primite, precum și din alte mijloace bănești aflate la contul său de peculiu.

(2) Condamnații invalizi de gradul I și II, pensionarii, femeile condamnate gravide sau femeile condamnate care au cu sine copii, suplimentar la rația alimentară gratuită, pot folosi, fără restricții, banii aflați la contul lor de peculiu pentru procurarea produselor alimentare și obiectelor de primă necesitate.

(3) Lista produselor alimentare și a obiectelor de primă necesitate interzise spre vânzare în penitenciar se stabilește de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

Articolul 232. Întrevederile condamnaților

(1) Condamnatul are dreptul la întrevederi de scurtă și de lungă durată, care se acordă în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați. În cazurile prevăzute de prezentul cod, conform dispoziției șefului penitenciarului, întrevederile de lungă durată pot avea loc în afara penitenciarului, cu dreptul de locuire a condamnatului împreună cu membrii familiei.

(2) Întrevederile de scurtă durată cu soțul, rudele, iar în cazuri excepționale, cu autorizația administrației penitenciarului, cu o altă persoană indicată de condamnat, se acordă pe o durată de 1-4 ore.

(3) Întrevederile de lungă durată cu soțul, rudele, iar în cazuri excepționale, cu autorizația administrației penitenciarului, cu o altă persoană indicată de condamnat, se acordă pe o durată de la 12 ore la 3 zile.

(4) Condamnatul are dreptul la cel puțin o întrevedere de scurtă durată pe lună și la cel puțin 4 întrevederi de lungă durată pe an. Întrevederi de lungă durată nu se acordă condamnatului aflat în regim inițial și condamnatului la detențiune pe viață.

(5) Nu este limitată frecvența întâlnirilor cu avocatul, cu persoanele care au dreptul de a acorda asistență juridică, cu mediatorul sau cu alte persoane prevăzute de lege.

(6) Condamnatului bolnav de tuberculoză în formă activă nu i se acordă întrevederi de lungă durată. Întrevederile de lungă durată ce i se cuvin se înlocuiesc cu întrevederi de scurtă durată.

Articolul 233. Asistența diplomatică

(1) Persoanele condamnate care au altă cetățenie decât cea a Republicii Moldova au dreptul de a se adresa instituțiilor diplomatice sau consulare în Republica Moldova ale statului ai cărui cetățeni sînt și de a fi vizitate de funcționarii acestor instituții diplomatice sau consulare.

(2) Administrația penitenciarului are obligația să coopereze cu instituțiile prevăzute în alin.(1) al prezentului articol pentru acordarea asistenței diplomatice persoanelor condamnate.

(3) Persoanele condamnate cu statut de refugiați sau apatrizi, precum și persoanele condamnate care au altă cetățenie decât cea a Republicii Moldova, al căror stat nu este reprezentat diplomatic sau consular în Republica Moldova, pot solicita administrației penitenciarului să contacteze autoritatea internă sau internațională competentă și pot fi vizitate de reprezentanții acesteia.

Articolul 234. Plimbările condamnaților

Condamnatului, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea lui la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră, iar condamnatului minor - de cel puțin 2 ore. Astfel de plimbări se fac într-un loc special amenajat pe teritoriul penitenciarului.

Articolul 235. Deplasarea condamnaților fără escortă sau însoțire

(1) Condamnatului care execută pedeapsa închisorii în regim de resocializare sau care este lăsat să execute lucrări de deservire gospodărească în izolatorul de urmărire penală, precum și condamnatului care este încadrat în programul de pregătire pentru liberare li se poate acorda dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire în afara penitenciarului dacă a executat cel puțin 1/3 din termenul de pedeapsă, este caracterizat pozitiv și dacă aceasta o cere specificul muncii sau lucrărilor executate.

(2) Dreptul la deplasare fără escortă sau însoțire în afara penitenciarului se acordă condamnatului prin dispoziția scrisă a șefului penitenciarului. Șeful penitenciarului stabilește orarul și itinerarul deplasărilor condamnaților.

(3) Este interzisă deplasarea fără escortă sau însoțire în afara penitenciarului a condamnatului care a săvârșit infracțiune ce constituie recidivă periculoasă sau deosebit de periculoasă, condamnatului care a săvârșit infracțiune deosebit de gravă sau excepțional de gravă, condamnatului care se află în penitenciarul respectiv mai puțin de 6 luni, condamnatului care are sancțiuni disciplinare nestinse, condamnatului pentru infracțiune intenționată, săvârșită în perioada executării pedepsei, condamnatului bolnav de tuberculoză în formă activă, condamnatului care nu a urmat tratamentul complet al bolii venerice, alcoolismului, toxicomaniei, narcomaniei, condamnatului care suferă de tulburări psihice, ce nu exclud responsabilitatea.

(4) Condamnații care beneficiază de dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire în afara penitenciarului trebuie să fie deținuți în încăperi separate de ceilalți condamnați. Șeful penitenciarului, de comun acord cu autoritățile administrației publice locale, prin dispoziție scrisă, poate permite unor astfel de condamnați să locuiască în cămin, în afara

penitenciarului.

(5) Comportamentul condamnaților care beneficiază de dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire în afara penitenciarului se reglementează în Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(6) În cazul în care condamnatul încalcă regimul din penitenciar, orarul sau itinerarul deplasărilor, precum și în cazul schimbării specificului muncii sau lucrărilor executate și dispariției necesității deplasării în afara penitenciarului, șeful penitenciarului este în drept să-și anuleze dispoziția privind acordarea dreptului de a se deplasa fără escortă sau însoțire în afara penitenciarului.

Articolul 236. Deplasarea de scurtă durată în afara penitenciarului

(1) Condamnatul care execută pedeapsa închisorii în regim comun sau de resocializare sau care este lăsat să efectueze lucrări de deservire gospodărească în izolatorul de urmărire penală, precum și condamnatul încadrat în programul de pregătire pentru liberare, dacă este caracterizat pozitiv, poate beneficia, în decursul anului, de cel puțin o deplasare de scurtă durată, de pînă la 5 zile, în afara penitenciarului pentru vizitarea familiei, rudelor, tutorelui sau curatorului, după caz.

(2) În caz de deces, de boală gravă a soțului sau a unei rude apropiate, de calamitate naturală, care a cauzat pagube materiale considerabile condamnatului sau familiei lui, persoanele indicate la alin.(1) al prezentului articol pot beneficia de o deplasare de scurtă durată de pînă la 7 zile.

(3) Persoanele indicate la alin.(1) al prezentului articol care au copii în casele de copii ale penitenciarelor pot beneficia în decursul anului de cel puțin o deplasare de scurtă durată, de pînă la 7 zile, pentru a-și aranja copiii la rude sau într-o altă casă de copii. Condamnații care au copii invalizi pot beneficia, cel puțin de două ori pe an, de o deplasare de scurtă durată, de pînă la 7 zile, pentru a-i vizita.

(4) Persoanele indicate la alin.(1) al prezentului articol pot beneficia de dreptul de a se deplasa, pe durata stabilită în Codul muncii, pentru participare la sesiune în instituțiile de învățămînt superior sau mediu de specialitate.

(5) Cererea condamnatului privind deplasarea de scurtă durată în afara penitenciarului se examinează în decurs de 3 zile, iar în legătură cu circumstanțe excepționale - în decurs de o zi.

(6) Deplasarea de scurtă durată în afara penitenciarului se acordă prin dispoziția scrisă a șefului penitenciarului, ținîndu-se cont de timpul necesar pentru călătoria dus-întors. Timpul aflării condamnatului în afara penitenciarului se include în termenul de executare a pedepsei.

(7) Cheltuielile de deplasare în afara penitenciarului le suportă condamnatul.

(8) În cazul circumstanțelor excepționale care împiedică revenirea condamnatului în termenul stabilit, șeful organului afacerilor interne de la locul aflării condamnatului este în

drept, la cererea motivată a condamnatului, să prelungească pînă la 3 zile termenul de revenire în penitenciar, fapt despre care comunică neîntîrziat administrației penitenciarului.

(9) În cazul în care condamnatul nu a revenit în penitenciar în termenul stabilit, organul afacerilor interne de la locul de destinație a deplasării, în baza demersului șefului penitenciarului, reține condamnatul pentru escortarea lui la locul de deținere cel mai apropiat, fapt despre care informează administrația penitenciarului. În cazul în care condamnatul nu a fost reținut în decurs de 48 de ore din momentul parvenirii demersului, organul afacerilor interne, în termen de 24 de ore, informează administrația penitenciarului despre acest fapt, anexînd un raport asupra rezultatelor căutării condamnatului. Administrația penitenciarului, în modul prevăzut de prezentul cod, adresează instanței de judecată un demers, cu anexarea materialelor necesare, pentru darea în căutare a condamnatului.

(10) Deplasările prevăzute la alin.(1)-(4) ale prezentului articol nu se acordă condamnaților care au săvîrșit infracțiuni ce constituie recidivă periculoasă sau deosebit de periculoasă, condamnaților care au săvîrșit infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, condamnaților care au sancțiuni disciplinare nestinse, condamnaților pentru infracțiuni intenționate, săvîrșite în perioada executării pedepsei, condamnaților bolnavi de tuberculoză în formă activă, condamnaților care nu au urmat tratamentul complet al bolii venerice, alcoolismului, toxicomaniei, narcomaniei, condamnaților care suferă de tulburări psihice ce nu exclud responsabilitatea.

Articolul 237. Contactele cu serviciul de probațiune penitenciară și cu reprezentanții asociațiilor obștești

Administrația penitenciarului favorizează contactele condamnaților cu serviciul de probațiune penitenciară și reprezentanții asociațiilor obștești, care pot acorda asistență medicală, juridică sau psihologică condamnaților, precum și pot contribui la adaptarea și reintegrarea lor socială.

Secțiunea a 2-a. Regimul de deținere în penitenciare și mijloacele de asigurare a regimului

Articolul 238. Regimul de deținere în penitenciare

(1) Regimul de deținere în penitenciare asigură paza, supravegherea și izolarea condamnaților, executarea de către aceștia a obligațiilor lor, realizarea drepturilor și intereselor lor legitime, securitatea personală și resocializarea condamnaților, inclusiv prin deținerea separată a diferitelor categorii de condamnați, prin diversificarea condițiilor de deținere în funcție de tipul penitenciarului stabilit de instanța de judecată și prin schimbarea condițiilor de executare a pedepsei.

(2) Există trei regimuri de deținere: inițial, comun și de resocializare. Particularitățile fiecărui regim de deținere sînt stabilite de prezentul cod.

(3) Personalizarea prin diferențiere, individualizare și planificare a executării pedepsei este reglementată în Statutul executării pedepsei de către condamnați. Aplicarea față de condamnat a condițiilor unui regim de deținere mai sever, particular sau select nu se

admite.

(4) Transferarea condamnatului dintr-un regim de deținere într-un alt regim de deținere, în cadrul aceluiași penitenciar, se efectuează în temeiul hotărârii comisiei înființate în penitenciar, din a cărei componență fac parte reprezentanți ai administrației penitenciarului, ai autorității administrației publice locale, ai asociațiilor obștești, specialiști în domeniul psihologiei și, după caz, alte persoane. În cazul minorilor, în comisie vor fi incluși și reprezentanți ai autorității tutelare. Modul de constituire și competența comisiei menționate sînt stabilite în Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(5) Transferarea condamnatului dintr-un penitenciar în alt penitenciar de același tip se face la decizia directorului general al Departamentului instituțiilor penitenciare.

(6) La transferarea condamnatului se iau în considerare caracterizările personalității lui cuprinse în dosarul personal, inclusiv privind participarea lui la programele de studii și socioeducative.

(7) Decizia privind transferarea sa dintr-un regim de deținere într-un alt regim de deținere, precum și dintr-un penitenciar într-un alt penitenciar de același tip, poate fi contestată de către condamnat în modul stabilit în prezentul capitol.

Articolul 239. Regimul special în penitenciare

(1) În caz de calamități naturale, epidemii, epizootii, avarii, tulburări de masă, nesupunere în grup a condamnaților, luare de ostatici, conjunctură externă, război ori alte cazuri de forță majoră care pun în pericol viața sau sănătatea oamenilor, în penitenciar poate fi instituit un regim special.

(2) În perioada de acțiune a regimului special, în penitenciar poate fi suspendată realizarea unor drepturi ale condamnaților prevăzute în prezentul cod, introdusă paza și supravegherea întărită, instituit un mod special de acces la obiecte, modificat programul zilei, limitată activitatea serviciilor de producție, comunale și de trai, cultural-educative, medico-sanitare și a altor servicii.

(3) Regimul special se instituie pe un termen de pînă la 30 de zile, prin ordinul ministrului justiției, coordonat cu Procurorul General, cu posibilitatea prelungirii termenului cu încă 30 de zile.

(4) În cazul apariției unui pericol real pentru viața și sănătatea condamnaților, a personalului penitenciarului sau a altor persoane aflate pe teritoriul acestuia, șeful penitenciarului poate aplica, de sine stătător, măsurile prevăzute în alin.(2) al prezentului articol, cu înștiințarea neîntîrziată a ministrului justiției. Ministrul justiției aduce acest fapt la cunoștința Procurorului General și, în decurs de 24 de ore de la primirea înștiințării, hotărăște instituirea regimului special sau anularea măsurilor aplicate. Decizia privind instituirea regimului special poate fi contestată în instanța de judecată în modul prevăzut în art.473 din Codul de procedură penală.

(5) Pentru curmarea tulburărilor de masă, cazurilor de nesupunere în grup, precum și pentru eliberarea ostaticilor, pot fi implicate subunitățile cu destinație specială.

Articolul 240. Mijloacele tehnice de pază, supraveghere și control

- (1) În scopul obținerii informației necesare despre comportamentul condamnaților, prevenirii evadării lor și altor infracțiuni, administrația penitenciarului este în drept să folosească mijloace tehnice de pază, supraveghere și control.
- (2) Curentul electric poate fi folosit în partea de sus a îngrădirii exterioare a penitenciarului de tip semiînchis sau închis, cu respectarea condițiilor de prevenire a accidentelor.
- (3) Administrația penitenciarului este obligată să informeze condamnatul, contra semnătură, despre folosirea mijloacelor tehnice de pază care pot pune în pericol viața sau sănătatea persoanei.
- (4) Lista mijloacelor tehnice de pază, supraveghere și control, precum și modul de utilizare a lor se stabilesc prin acte normative aprobate de Guvern.

Articolul 241. Activitatea operativă de investigații din penitenciare

- (1) În conformitate cu prezentul cod, cu Legea privind activitatea operativă de investigații și cu alte acte normative, în penitenciar se desfășoară activitate operativă de investigații, care are drept scop să asigure securitatea personală a condamnaților, a personalului penitenciarului și a altor persoane aflate pe teritoriul acestuia, să depisteze, să prevină și să descopere infracțiunile ce se pregătesc sau se săvârșesc în penitenciar și încălcările ordinii stabilite de executare a pedepsei, să asigure urmărirea condamnaților care au evadat din penitenciar și acordarea de ajutor organelor competente la descoperirea infracțiunilor.
- (2) Activitatea operativă de investigații se efectuează de către serviciul competent al penitenciarului și cel al Departamentului instituțiilor penitenciare.

Articolul 242. Aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc

- (1) În cazul opunerii de către condamnați a rezistenței, nesupunerii cerințelor legale și întemeiate ale personalului sistemului penitenciar, participării la tulburări de masă, luării de ostacități, atacării altor persoane sau săvârșirii unor alte acțiuni social-periculoase, în cazul evadării sau reținerii evadaților din penitenciar, precum și în scopul prevenirii pricinuirii de către condamnați celor din jur sau sie a unor daune, pot fi aplicate forța fizică, mijloace speciale și armă de foc.
- (2) Colaboratorii sistemului penitenciar sînt în drept să aplice forță fizică, mijloace speciale și armă de foc în conformitate cu actele normative.

Secțiunea a 3-a. Condițiile materiale și de trai, asistența medicală în penitenciare

Articolul 243. Numărul maxim admis pentru deținere în penitenciar

Numărul maxim de condamnați admis pentru deținere în penitenciar în regimuri separate se stabilește de către ministrul justiției. La luarea deciziei, se ține seama de condițiile de menținere a regimului existente în penitenciar.

Articolul 244. Încăperile cu destinație locativă pentru condamnați

(1) Încăperile destinate cazării deținuților trebuie să corespundă exigențelor de sănătate și igienă stipulate în normativele de construcții ale Republicii Moldova, inclusiv privind volumul, spațiul, iluminatul, încălzitul și ventilarea.

(2) Norma de spațiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m².

Articolul 245. Igiena personală a condamnaților

(1) Condamnatului i se asigură posibilitatea de a-și satisface nevoile fiziologice în condiții curate și decente și după necesitate.

(2) Condamnatului i se asigură posibilitatea de a face baie sau duș, la temperaturi admisibile, atât de des cât necesită igiena generală, însă nu mai rar de o dată pe săptămână.

(3) Administrația penitenciarului nu este în drept să solicite condamnatului să se tundă pilug, decât în cazul prescripției medicului.

Articolul 246. Îmbrăcămintea și lenjeria de pat ale condamnatului

(1) Condamnatul este în drept să poarte îmbrăcămintă proprie, asigurându-i un aspect decent și menținând-o în curățenie.

(2) În cazul în care condamnatul nu are îmbrăcămintă proprie după anotimp, administrația penitenciarului îi asigură gratuit o garnitură de îmbrăcămintă de modelul stabilit de către Departamentul instituțiilor penitenciare.

(3) Condamnatul este obligat să poarte ecuson, cu excepția cazurilor când se deplasează în afara penitenciarului.

(4) Fiecare condamnat este asigurat cu un pat și lenjerie de pat, care se schimbă cel puțin o dată pe săptămână.

Articolul 247. Alimentarea condamnaților

(1) Condamnaților li se asigură de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit, hrană caldă. Alimentarea condamnaților se face, din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite de Guvern.

(2) Femeilor gravide condamnate, mamelor care alăptează, condamnaților minori, condamnaților care lucrează în condiții grele și nocive, precum și condamnaților bolnavi, conform indicațiilor medicului, și invalizilor de gradul I și II li se stabilește o rație alimentară suplimentară.

(3) Este interzisă, în calitate de măsură de constrângere, reducerea cantității, calității și a valorii calorice a hranei eliberate condamnatului.

(4) Condamnatului i se asigură acces permanent la apă potabilă.

Articolul 248. Refuzul de hrană

(1) În situația în care condamnatul refuză să primească hrana, șeful penitenciarului are obligația să îl audieze de îndată și să îi solicite o declarație scrisă, pentru a cunoaște motivele care au determinat luarea acestei hotărâri și pentru a stabili primele măsuri pentru rezolvarea situației. Ieșirea din refuzul de hrană se consemnează într-o declarație scrisă.

(2) Declarațiile prevăzute în alin.(1) al prezentului articol se înaintează, în cel mult 24 de ore, procurorului și Comitetului pentru Plîngeri, care audiază condamnatul.

(3) Șeful penitenciarului ia măsuri pentru ca condamnatul care refuză să primească hrana să fie separat de ceilalți condamnați, sub supravegherea permanentă a medicului, care asigură condamnatului asistența medicală corespunzătoare astfel încît viața acestuia să nu fie pusă în pericol.

(4) În cazul în care sănătatea sau viața condamnatului care se află în greva foamei este expusă unui pericol grav și iminent, iar el și-a pierdut capacitatea de discernămint și raționament lucid, această stare fiind confirmată de doi medici, dintre care cel puțin unul nu activează în sistemul penitenciar, se permite aplicarea alimentației pentru remedierea sănătății și salvarea vieții lui. Alimentația se aplică pe întreaga perioadă a lipsei la condamnat a capacității de discernămint și a raționamentului lucid.

Articolul 249. Asistența medicală

(1) Dreptul la asistență medicală al persoanelor condamnate este garantat.

(2) Asistența medicală în penitenciare se acordă ori de cîte ori este necesar sau la cerere, de către un personal calificat, în mod gratuit, potrivit legii.

(3) Condamnații beneficiază în mod gratuit de tratament medical și de medicamente.

Articolul 250. Serviciul medical în penitenciare

(1) Orice penitenciar trebuie să aibă la dispoziție serviciul cel puțin al unui medic generalist, al unui medic stomatolog și al unui medic psihiatru.

(2) În penitenciarul cu capacitatea de cel puțin 100 de locuri trebuie să funcționeze, în regim permanent, un centru curativ staționar pentru acordarea de asistență medicală fiecărui condamnat.

(3) Condamnații bolnavi care au nevoie de tratament medical specializat sînt transferați neîntîrziat în instituțiile medicale specializate ale Departamentului instituțiilor penitenciare sau în spitalele Ministerului Sănătății.

(4) În penitenciare condamnaților li se creează condiții pentru practicarea sportului.

Articolul 251. Controlul stării de sănătate a condamnaților

(1) Examenul medical al condamnatului se efectuează la primirea în penitenciar și, în timpul executării pedepsei, la solicitare și în mod periodic, însă nu mai rar de o dată la 6 luni. Examenul medical se efectuează în condiții de confidențialitate.

(2) La sosirea în penitenciar, în termen de pînă la 15 zile, condamnatul este chestionat și supus examenului medical și igienizării sanitare în încăperile de carantină ale penitenciarului.

(3) Medicul care efectuează examenul medical are obligația de a sesiza procurorul și avocatul parlamentar în cazul în care constată că persoana condamnată a fost supusă la tortură, tratamente cu cruzime, inumane sau degradante ori la alte rele tratamente, precum și obligația de a consemna în fișa medicală cele constatate și declarațiile persoanei condamnate în legătură cu acestea. În asemenea cazuri, persoana condamnată are dreptul de a cere să fie examinată, din cont propriu, la locul de deținere, de un medic din afara sistemului penitenciar, indicat de aceasta sau de un medic legist. Constatările medicului din afara sistemului penitenciar se consemnează în fișa medicală a persoanei condamnate, iar certificatul medico-legal se anexează la fișa medicală, după ce persoana condamnată a luat cunoștință de conținutul său, contra semnătură.

(4) Condamnatul beneficiază de asistența terapeutică, chirurgicală, psihiatrică și stomatologică. Condamnatul poate, din cont propriu, să beneficieze și de serviciile medicului privat.

(5) În temeiul hotărîrii comisiei medicale specializate, condamnații bolnavi de tuberculoză, boli venerice, alcoolism, narcomanie sau toxicomanie sînt supuși tratamentului obligatoriu.

(6) Condamnatul poate fi obligat să suporte cheltuielile legate de tratamentul automutilării intenționate, cu excepția cazului prevăzut în art.248 alin.(4) din prezentul cod.

(7) În cazul unei boli grave sau constatării că persoana condamnată a fost supusă la tortură, tratamente cu cruzime, inumane sau degradante ori alte rele tratamente, administrația penitenciarului asigură înștiințarea, de îndată, telegrafic ori pe o altă cale, familiei, altor persoane apropiate condamnatului despre acest fapt.

Articolul 252. Controlul efectuat de serviciul medical al penitenciarului

(1) Serviciul medical al penitenciarului sau medicul care deservește penitenciarul este obligat să verifice regulat:

- a) cantitatea, calitatea, prepararea și servirea hranei;
- b) starea sanitaro-igienică a încăperilor și a teritoriului penitenciarului;
- c) starea și curățenia îmbrăcăminte, a așternutului condamnaților, corespunderea lor anotimpului.

(2) Șeful penitenciarului este obligat să ia cunoștință de raportul și de recomandările medicului și ale serviciului medical și să întreprindă urgent măsurile necesare. Dacă șeful penitenciarului consideră că, în cadrul penitenciarului, respectarea recomandărilor este imposibilă sau că acestea sînt inacceptabile, el prezintă Departamentului instituțiilor penitenciare un raport, cu anexarea opiniei medicului sau a serviciului medical.

Secțiunea a 4-a. Munca, instruirea profesională a condamnaților, munca educativă

cu condamnații

Articolul 253. Antrenarea la muncă a condamnatului

- (1) Condamnatul poate fi antrenat la muncă ținându-se seama de starea lui fizică și psihică constatată de către medic.
- (2) Condamnatul poate fi antrenat la munca social-utilă remunerată în producție, ținându-se cont de aptitudinile lui și, în măsura posibilității, de specialitate.
- (3) Condamnatul poate fi antrenat la munci neremunerate. Muncile neremunerate sînt lucrările de îngrijire și amenajare a penitenciarului și a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de deținere. La munca neremunerată condamnatul este, de regulă, antrenat în afara orelor de lucru, cel mult 2 ore pe zi, însă nu mai mult de 10 ore pe săptămână.
- (4) Condamnații care au împlinit vîrsta de pensionare și condamnații invalizi de gradul I și II sînt antrenați la muncă la dorință.
- (5) Lista lucrărilor și funcțiilor pentru exercitarea cărora este interzisă antrenarea condamnaților la pedeapsa închisorii, inclusiv a minorilor și femeilor, se stabilește de Guvern.

Articolul 254. Condițiile de muncă ale condamnaților

- (1) Condamnații sînt antrenați la muncă în întreprinderile, atelierele și gospodăriile auxiliare ale sistemului penitenciar.
- (2) În baza contractului încheiat între administrația penitenciarului și persoane fizice sau juridice, condamnații pot fi antrenați la muncă în afara penitenciarului, cu condiția asigurării pazei convenite și a remunerării echitabile.
- (3) Timpul de lucru și de odihnă al condamnatului se stabilește în conformitate cu legislația muncii. Evidența timpului de muncă se ține conform instrucțiunii aprobate de Departamentul instituțiilor penitenciare.
- (4) Munca condamnaților se organizează cu respectarea regulilor de protecție a muncii, a tehnicii securității și igienei muncii, prevăzute de legislație.
- (5) La cererea condamnatului, perioada de muncă pe durata executării pedepsei închisorii se include de către instanța de judecată în vechimea lui totală de muncă. În cazul în care condamnatul se eschivează sistematic de la muncă, perioada respectivă nu se include în vechimea de muncă.

Articolul 255. Retribuirea muncii condamnaților

- (1) Munca condamnaților la pedeapsa închisorii se retribue în conformitate cu legislația muncii. Salariul lunar al condamnaților nu poate fi mai mic decît salariul minim pe țară, luîndu-se în considerare indexările și majorările stabilite.

(2) Cuantumul minim al salariului este garantat condamnaților numai cu condiția executării de către ei a obligațiilor (normelor) de muncă în orele de program stabilite de legislație și de contract. În cuantumul minim al salariului nu se includ suplimentele, sporurile la salariu, premiile, precum și celelalte recompense.

(3) Salariul condamnatului se transferă pe contul lui de peculiu.

(4) Reținerile din salariul condamnatului în temeiul documentelor executorii nu pot depăși 75% din câștigul lunar.

(5) Din salariul condamnatului nu pot fi reținute cheltuielile pentru întreținerea lui în decursul executării pedepsei, inclusiv pentru alimentație, îmbrăcăminte și asistență medicală, cu excepția prevăzută în art.251 alin.(6) din prezentul cod.

(6) Condamnații nu răspund pentru pagubele provocate de uzul normal al bunurilor predate în folosință sau pentru cele provenite din riscul normal al muncii.

(7) Indiferent de mărimea reținerilor, la contul de peculiu al condamnatului se transferă cel puțin 25% din câștigul lunar.

(8) Condamnatul poate expedia mijloacele bănești aflate la contul lui de peculiu soțului, unei rude apropiate sau unei alte persoane.

Articolul 256. Concediile

Condamnatul care este antrenat la munci remunerate cel puțin 6 luni are dreptul la concediu neremunerat cu durata de 12 zile calendaristice. Condamnatul care execută pedeapsa într-un penitenciar de tip deschis poate beneficia, pe perioada concediului, de dreptul de a se deplasa în afara penitenciarului.

Articolul 257. Modul de compensare privilegiată a zilelor de muncă

(1) Condamnatului care nu încălcă regimul de deținere și îndeplinește conștiincios sarcinile de producție i se pot compensa privilegiat 3 zile din durata pedepsei cu 2 zile de muncă, iar condamnatului antrenat la lucrări subterane sau la lucrări cu condiții grele și nocive de muncă, potrivit listei de munci și profesii aprobate de Guvern - 3 zile din durata pedepsei cu o zi de muncă.

(2) Calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă se efectuează lunar și se aprobă de către șeful penitenciarului.

Articolul 258. Asigurarea condamnaților cu pensie

(1) Condamnații care au împlinit vârsta de pensionare și au vechimea în muncă cuvenită, precum și condamnații invalizi au dreptul la pensie în mărimea stabilită de legislație.

(2) Administrația penitenciarului, la cererea condamnatului, întreprinde măsuri de perfectare a documentelor pentru calcularea pensiei și de virare regulată a acesteia la contul de peculiu al condamnatului, pînă la eliberarea lui din penitenciar sau transferarea într-un alt penitenciar.

Articolul 259. Instruirea condamnaților

- (1) În penitenciare se organizează în mod obligatoriu învățământul secundar general al condamnaților.
- (2) Condamnații în vîrstă de peste 50 de ani, invalizii de gradul I, precum și condamnații la detențiune pe viață urmează învățământul secundar general la dorință.
- (3) La solicitarea condamnatului, administrația penitenciarului și autoritatea administrației publice locale îi creează condiții pentru învățământul secundar profesional sau învățământul superior.
- (4) Condamnatul antrenat la muncă, în perioada susținerii examenelor, beneficiază de concediu în condițiile Codului muncii.
- (5) În fiecare penitenciar funcționează o bibliotecă pentru uzul tuturor categoriilor de condamnați, adecvat alcătuită din literatură artistică și de instruire, iar condamnații sînt încurajați să frecventeze biblioteca. Fondul de carte se completează din contul veniturilor proprii de către Departamentul instituțiilor penitenciare, administrația penitenciarului, precum și din sponsorizări și donații cu concursul instituțiilor și organizațiilor interesate.
- (6) Crearea condițiilor pentru învățământul secundar și superior al condamnaților, fondarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de învățământ din sistemul penitenciar se efectuează în modul stabilit de Ministerul Justiției, de comun acord cu Ministerul Educației și Tineretului.

Articolul 260. Instruirea profesională a condamnaților

- (1) În penitenciare se organizează, în mod obligatoriu, instruirea profesională a condamnaților.
- (2) Crearea condițiilor și elaborarea programelor de instruire profesională a condamnaților se efectuează în modul stabilit de Ministerul Justiției, de comun acord cu Ministerul Educației și Tineretului.
- (3) Diplomele, certificatele sau orice alte documente care atestă însușirea unei meserii, calificarea sau recalificarea profesională în cursul executării pedepsei sînt recunoscute, în condițiile legii, de Ministerul Educației și Tineretului și de Ministerul Economiei și Comerțului.

Articolul 261. Munca educativă cu condamnații

- (1) Pentru organizarea muncii educative cu condamnații, administrația penitenciarului, cu concursul autorităților publice și asociațiilor obștești interesate, creează baza tehnico-materială respectivă.
- (2) Munca educativă cu condamnații se desfășoară ținîndu-se cont de particularitățile individuale ale persoanei condamnatului, utilizîndu-se forme individuale sau în grup în baza metodelor psihopedagogice.

(3) Munca educativă se organizează conform programelor elaborate de către Ministerul Educației și Tineretului, de comun acord cu Ministerul Justiției.

Secțiunea a 5-a. Măsurile de stimulare și sancțiunile aplicate condamnaților

Articolul 262. Măsurile de stimulare aplicate condamnaților

(1) În modul stabilit de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați, condamnatului care are o bună conduită și a făcut eforturi simțitoare pentru reintegrarea socială, în special în cadrul activității socioeducative, învățământului, instruirii profesionale, îi pot fi aplicate următoarele măsuri de stimulare:

- a) mențiune;
- b) premiarea pentru obținerea unor indicatori înalți în muncă;
- c) acordarea unor întrevederi suplimentare de scurtă și de lungă durată;
- d) permisiunea de a avea convorbiri telefonice suplimentare cu o durată de pînă la 20 de minute;
- e) stingerea înainte de termen a sancțiunii disciplinare aplicate;
- f) alte măsuri de stimulare prevăzute de prezentul cod.

(2) În calitate de măsură de stimulare, condamnații care execută pedeapsa în penitenciare de tip deschis pot primi permisiunea de a se deplasa în afara penitenciarului în zilele de repaus și de sărbătoare nelucrătoare.

Articolul 263. Procedura aplicării măsurilor de stimulare

- (1) Măsurile de stimulare se exprimă în scris.
- (2) Măsurile de stimulare se aplică de către șeful penitenciarului. Mențiunea se exprimă, de asemenea, și de către șeful detașamentului.
- (3) Premiul bănesc în calitate de măsură de stimulare se virează la contul de peculiu al condamnatului.
- (4) Întrevederile de scurtă și de lungă durată se acordă suplimentar celor stabilite în art.232 din prezentul cod, în funcție de tipul penitenciarului și de regimul de deținere.
- (5) Condamnatului i se poate stinge înainte de termen o singură sancțiune disciplinară aplicată anterior.
- (6) Sancțiunile disciplinare stabilite în art.265 alin.(1) lit.c) și d) din prezentul cod pot fi stinse înainte de termen numai la expirarea a 6 luni din ziua executării sancțiunii disciplinare.

Articolul 264. Abateri disciplinare

(1) Constituie abateri disciplinare următoarele fapte:

- a) prezența în zone interzise sau la ore nepermise în anumite zone din penitenciar ori nerespectarea orei de revenire în penitenciar;
- b) tulburarea în orice mod a programelor socioeducative care se derulează în penitenciar;
- c) procurarea sau deținerea de bani, bunuri sau de alte valori în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
- d) nerespectarea normelor de igienă colectivă sau individuală;
- e) comunicarea cu exteriorul în alte condiții și prin alte mijloace decât cele prevăzute de lege;
- f) utilizarea în alte condiții decât cele prevăzute de lege a bunurilor puse la dispoziție de administrația penitenciarului;
- g) nerespectarea oricărei obligații care revine persoanei condamnate la executarea pedepsei potrivit dispozițiilor prezentului cod, ale Statutului executării pedepsei de către condamnați și ale regulamentului de ordine interioară a penitenciarului, după aducerea acestora la cunoștință potrivit art.228 din prezentul cod, dacă este de natură să aducă atingere ordinii sau siguranței penitenciarului.

(2) Răspunderea disciplinară nu exclude răspunderea penală sau civilă a persoanelor condamnate.

(3) Pentru faptele care, potrivit legii penale, constituie infracțiuni, personalul administrației penitenciarului are obligația de a sesiza procurorul. În acest caz, poate fi aplicată, în mod provizoriu, una din sancțiunile prevăzute în art.265 din prezentul cod.

Articolul 265. Sancțiunile disciplinare aplicate condamnaților

(1) În modul stabilit de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați, condamnatului îi pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) mustrare;
- b) antrenarea, peste rînd, la îngrijirea și amenajarea încăperilor și/sau a teritoriului penitenciarului;
- c) încarcerarea:
 - condamnatului deținut în penitenciarul de tip deschis sau semiînchis - pe un termen de pînă la 15 zile;
 - condamnatului deținut în penitenciarul de tip închis - pe un termen de pînă la 20 de zile;
 - femeii condamnate sau minorului condamnat - pe un termen de pînă la 7 zile;
- d) transferarea condamnatului din regimul de deținere de resocializare în regimul comun.

(2) Condamnatului care beneficiază de dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire i se poate aplica, în calitate de sancțiune disciplinară, interdicția de a locui în afara teritoriului penitenciarului.

(3) Condamnatul care, în timpul executării pedepsei, a admis repetat abateri disciplinare grave sau a fost recunoscut vinovat de săvârșirea unei infracțiuni intenționate este declarat violator al regimului de deținere.

(4) Condamnatul violator al regimului de deținere execută pedeapsa în regimul inițial de deținere și nu poate fi transferat în regimul comun sau în regimul de resocializare.

(5) Aplicarea sancțiunii disciplinare indicate în alin.(1) lit.c) al prezentului articol femeilor gravide și femeilor cu copii sugari se interzice.

Articolul 266. Modul de aplicare și de executare a sancțiunilor disciplinare

(1) Sancțiunile disciplinare se exprimă în scris.

(2) Sancțiunile disciplinare se aplică de către șeful penitenciarului.

(3) Aplicarea mai multor sancțiuni disciplinare pentru o singură încălcare disciplinară nu se admite.

(4) La aplicarea sancțiunii disciplinare se iau în considerare circumstanțele de fapt, persoana condamnatului și comportamentul lui.

(5) Condamnatul este informat, contra semnătură, despre încălcarea care i se incumbă și are dreptul de a da explicații în apărarea sa.

(6) Sancțiunea disciplinară se aplică în cel mult 10 zile, iar în cazul unei verificări suplimentare - în cel mult 30 de zile de la data depistării încălcării.

(7) Directorul general al Departamentului instituțiilor penitenciare este în drept, în cazuri excepționale, pînă la expirarea termenului limită stabilit în alin.(6) al prezentului articol, să prelungească termenul verificării suplimentare cu 20 de zile.

(8) Dacă sancțiunea disciplinară nu a fost aplicată în termenul stabilit sau în cel suplimentar, condamnatul se consideră absolvit de pedeapsă.

(9) Decizia privind aplicarea sancțiunii disciplinare se aduce la cunoștință condamnatului, contra semnătură, și poate fi contestată de acesta în modul stabilit în art.268 din prezentul cod.

(10) Sancțiunea disciplinară sub formă de încarcerare se execută în conformitate cu Statutul executării pedepsei de către condamnați, cu condiția că raportul medical este pozitiv. Condamnatului încarcerat îi sînt interzise întrevederile, convorbirile telefonice, procurarea produselor alimentare, primirea coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor. Totodată, el beneficiază de plimbări zilnice cu durată de o oră (condamnatul minor - de cel puțin 2 ore) și este supus controlului medical zilnic. În caz de transfer într-o instituție curativo-profilactică, durată tratamentului condamnatului se include în termenul deținerii în carceră.

Articolul 267. Stingerea și anularea sancțiunilor disciplinare

- (1) Sancțiunile disciplinare pot fi stinse sau anulate.
- (2) Dacă în decursul unui an de la data executării ultimei sancțiuni disciplinare condamnatului nu i se aplică o nouă sancțiune, sancțiunea se consideră stinsă, iar condamnatul este considerat ca nefiind sancționat.
- (3) Sancțiunea disciplinară sub formă de declarare a condamnatului violator al regimului de deținere se stinge la expirarea unui an de la data declarării lui drept violator al regimului de deținere, iar în cazul comiterii unei alte încălcări sancționate de către șeful penitenciarului - la expirarea unui an de la data aplicării ultimei sancțiuni disciplinare.
- (4) Sancțiunea disciplinară poate fi stinsă înainte de termen, în calitate de măsură de stimulare, în modul stabilit în art.263 din prezentul cod.
- (5) Sancțiunea disciplinară stinsă nu produce efecte juridice pentru condamnat.
- (6) Sancțiunile disciplinare aplicate pot fi anulate prin hotărârea definitivă a instanței de judecată, prin decizia Comitetului pentru Plângeri, prin dispoziția scrisă a șefului penitenciarului.
- (7) În cazul în care sancțiunea disciplinară a fost anulată, condamnatul se consideră ca nefiind sancționat.

Articolul 268. Procedura de contestare

- (1) Decizia privind aplicarea sancțiunii disciplinare poate fi contestată la Comitetul pentru Plângeri în termen de 30 de zile de la data comunicării ei.
- (2) Contestația depusă nu suspendă executarea sancțiunii disciplinare, cu excepția încarcerării.
- (3) Șeful penitenciarului este obligat să asigure expedierea neîntârziată a plîngerii condamnatului la Comitetul pentru Plângeri.
- (4) Plîngerea asupra sancțiunii disciplinare sub formă de încarcerare suspendă executarea sancțiunii și se examinează în regim de urgență.
- (5) Membrii Comitetului pentru Plângeri vizitează penitenciarul în vederea examinării plîngerii la fața locului. În acest scop, se audiază condamnatul care a depus plîngerea și alte persoane necesare, se examinează faptele care au servit temei pentru aplicarea sancțiunii disciplinare.
- (6) Comitetul pentru Plângeri confirmă temeinicia contestației sau legalitatea și temeinicia sancțiunii disciplinare aplicate condamnatului.
- (7) Decizia Comitetului pentru Plângeri este obligatorie și se va executa imediat.
- (8) În cazul în care condamnatul nu este de acord cu decizia Comitetului pentru Plângeri el

este în drept să conteste decizia privind aplicarea sancțiunii disciplinare în instanța de judecată în modul stabilit.

Secțiunea a 6-a. Penitenciarele de tip deschis, de tip semiînchis și de tip închis

Articolul 269. Penitenciarul de tip deschis

(1) În penitenciarul de tip deschis, condamnații sînt, de regulă, deținuți sub supraveghere în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) În regim inițial, condamnații se află timp de 3 luni din ziua intrării în penitenciar. Termenul de 3 luni poate fi depășit în cazul în care condamnatului declarat violator al regimului de deținere i-a fost prelungit termenul de aflare în regim inițial sau el a fost reîntors din regimul comun în regimul inițial. Condamnații care execută pedeapsa în regim inițial:

a) sînt în drept de a se deplasa liber, în intervalul de timp de la deșteptare pînă la stingere, pe teritoriul penitenciarului în limitele stabilite de administrația penitenciarului;

b) sînt în drept de a avea asupra lor și de a utiliza obiecte de valoare și bani.

(3) În regim comun, condamnații, suplimentar la prevederile alin.(2) al prezentului articol:

a) pot fi antrenați la muncă în afara penitenciarului fără supraveghere;

b) pot beneficia de o deplasare de scurtă durată în condițiile art.236 din prezentul cod.

(4) În regim de resocializare, condamnații, suplimentar la prevederile alin.(2) și (3) ale prezentului articol, pot beneficia de dreptul de a locui împreună cu familia într-un spațiu locativ separat pe teritoriul penitenciarului sau în apropierea lui.

Articolul 270. Penitenciarul de tip semiînchis

(1) În penitenciarul de tip semiînchis, condamnații sînt deținuți sub supraveghere permanentă, în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) În regim inițial, condamnații se află timp de 6 luni din ziua intrării în penitenciar, însă nu mai mult de o treime din durata pedepsei. Condamnații:

a) sînt repartizați în încăperi izolate cu cel mult 4 locuri;

b) pot fi antrenați la munci care nu necesită ieșire din penitenciar.

(3) În regim comun, suplimentar la prevederile alin.(2) al prezentului articol, condamnații sînt în drept, în intervalul de timp de la deșteptare pînă la stingere, să se deplaseze liber pe teritoriul penitenciarului în limitele stabilite de administrația penitenciarului.

(4) În regim de resocializare, condamnații, suplimentar la prevederile alin.(2) și (3) ale

prezentului articol:

- a) sînt în drept de a avea asupra lor și de a utiliza obiecte de valoare și bani;
- b) pot fi antrenați la muncă în afara penitenciarului fără supraveghere;
- c) pot beneficia de o deplasare de scurtă durată în condițiile art.236 din prezentul cod.

Articolul 271. Penitenciarul de tip închis

(1) În penitenciarul de tip închis, condamnații sînt deținuți cu pază și sub supraveghere permanentă, în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) În regim inițial, condamnații se află timp de 9 luni din ziua intrării în penitenciar.
Condamnații:

- a) sînt repartizați în încăperi izolate cu cel mult 2 locuri;
- b) pot fi antrenați la munci care nu necesită ieșire din penitenciar.

(3) În regim comun, condamnații:

- a) sînt repartizați în încăperi izolate cu cel mult 4 locuri;
- b) pot fi antrenați la munci care nu necesită ieșire din penitenciar;
- c) se pot deplasa liber în zona locativă și în încăperile de uz comun ale secției cu regim comun în intervalul de timp de la deșteptare pînă la stingere.

(4) În regim de resocializare, suplimentar la prevederile alin.(3) al prezentului articol, condamnații sînt în drept să se deplaseze liber pe teritoriul penitenciarului în limitele stabilite de administrația penitenciarului.

Secțiunea a 7-a. Penitenciarele pentru minori

Articolul 272. Dispoziții generale

(1) Condamnații în vîrstă de pînă la 18 ani execută pedeapsa în penitenciare pentru minori în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) Condamnații care nu au împlinit vîrsta de 18 ani pot executa pedeapsa și în sectoare separate ale penitenciarelor pentru adulți, însă în condițiile penitenciarului pentru minori.

(3) Condamnații minori sînt deținuți separat de condamnații adulți.

(4) Condamnaților minori li se asigură o rație alimentară suplimentară. Ei au dreptul de a procura nelimitat produse alimentare folosind banii de pe contul lor de peculiu.

Articolul 273. Particularitățile executării pedepsei în penitenciarul pentru minori

(1) Regimul de deținere în penitenciarul pentru minori corespunde regimului stabilit pentru penitenciarul de tip semiînchis, cu excepțiile prevăzute de prezenta secțiune.

(2) Condamnații minori pot beneficia:

a) în regim inițial - de întrevederi de scurtă durată cel puțin o dată în lună și de întrevederi de lungă durată cel puțin o dată în trimestru;

b) în regim comun - de întrevederi de scurtă durată cel puțin o dată în lună și de întrevederi de lungă durată cel puțin o dată în două luni;

c) în regim de resocializare - de întrevederi de scurtă durată cel puțin o dată în lună și de întrevederi de lungă durată cel puțin o dată în două luni, cu dreptul de a locui împreună cu familia într-un spațiu locativ separat pe teritoriul penitenciarului sau în apropierea lui.

(3) În modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați, suplimentar la cele prevăzute în secțiunea a 5-a din prezentul capitol și în alin.(2) al prezentului articol, condamnaților le pot fi aplicate următoarele măsuri de stimulare:

a) acordarea dreptului de a vizita manifestări cultural-distractive și sportive în afara penitenciarului, fiind însoțiți de reprezentanți ai administrației penitenciarului, pe o durată de cel mult 8 ore;

b) acordarea dreptului de a ieși din penitenciar, fiind însoțiți de reprezentanții lor legali, pe o durată de cel mult 8 ore.

(4) Vizitarea de către condamnați a manifestărilor cultural-distractive și sportive pe timp de noapte este interzisă.

Articolul 274. Transferarea condamnaților într-un alt penitenciar

La împlinirea vârstei de 18 ani, comisia înființată în penitenciar în componența enunțată la art.238 din prezentul cod hotărăște asupra oportunității executării în continuare a pedepsei de către condamnat în penitenciarul pentru minori. În temeiul hotărârii comisiei, administrația penitenciarului adresează instanței de judecată un demers privind transferarea condamnatului într-un alt penitenciar sau lăsarea lui în același penitenciar.

Secțiunea a 8-a. Penitenciarele pentru femei

Articolul 275. Dispoziții generale

(1) Femeile condamnate execută pedeapsa în penitenciare pentru femei în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

(2) Femeile condamnate pot executa pedeapsa și în sectoare separate ale penitenciarelor pentru bărbați, însă în condițiile penitenciarului pentru femei. Persoanele de sex feminin care nu au ajuns la majorat execută pedeapsa în condițiile penitenciarului pentru minori.

(3) Regimul de deținere în penitenciarul pentru femei corespunde regimului stabilit pentru

penitenciarul de tip deschis, de tip semiînchis sau de tip închis, în conformitate cu prevederile art.72 alin.(2), (3) și (4) din Codul penal.

(4) Femeile gravide și mamele care au cu ele copii nu pot fi deținute în condițiile penitenciarului de tip închis. Acestor deținute nu se aplică sancțiunea disciplinară sub formă de încarcerare.

Articolul 276. Particularitățile executării pedepsei de către femeile gravide și mamele care au copii în vîrstă de pînă la 3 ani

(1) În penitenciare se amenajează încăperi speciale pentru îngrijirea femeilor gravide și creșe pentru copii.

(2) Femeilor li se asigură posibilitatea de a naște în spitale ce nu aparțin Departamentului instituțiilor penitenciare. În cazul nașterii copilului în penitenciar, acest fapt nu va fi indicat în certificatul lui de naștere.

(3) După naștere, femeilor li se asigură îngrijire medicală specializată conform prescripțiilor medicale.

(4) La solicitare, mamei cu copil în vîrstă de pînă la 3 ani i se creează condiții de locuire în comun. În acest caz, administrația penitenciarului asigură o supraveghere continuă, inclusiv medicală, a copilului și a mamei.

(5) La împlinirea vîrstei de 3 ani, cu consimțămîntul scris al mamei și cu acordul autorității tutelare, copilul se dă în îngrijire unei persoane, indicate de ea, sau instituției specializate pentru copii. Administrația penitenciarului asigură mamei posibilitatea de a menține legătura cu copilul său, dacă aceasta nu împiedică dezvoltarea normală a copilului și nu are efecte negative asupra lui. La cererea condamnatului, administrația penitenciarului poate prelunge pînă la 6 luni aflarea copilului împreună cu mama.

(6) Pentru asigurarea dezvoltării normale și securității copilului, în temeiul deciziei motivate a șefului penitenciarului cu acordul autorității tutelare, copilul poate fi dat în îngrijire unei persoane sau instituției specializate pentru copii și înainte de împlinirea vîrstei prevăzute în alin.(5) al prezentului articol.

(7) Femeilor gravide și mamelor care alăptează li se asigură o rație alimentară suplimentară. Ele au dreptul de a procura nelimitat produse alimentare folosind banii de pe contul lor de peculiu.

Capitolul XXV

DETENȚIUNEA PE VIAȚĂ

Articolul 277. Condițiile executării pedepsei detențiunii pe viață

(1) Pedepșa detențiunii pe viață se execută în conformitate cu condițiile stabilite pentru executarea pedepsei închisorii de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați, într-un penitenciar special de tip închis, în regim inițial și în regim comun, cu particularitățile stabilite în prezentul capitol.

(2) Condamnații execută pedeapsa detențiunii pe viață în camere cu cel mult 4 locuri, sub o permanentă supraveghere vizuală și/sau electronică.

(3) Condamnații execută pedeapsa în regim inițial și în regim comun. Transferarea în regimul comun se poate efectua după executarea a 10 ani de pedeapsă în regim inițial. În funcție de personalitatea, comportamentul condamnatului și gradul de pericol posibil din partea acestuia, termenul stabilit de 10 ani pentru transferarea condamnatului în regim comun poate fi redus prin decizia Directorului general al Departamentului instituțiilor penitenciare, luată în temeiul hotărârii comisiei înființate în penitenciar în componența enunțată la art.238 din prezentul cod.

(4) La solicitarea condamnaților, în camere, în funcție de condițiile detenției, se organizează munca lor.

(5) În cazul în care condamnatul transferat în regim comun încalcă regimul de deținere, el poate fi transferat în regim inițial pe un termen de cel mult un an de la data aplicării ultimei sancțiuni disciplinare.

Capitolul XXVI

AMÎNAREA EXECUTĂRII PEDEPSEI, SUSPENDAREA EXECUTĂRII PEDEPSEI ȘI LIBERAREA DE PEDEAPSA

Articolul 278. Amînarea executării pedepsei

(1) Instanța de judecată poate decide amînarea executării pedepsei în temeiul și în condițiile art.96 din Codul penal.

(2) În cazul în care condițiile de amînare prevăzute în art.96 din Codul penal survin în faza executării de fapt a pedepsei, administrația penitenciarului sau, după caz, alt organ competent înaintează un demers instanței de judecată în a cărei rază teritorială se execută pedeapsa. La demers se anexează certificatul medical despre graviditate sau, după caz, certificatul de naștere al copilului și dosarul personal al condamnatei. Cererea pentru amînarea executării pedepsei poate fi înaintată și de către condamnat.

Articolul 279. Supravegherea persoanei în perioada pentru care a fost amînată executarea pedepsei

(1) Instanța care a judecat cauza în fond trimite hotărîrea privind amînarea executării pedepsei oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatei.

(2) Condamnata cu privire la care a fost amînată executarea pedepsei semnează în instanța de judecată obligația de a se prezenta, în termen de 5 zile după rămînerea definitivă a hotărîrii, la oficiul de executare.

(3) Oficiul de executare, în termen de 5 zile, comunică instanței de judecată și administrației penitenciarului sau, după caz, altui organ competent despre luarea la evidență a condamnatei.

(4) Oficiul de executare întreprinde acțiuni de supraveghere și probațiune a condamnatei pe toată perioada pentru care a fost amânată executarea pedepsei și, în cazul survenirii condițiilor prevăzute în art. 96 alin. (2) și (3) din Codul penal, înaintează instanței de judecată demersul respectiv. Demersul se depune la instanța de judecată din raza teritorială unde își desfășoară activitatea oficiul de executare. Hotărîrea definitivă a instanței de judecată, în termen de 5 zile, se trimite instanței care a judecat cauza în fond pentru a fi anexată la dosar.

(5) Condamnata poate părăsi, pe un termen mai mare de 5 zile, sau schimba domiciliul încunoștințînd în prealabil organul care exercită controlul asupra comportamentului ei.

Articolul 280. Suspendarea executării pedepsei

Instanța de judecată poate decide suspendarea executării pedepsei în temeiul și în condițiile art.90 din Codul penal.

Articolul 281. Supravegherea persoanei în perioada pentru care a fost suspendată executarea pedepsei

(1) Instanța care a judecat cauza în fond trimite hotărîrea privind suspendarea executării pedepsei oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul condamnatului.

(2) Condamnatul cu privire la care a fost suspendată executarea pedepsei semnează în instanța de judecată obligația de a se prezenta, în termen de 5 zile după rămînerea definitivă a hotărîrii, la oficiul de executare.

(3) Oficiul de executare, în termen de 5 zile, comunică instanței de judecată despre luarea la evidență a condamnatului.

(4) Oficiul de executare întreprinde acțiuni de supraveghere și probațiune a condamnatului, inclusiv de respectare a restricțiilor stabilite de instanță, pe perioada pentru care a fost suspendată executarea pedepsei și, în cazul survenirii condițiilor prevăzute în art.90 alin.(7), (8) și (9) din Codul penal, înaintează instanței de judecată demersul respectiv. Demersul se depune la instanța de judecată din raza teritorială unde își desfășoară activitatea oficiul de executare. Hotărîrea definitivă a instanței de judecată, în termen de 5 zile, se trimite instanței care a judecat cauza în fond pentru a fi anexată la dosar.

(5) Condamnatul poate părăsi, pe un termen mai mare de 5 zile, sau schimba domiciliul încunoștințînd în prealabil organul care exercită controlul asupra comportamentului lui.

(6) La expirarea termenului de probă stabilit, oficiul de executare, în termen de 5 zile, comunică instanței care a judecat cauza în fond despre încetarea acțiunilor de supraveghere.

Articolul 282. Supravegherea militarului condamnat în perioada pentru care a fost amânată sau suspendată executarea pedepsei

Supravegherea comportamentului militarului condamnat în perioada pentru care a fost amânată sau suspendată executarea pedepsei este exercitată de către comandamentul

militar respectiv, în condițiile art.279 și 281 din prezentul cod și ale altor acte normative.

Articolul 283. Căutarea condamnatului cu privire la care a fost amînată sau suspendată executarea pedepsei

(1) În cazul în care condamnatul nu s-a prezentat pentru a fi luat la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării lui nu este cunoscut, oficiul de executare sau, după caz, comandamentul militar întreprinde măsuri inițiale de căutare, iar în cazul în care acestea nu s-au soldat cu succes, după expirarea a 15 zile, trimite instanței în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea oficiul de executare sau este dislocat comandamentul militar un demers pentru dispunerea dării în căutare.

(2) Încheierea instanței de judecată privind căutarea condamnatului se execută de către organul afacerilor interne în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea oficiul de executare sau este dislocat comandamentul militar.

Articolul 284. Anularea amînării executării pedepsei sau suspendării executării pedepsei

Executarea hotărîrii instanței de judecată privind anularea amînării executării pedepsei sau suspendării executării pedepsei este asigurată în condițiile art.170 din prezentul cod.

Articolul 285. Liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă

Instanța de judecată poate decide liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, aplicînd, după caz, compensarea privilegiată a zilelor de muncă, în temeiul și în condițiile art.91 și 92 din Codul penal.

Articolul 286. Modul de înaintare a demersului pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă

(1) În cazul în care condamnatul întrunește condițiile prevăzute în art.91 și 92 din Codul penal, administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o lună, o hotărîre privind propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă sau privind refuzul în acest sens.

(2) Propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă se depune, în termen de 5 zile de la data adoptării hotărîrii, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află locul de deținere.

(3) În cazul în care administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanța de judecată.

Articolul 287. Judecarea demersului pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă

(1) La demersul pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt invocate și, după caz, calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală.

(2) În cazul în care instanța de judecată respinge demersul pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, depunerea repetată a demersului poate avea loc după înlăturarea motivelor de fapt și/sau de drept invocate de instanță la respingerea demersului.

Articolul 288. Supravegherea persoanei liberate condiționat de pedeapsă înainte de termen

(1) Instanța care a judecat demersul în fond trimite hotărârea privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen oficiului de executare în a cărei rază teritorială își are domiciliul condamnatul sau este dislocat comandamentul militar, după caz, precum și instanței care a judecat cauza în fond.

(2) Persoana liberată condiționat de pedeapsă înainte de termen semnează în instanța de judecată obligația de a se prezenta la oficiul de executare în termen de 5 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

(3) Oficiul de executare sau, după caz, comandamentul militar, în termen de 5 zile, comunică administrației locului de deținere sau, după caz, unui alt organ competent despre luarea la evidență a persoanei liberate condiționat înainte de termen.

(4) Oficiul de executare sau, după caz, comandamentul militar întreprinde acțiuni de supraveghere a condamnatului pe durata termenului condiționat și, în cazul survenirii condițiilor prevăzute în art.91 alin.(8) din Codul penal, înaintează instanței de judecată un demers pentru revocarea liberării condiționate. Demersul se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea oficiul de executare.

(5) Hotărârea instanței de judecată privind revocarea liberării condiționate înainte de termen se trimite spre executare conform art.170 din prezentul cod.

(6) Hotărârea definitivă a instanței de judecată privind revocarea liberării condiționate, în termen de 5 zile, se trimite instanței care a judecat cauza în fond pentru a fi anexată la dosar.

(7) La expirarea termenului condiționat stabilit, oficiul de executare sau, după caz, comandamentul militar, în termen de 5 zile, comunică instanței care a judecat cauza în fond despre încetarea acțiunilor de supraveghere.

Articolul 289. Căutarea persoanei liberate condiționat înainte de termen

(1) În cazul în care persoana liberată condiționat înainte de termen nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut, oficiul de executare sau, după caz, comandamentul militar întreprinde măsuri inițiale de căutare, iar în cazul în care acestea nu s-au soldat cu succes, după expirarea a 15 zile, trimite instanței în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea oficiul de executare sau este dislocat comandamentul militar un demers pentru dispunerea dării în căutare.

(2) Încheierea instanței de judecată privind căutarea condamnatului se execută de către organul afacerilor interne în a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea oficiul de executare sau este dislocat comandamentul militar, după caz.

Articolul 290. Liberarea de pedeapsă a minorilor

(1) Hotărârea instanței privind liberarea de pedeapsă a minorilor, în temeiul art.93 din Codul penal, se trimite pentru executare oficiului de executare în a cărei rază teritorială își are domiciliul minorul, care asigură însoțirea și plasarea minorului în instituția specială de învățământ și de reeducare sau în instituția curativă și de reeducare.

(2) Demersul privind prelungirea termenului de aflare a persoanei în instituția specială de învățământ și de reeducare sau în instituția curativă de reeducare și după împlinirea vârstei de 18 ani se înaintează de către administrație instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția respectivă.

Articolul 291. Liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave

(1) Liberarea de la executarea pedepsei din cauza bolii, în temeiul art. 95 din Codul penal, se dispune de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția sau organul care asigură executarea pedepsei.

(2) Demersul instituției sau organului care asigură executarea pedepsei, împreună cu raportul medical și dosarul personal al condamnatului, se depune în termen de 5 zile de la data constatării bolii.

(3) Hotărârea instanței de judecată privind liberarea persoanelor deținute de executarea pedepsei cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical se trimite administrației locului de deținere, iar în privința altor persoane - organului afacerilor interne în a cărei rază teritorială se află instanța de judecată, care asigură însoțirea și plasarea lor în instituția medicală respectivă.

(4) În cazul în care persoana a părăsit instituția medicală și locul aflării ei nu este cunoscut, instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția medicală dispune darea ei în căutare. Încheierea privind căutarea se execută de către organele afacerilor interne.

(5) Despre faptul însănătoșirii persoanei, instituția medicală comunică instanței de judecată care a dispus aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical pentru soluționarea chestiunii privind executarea în continuare a hotărârii.

(6) Hotărârea instanței de judecată privind înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă se execută în modul stabilit de prezentul cod.

Articolul 292. Amnistia

(1) În cazul amnistiei, în temeiul art.107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituțiile și organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemență fiecărui condamnat și, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanței de judecată competente conform art.470 din Codul de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt și de drept invocate. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală.

(2) Condamnatul este în drept să înainteze personal un demers instanței de judecată pentru examinarea posibilității aplicării actului de amnistie. În acest caz, instituțiile sau organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă remit instanței de judecată dosarul personal al condamnatului.

(3) Instanța de judecată trimite hotărârea definitivă instituției sau organului care asigură executarea pedepsei, precum și instanței care a judecat cauza în fond.

(4) Instituția sau organul menționate în art.170-172 din prezentul cod, care asigură executarea hotărârii, în termen de cel mult 5 zile, informează instanța de judecată despre executarea sau imposibilitatea executării hotărârii ei.

(5) Actul de amnistie produce efecte juridice și asupra persoanelor condamnate de instanțele de judecată ale Republicii Moldova care execută pedeapsa pe teritoriul altui stat (statul executării hotărârii). În acest sens, Departamentul instituțiilor penitenciare, conform prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, comunică statului executării hotărârii despre adoptarea actului de amnistie și solicită materialele necesare soluționării chestiunii privind acordarea amnistiei. Departamentul instituțiilor penitenciare înaintează un demers instanței de judecată care a adoptat hotărârea de condamnare rămasă definitivă pentru a se pronunța asupra aplicării sau neaplicării actului de amnistie.

(6) Departamentul instituțiilor penitenciare trimite statului executării hotărârii hotărârea instanței de judecată pentru încuviințarea executării ei. Despre încuviințarea sau neîncuviințarea executării hotărârii Departamentul instituțiilor penitenciare comunică instanței care a judecat cauza în fond și instanței care a decis acordarea amnistiei.

(7) Republica Moldova aplică față de condamnat amnistia acordată într-un alt stat (statul pronunțării hotărârii). În acest scop, statul pronunțării hotărârii, conform prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, este informat despre încuviințarea sau neîncuviințarea de către instanța de judecată a Republicii Moldova a executării hotărârii străine.

Articolul 293. Grațierea

(1) Modul de examinare a cererilor de grațiere înaintate de către condamnați, precum și de către alte persoane, se stabilește de Regulamentul de examinare a cererilor de grațiere și de acordare a grațierii individuale condamnaților, aprobat de Președintele Republicii Moldova.

(2) În cazul în care Președintele Republicii Moldova decretează grațierea persoanei condamnate, instituția sau organul care asigură executarea decretului, în termen de cel mult 5 zile de la data publicării acestuia, informează șeful statului și instanța care a judecat cauza în fond despre executare, iar în cazul comutării pedepsei, și despre preluarea executării sau imposibilitatea executării decretului.

(3) Instituția sau organul care, în conformitate cu art.170 din prezentul cod, este competent să supravegheze comportamentul persoanei liberate de pedeapsă în temeiul actului de grațiere cu un termen de probă informează anual, pînă la expirarea termenului de probă, Președintele Republicii Moldova asupra comportamentului condamnatului. La expirarea termenului de probă stabilit, instituția sau organul competent, în termen de 5 zile, comunică Președintelui Republicii Moldova și instanței care a judecat cauza în fond despre încetarea măsurilor de supraveghere.

(4) Actul de grațiere emis de Președintele Republicii Moldova produce efecte juridice și asupra persoanelor condamnate de instanțele de judecată ale Republicii Moldova, care execută pedeapsa pe teritoriul altui stat (statul executării hotărîrii). În acest sens, Președintele Republicii Moldova, conform prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, poate solicita statului executării hotărîrii materialele necesare soluționării chestiunii privind aplicabilitatea grațierii. În cazul decretării grațierii persoanei, despre acest fapt este informat statul executării hotărîrii, iar Departamentul instituțiilor penitenciare asigură anexarea copiei de pe decret la dosarul personal al condamnatului și înștiințează instanța care a judecat cauza în fond.

(5) Actul de grațiere emis într-un alt stat (statul pronunțării hotărîrii) produce efecte juridice asupra persoanelor condamnate de instanțele de judecată ale acestui stat, care execută pedeapsa pe teritoriul Republicii Moldova. În acest sens, organul de legătură, conform prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, asigură informarea Președintelui Republicii Moldova asupra emiterii de către statul pronunțării hotărîrii a unui act de grațiere a persoanei care își execută pedeapsa pe teritoriul Republicii Moldova. Președintele Republicii Moldova decide asupra încuviințării aplicării actului de grațiere și informează, în modul stabilit, statul pronunțării hotărîrii.

Capitolul XXVII

STINGEREA EXECUTĂRII PEDEPSEI

Articolul 294. Stingerea executării pedepsei

Prin stingerea executării pedepsei se stinge raportul juridic de executare a pedepsei penale, adică obligația condamnatului de a executa pedeapsa și dreptul organului de stat de a cere executarea pedepsei.

Articolul 295. Temeiurile pentru stingerea executării pedepsei

(1) Stingerea executării pedepsei are loc în cazul:

a) executării efective și integrale a pedepsei;

- b) decesului persoanei condamnate;
- c) adoptării unei hotărâri de achitare a persoanei condamnate în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești;
- d) intervenirii unei legi penale noi care exclude caracterul penal al faptei în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești;
- e) intervenirii unui act de amnistie totală în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești;
- f) intervenirii unui act de grațiere totală în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești;
- g) intervenirii prescripției executării hotărârii privind condamnarea;
- h) respectării de către condamnat a comportamentului stabilit prin hotărârea judecătorească și expirării termenului de probă;
- i) în alte împrejurări prevăzute de lege.

(2) Despre intervenirea unor împrejurări stabilite în alin.(1) al prezentului articol instituția sau organul care asigură executarea pedepsei comunică în scris instanței care a judecat cauza în fond, anexînd materiale probatorii.

(3) Stingerea executării pedepsei în cazul prevăzut în alin.(1) lit.g) al prezentului articol se dispune prin încheierea motivată a instanței de judecată, iar în celelalte cazuri prevăzute în alin.(1) al prezentului articol - în modul stabilit de prezentul cod. Posibilitatea stingerii executării pedepsei poate fi examinată și în temeiul cererii condamnatului, care se examinează conform art.471 și 472 din Codul de procedură penală.

Articolul 296. Termenul executării efective și integrale a pedepsei

(1) Pedepsa amenzii se consideră executată în ziua achitării ei integrale.

(2) Pedepsa privativă de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității, pedeapsa trimiterii într-o unitate militară disciplinară sau pedeapsa închisorii se consideră executată în ultima zi a termenului de pedeapsă stabilit.

(3) Pedepsa retragerii gradului militar, a titlului special, a gradului de calificare (clasificare) și a distincțiilor de stat se consideră executată în ziua adoptării actului respectiv de către organul sau persoana competentă.

(4) Termenul de probă se consideră expirat în ultima zi a termenului stabilit.

Articolul 297. Liberarea condamnatului la arest, la închisoare

(1) Condamnatul la închisoare este pus în libertate în prima jumătate a ultimei zile a termenului de pedeapsă stabilit. Dacă termenul pedepsei expiră în zi de repaus sau în zi de

sărbătoare nelucrătoare, condamnatul este eliberat în ajunul zilei de repaus sau al zilei de sărbătoare nelucrătoare. La calcularea termenului în luni, termenul expiră la data respectivă a ultimei luni, iar dacă luna în cauză nu are această dată - în ultima zi a acestei luni.

(2) O dată cu eliberarea, condamnatului i se restituie lucrurile și obiectele de preț care îi aparțin, banii de la contul de peculiu, valorile mobiliare, actele personale, actele privind munca lui și i se eliberează mandatul de executare a pedepsei sau de liberare de executare a pedepsei.

Articolul 298. Constatarea decesului condamnatului

(1) Certificatul de deces întocmit conform art.222 din prezentul cod este, totodată, și actul constatator.

(2) Administrația locului de deținere comunică de îndată faptul decesului condamnatului procurorului și instanței de judecată care a trimis spre executare hotărârea.

(3) Administrația locului de deținere întocmește actul de deces al condamnatului, la care se anexează certificatul medical, și îl trimite, pentru înregistrarea decesului, la oficiul stării civile în a cărui rază teritorială s-a produs decesul. Copia de pe certificatul de deces se anexează de către administrația locului de deținere la dosarul personal al condamnatului decedat.

(4) În caz de moarte violentă sau dacă nu se cunoaște cauza ei, sau în caz de moarte în urma unui accident de muncă, constatarea se face de către medicul legist, cu întocmirea raportului medico-legal pe baza căruia se pot face constatări suplimentare. Administrația locului de deținere comunică de îndată despre aceasta procurorului, avocatului parlamentar, iar după caz și organului competent pentru protecția muncii.

Articolul 299. Înștiințarea familiei decedatului și ridicarea cadavrului

(1) În cazul decesului condamnatului, administrația locului de deținere înștiințează de îndată, telegrafic ori pe o altă cale, familia, alte persoane apropiate decedatului despre deces și despre necesitatea prezentării acestora pentru ridicarea cadavrului.

(2) În cazul în care, timp de 3 zile, nici un membru al familiei sau nici o persoană apropiată nu s-a prezentat cu mijloacele necesare pentru ridicarea cadavrului, acesta se înhumează, din contul administrației locului de deținere, în locul pus la dispoziție de către primăria în a cărei rază teritorială se află penitenciarul.

(3) La cererea familiei decedatului, administrația locului de deținere este obligată să indice locul unde a fost înhumat cadavrul, dacă înhumarea a fost făcută din contul administrației.

Articolul 300. Bunurile, actele și banii condamnatului decedat

(1) Administrația locului de deținere comunică familiei despre bunurile, actele și banii condamnatului decedat și i le predau în locul de deținere.

(2) Dacă, în termen de un an de la data decesului condamnatului, bunurile, actele și banii

aparținând decedatului nu au fost ridicate de familie, ele trec în proprietatea statului. După expirarea aceluiași termen, dacă nu s-a aflat adresa familiei decedatului, bunurile, actele și banii acestuia trec în proprietatea statului.

Articolul 301. Obligațiile administrației penitenciarului privind informarea organelor afacerilor interne și a instituției medicale

(1) În cazul liberării condamnatului care execută pedeapsa în penitenciar, administrația penitenciarului, cu cel puțin 7 zile înainte de data la care urmează să fie liberat, informează organul afacerilor interne despre liberarea din locul de deținere a condamnatului pentru infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, precum și a persoanei perspectiva condamnării căreia a determinat aplicarea unor măsuri de protecție de stat, în conformitate cu Legea privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal. Organul afacerilor interne întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea protecției părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care au acordat ajutor în procesul penal.

(2) În cazul în care condamnatul suferă de tuberculoză, administrația penitenciarului, cu cel puțin 7 zile înainte de data la care acesta urmează să fie eliberat, informează instituția medicală specializată în a cărei rază teritorială se află domiciliul condamnatului pentru a fi luat la evidență.

Capitolul XXVIII

AJUTORUL ACORDAT PERSOANELOR ELIBERATE DIN LOCURILE DE DEȚINERE

Articolul 302. Obligațiile administrației locului de deținere la pregătirea de eliberare

(1) În cazul eliberării condiționate înainte de termen, în scopul pregătirii pentru eliberare, cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului de executare a pedepsei închisorii, condamnații care își execută pedeapsa în regim comun și care nu au sancțiuni disciplinare nestinse sînt transferați în regim de resocializare.

(2) Cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea termenului de executare a pedepsei închisorii, administrația locului de deținere informează autoritățile administrației publice locale și agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă despre apropiata eliberare a condamnatului, despre studiile, capacitatea de muncă și specialitatea lui.

(3) Administrația locului de deținere asigură explicarea prevederilor legislației în vigoare cu privire la utilizarea forței de muncă, modul de plasare în câmpul muncii și dreptul de a beneficia de o indemnizație unică. În cazul în care condamnatul își exprimă dorința de a fi plasat în câmpul muncii prin Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă de la locul de domiciliu, administrația locului de deținere, în termen de 5 zile, expediază cererea la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă.

(4) Condamnații invalizi de gradul I sau II, precum și condamnații bărbați care au împlinit 65 de ani și femeile condamnate care au împlinit 60 de ani pot solicita plasarea în aziluri pentru invalizi sau bătrîni. Administrația locului de deținere, în termen de 5 zile, expediază

organului de asistență socială cererea condamnatului.

Articolul 303. Acordarea de ajutor persoanelor eliberate din locurile de deținere

(1) Persoana eliberată din locurile de deținere este asigurată cu bilet pentru deplasare la domiciliu. Cheltuielile pentru procurarea biletului sau îmbrăcăminte necesare sînt suportate de către condamnat.

(2) În cazul în care condamnatul nu dispune de bani, el este asigurat cu bilet și îmbrăcăminte din contul statului.

(3) Despre eliberarea persoanelor care au nevoie de însoțire, femeilor gravide și minorilor administrația locului de deținere comunică, în prealabil, rudelor sau altor persoane indicate de condamnați. În cazul lipsei însoțitorului, administrația asigură însoțirea lor pînă la domiciliu.

Capitolul XXIX

EXECUTAREA PEDEPSELOR DE CĂTRE PERSOANE JURIDICE

Articolul 304. Executarea pedepsei amenzii

(1) Amenda se achită în mod benevol de către persoana juridică în decurs de 30 de zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești.

(2) După expirarea termenului de executare benevolă, instanța de judecată trimite titlul executoriu pentru executare silită oficiului de executare în a cărui rază teritorială își are sediul condamnatul.

(3) Oficiul de executare, în termen de 10 zile, verifică mijloacele bănești aflate pe conturile bancare ale persoanei juridice și prezintă dispoziția de incaso instituției financiare pentru virarea sumei amenzii la contul indicat în titlul executoriu.

(4) Dacă, în decurs de 30 de zile de la data primirii titlului executoriu de către instituția financiară, dispoziția de incaso nu se execută din motivul lipsei sau insuficienței mijloacelor bănești, oficiul de executare va dispune urmărirea bunurilor persoanei juridice în conformitate cu prevederile cărții întâi din prezentul cod.

(5) Oficiul de executare informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată despre executarea hotărîrii.

Articolul 305. Executarea pedepsei privării de dreptul de a exercita o anumită activitate

(1) Privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate se asigură de către oficiul de executare în a cărui rază teritorială își are sediul condamnatul.

(2) Hotărîrea instanței de judecată privind privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate se trimite oficiului de executare.

(3) Oficiul de executare trimite hotărîrea judecătorească organului abilitat cu dreptul de a interzice condamnatului o anumită activitate pentru a sista activitatea interzisă, pentru a retrage autorizația sau licența și/sau pentru a modifica statutul persoanei juridice condamnate.

(4) În termen de 10 zile, organul care a eliberat autorizația sau licența pentru exercitarea genului de activitate interzis retrage autorizația sau licența respectivă. În cazul interzicerii exercitării unei activități pentru care nu a fost eliberată autorizație sau licență, Camera Înregistrării de Stat asigură excluderea din statutul persoanei juridice respective a genului de activitate interzis.

(5) Informația despre retragerea autorizației sau licenței ori despre modificarea statutului persoanei juridice condamnate se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova de către organul care le-a efectuat și se remite Ministerului Afacerilor Interne, Centrului de Combatere a Crimelor Economice și Corupției, organului fiscal, precum și oficiului de executare căruia, suplimentar, i se remite și hotărîrea instanței de judecată.

(6) Oficiul de executare informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată despre executarea hotărîrii.

Articolul 306. Executarea pedepsei lichidării persoanei juridice

(1) După rămînerea definitivă a hotărîrii de condamnare prin care s-a dispus lichidarea persoanei juridice, instanța de judecată transmite hotărîrea sa instanței de judecată competente pentru a lua măsuri și a desfășura în continuare procesul de lichidare, în conformitate cu legislația civilă.

(2) Despre radierea persoanei juridice din Registrul de stat al întreprinderilor persoana competentă încunoștințează, în termen de 5 zile, instanța de judecată care a pronunțat hotărîrea de condamnare prin care s-a dispus lichidarea întreprinderii.

Capitolul XXX

EXECUTAREA MĂSURILOR DE SIGURANȚĂ

Articolul 307. Instituțiile și organele care asigură executarea măsurilor de siguranță

Executarea măsurilor de siguranță este asigurată de către instituțiile și organele menționate în art.171 din prezentul cod.

Articolul 308. Modul de aplicare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical în instituțiile psihiatrice

(1) Instanța de judecată trimite hotărîrea privind aplicarea măsurii de constrîngere cu caracter medical organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul persoanei supuse tratamentului medical forțat sau, după caz, administrației locului de deținere pentru a o escorta pe aceasta la instituția psihiatrică specializată a Ministerului Sănătății.

(2) Organul afacerilor interne sau, după caz, administrația locului de deținere, în cel mult 3 zile de la primirea hotărîrii, comunică instanței de judecată despre internarea persoanei în instituția psihiatrică respectivă sau despre imposibilitatea internării.

(3) În temeiul hotărîrii instanței de judecată, instituția psihiatrică asigură primirea, internarea și acordarea de asistență persoanei supuse tratamentului medical forțat, fapt despre care comunică, în termen de 3 zile, soțului sau reprezentantului legal.

(4) Modul de aplicare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical în instituțiile psihiatrice este reglementat de prezentul cod, de Legea privind asistența psihiatrică și de alte acte normative.

(5) Periodic, o dată la 6 luni, instituția psihiatrică expediază instanței de judecată o informație asupra stării sănătății persoanei supuse tratamentului medical forțat.

(6) Soțul sau reprezentantul legal ori administrația instituției psihiatrice, în temeiul raportului medical privind starea de sănătate a persoanei, poate înainta un demers instanței de judecată, solicitînd încetarea aplicării măsurilor de constrîngere cu caracter medical sau schimbarea acestora.

Articolul 309. Aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical alcoolicilor și narcomanilor

(1) Modul de aplicare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical alcoolicilor și narcomanilor este reglementat de prezentul cod și de regulamentul respectiv aprobat de Guvern.

(2) În cazul aplicării măsurilor de constrîngere cu caracter medical alcoolicilor sau narcomanilor față de condamnatul la pedeapsa neprivativă de libertate, instanța de judecată expediază hotărîrea sa instituției medicale specializate a Ministerului Sănătății, iar în cazul instituirii curatelei - curatorului și autorității tutelare.

(3) Persoana supusă tratamentului medical forțat este obligată să se prezinte, în termen de 5 zile, la instituția medicală cu regim special, fapt despre care semnează la pronunțarea hotărîrii.

(4) Condamnații la pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață urmează tratamentul forțat în locurile de deținere. Dacă persoana are nevoie de continuarea unui astfel de tratament și după eliberarea din locul de deținere, administrația penitenciarului expediază, în termen de 5 zile, instituției medicale specializate hotărîrea judecătorească, extrasul din fișa medicală a condamnatului, alte materiale necesare și informează despre aceasta instanța de judecată. Persoana eliberată din locul de deținere urmează să se prezinte, în termen de 5 zile, la instituția medicală cu regim special pentru tratament medical forțat, fapt despre care semnează la eliberare.

(5) Instituția medicală cu regim special informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată, membrii familiei persoanei sau alte rude ale acesteia, iar în cazul minorilor - părinții sau alți reprezentanți legali și autoritatea tutelară despre prezentarea persoanei și începerea tratamentului medical forțat.

(6) Persoana supusă tratamentului medical forțat este obligată să respecte regimul curativ din instituția medicală.

(7) Durata tratamentului medical forțat nu poate depăși 43 de zile. În cazuri excepționale, la cererea instituției medicale, instanța de judecată poate prelungi tratamentul pînă la 60 de zile sau îl poate reduce.

(8) Administrația instituției medicale sau persoana supusă tratamentului medical forțat, în temeiul raportului medical, poate înainta un demers instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția medicală pentru încetarea aplicării măsurilor de constrîngere cu caracter medical sau schimbarea acestora.

(9) La expirarea termenului de tratament medical forțat, persoana se externează conform regulilor de externare din instituția medicală, cu eliberarea certificatului medical, informarea respectivă a medicului specialist de circumscripție și a instanței de judecată.

Articolul 310. Căutarea persoanei supuse măsurilor de constrîngere cu caracter medical

(1) Dacă, la punerea în executare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical, s-a constatat că condamnatul nu s-a prezentat benevol în instituția medicală specializată sau se eschivează în alt mod de la tratamentul medical, instituția medicală trimite organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul persoanei un demers și copia de pe hotărîrea instanței de judecată. Organul afacerilor interne, în termen de cel mult 3 zile, asigură aducerea silită a persoanei la locul de tratament.

(2) Dacă condamnatul a părăsit domiciliul și locul aflării lui nu este cunoscut, organul afacerilor interne trimite instanței de judecată un raport și materialele necesare pentru darea lui în căutare. Încheierea instanței de judecată privind căutarea condamnatului se execută de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul persoanei. Instanța de judecată trimite copia de pe încheiere instituției medicale specializate pentru informare.

Articolul 311. Aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter educativ

(1) Hotărîrea instanței de judecată, adoptată în temeiul art.54 și 104 din Codul penal, se expediază oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului.

(2) Avertismentul, ca măsură de constrîngere, se face în scris, contra semnătură, în termen de 5 zile, în sediul oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului. Oficiul de executare informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată care a examinat cauza în fond despre executarea hotărîrii.

(3) Oficiul de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului asigură primirea semnăturilor persoanelor responsabile pentru plasarea, ca măsură de constrîngere, a minorului sub supravegherea părinților, persoanelor care îi înlocuiesc sau a organelor specializate de stat. Oficiul de executare informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată care a examinat cauza în fond despre executarea hotărîrii.

(4) Hotărîrea privind obligarea, ca măsură de constrîngere, a minorului de a repara prejudiciile cauzate se expediază pentru executare oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului. Oficiul de executare informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată despre executarea hotărîrii.

(5) Hotărîrea privind obligarea, ca măsură de constrîngere, a minorului de a urma tratamentul medical de reabilitare psihologică se trimite oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului, care asigură controlul executării de către minor a măsurii cu caracter educativ aplicate. În termen de 5 zile de la terminarea cursului de tratament, oficiul de executare încunoștințează despre aceasta instanța de judecată, anexînd rezultatele tratamentului.

(6) Hotărîrea privind internarea, ca măsură de constrîngere, a minorului într-o instituție specială de învățămînt și de reeducare sau într-o instituție curativă și de reeducare se trimite oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află domiciliul minorului, care asigură plasarea minorului în instituția stabilită. Oficiul de executare informează, în termen de 5 zile, instanța de judecată care a examinat cauza în fond despre executarea hotărîrii.

(7) În cazul imposibilității de a executa măsurile de constrîngere cu caracter educativ, oficiul de executare, în temeiul art.104 alin.(4) din Codul penal, adresează un demers instanței de judecată.

Articolul 312. Expulzarea

(1) Instanța de judecată expediază hotărîrea sa privind expulzarea persoanei organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială a fost depistată ori domiciliază persoana supusă expulzării.

(2) Dacă persoana supusă expulzării a fost condamnată la pedeapsa închisorii, administrația locului de deținere, cu 5 zile înainte de eliberarea persoanei, trimite hotărîrea judecătorească, pentru asigurarea executării, organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială a fost depistată ori a domiciliat persoana supusă expulzării.

(3) În baza hotărîrii instanței de judecată și la demersul organului afacerilor interne, Ministerul Dezvoltării Informaționale asigură, în regim de urgență, aplicarea în actul de identitate a ștampilei și consemnarea mențiunii privind expulzarea persoanei. În cazul în care persoana condamnată nu poate fi expulzată din motive de sănătate, de lipsă a actelor necesare sau din alte motive, Ministerul Dezvoltării Informaționale eliberează un permis de ședere provizoriu pentru perioada necesară înlăturării impedimentelor de expulzare.

(4) Organul afacerilor interne expulzează, în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, persoana în țara al cărei cetățean este ori în țara de reședință sau în altă țară. Organul afacerilor interne informează instanța de judecată, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și alte autorități interesate despre expulzarea sau imposibilitatea expulzării persoanei.

(5) Dacă persoana supusă expulzării a fost condamnată la pedeapsa închisorii și urmează a fi transferată, pentru executarea în continuare a pedepsei, în altă țară, în modul stabilit în art.551-557 din Codul de procedură penală, administrația penitenciarului sesizează

Ministerul Dezvoltării Informaționale pentru aplicarea în actul de identitate a ștampilei și consemnarea mențiunii privind expulzarea persoanei. Hotărîrea privind expulzarea se consideră executată în ziua predării statului respectiv a condamnatului. Administrația penitenciarului asigură informarea organelor prevăzute în alin.(4) al prezentului articol despre predarea condamnatului.

Articolul 313. Confiscarea specială

(1) Instanța de judecată care, în temeiul art.106 din Codul penal, a dispus confiscarea bunurilor utilizate la săvîrșirea infracțiunii ori rezultate din infracțiune sau contravaloarea acestora expediază hotărîrea sa oficiului de executare în a cărui rază teritorială se află bunurile.

(2) Oficiul de executare ridică și transmite bunurile supuse confiscării organului fiscal competent, în modul stabilit de Guvern. În cazul confiscării substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor, armelor și munițiilor, oficiul de executare le ridică și le transmite organului competent.

(3) Oficiul de executare încunoștințează, în termen de 5 zile, instanța de judecată care a pronunțat hotărîrea despre ridicarea și transmiterea obiectelor confiscate către organele competente.

T i t l u l V I

EXECUTAREA MĂSURILOR PREVENTIVE

Capitolul XXXI

EXECUTAREA MĂSURILOR PREVENTIVE

Articolul 314. Temeiurile executării măsurilor preventive

Măsurile preventive se execută în temeiul ordonanței procurorului, hotărîrii judecătorului de instrucție sau instanței de judecată, adoptate în condițiile Codului de procedură penală.

Articolul 315. Prevenitul

(1) Prevenit se consideră persoana față de care este aplicată o măsură preventivă.

(2) Persoana supusă unei măsuri preventive, în conformitate cu principiul prezumției nevinovăției, se consideră nevinovată și trebuie tratată cu nepărtinire și umanism, în condiții ce nu cauzează suferințe fizice sau morale și nu înjosesc demnitatea persoanei.

(3) Persoana supusă unei măsuri preventive are drepturile, libertățile și obligațiile cetățenilor Republicii Moldova, cu excepțiile și restricțiile stabilite de prezentul cod și de Codul de procedură penală.

Articolul 316. Obligarea de a nu părăsi localitatea sau țara

(1) Ordonanța sau hotărîrea privind aplicarea măsurii preventive de obligare de a nu părăsi

localitatea se trimite spre executare organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială își are domiciliul prevenitul.

(2) Ordonanța sau hotărârea privind aplicarea măsurii preventive de obligare de a nu părăsi țara se trimite spre executare organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială își are domiciliul prevenitul, care asigură ridicarea provizorie a pașaportului, și organelor de frontieră (Serviciul Grăniceri și Serviciul Vamal).

(3) Dacă, în legătură cu circumstanțe personale excepționale, prevenitul are nevoie să părăsească localitatea sau țara, el este obligat să depună la autoritatea care a dispus aplicarea măsurii preventive o cerere privind obținerea consimțământului de a părăsi localitatea sau țara. Dacă cererea a fost acceptată, autoritatea menționată imediat încunoștințează despre aceasta organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială își are domiciliul prevenitul, care, în cazul obligării de a nu părăsi țara, asigură în cel mai scurt timp posibil restituirea pașaportului ridicat provizoriu și informarea organelor de frontieră. După revenirea la domiciliu, prevenitul este obligat să anunțe imediat autoritatea care a acceptat cererea.

(4) În cazul depistării tentativei de trecere a frontierei de stat fără încuviințarea autorității care a dispus aplicarea măsurii preventive, organul de frontieră reține prevenitul și informează imediat organul afacerilor interne.

(5) În cazul în care prevenitul a încălcat obligațiile impuse de măsura preventivă aplicată, organul afacerilor interne adresează un demers, cu anexarea materialelor ce confirmă faptul încălcării interdicției, autorității care a dispus această măsură preventivă pentru a proceda conform art.195 din Codul de procedură penală.

Articolul 317. Garanția personală sau a unei organizații

După depunerea garanției personale sau a unei organizații, garantul este obligat să asigure comportamentul corespunzător al prevenitului, conform art.179-181 din Codul de procedură penală. În vederea asigurării garanției, garantul poate avea întrevederi cu prevenitul, poate duce cu el discuții pentru explicarea consecințelor nerespectării măsurii preventive aplicate. În cazurile prevăzute în art.181 alin.(3) din Codul de procedură penală, garantul poate adresa autorității care a dispus aplicarea măsurii preventive o cerere privind retragerea garanției și restituirea sumei bănești depuse la contul de depozit al autorității respective pentru asigurarea garanției. După depunerea cererii garantului privind renunțarea la garanția asumată, autoritatea care a dispus aplicarea măsurii preventive procedează conform art.195 din Codul de procedură penală.

Articolul 318. Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport

Încheierea instanței de judecată privind ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, conform art.182 din Codul de procedură penală, se transmite spre executare organului de poliție rutieră în a cărui rază teritorială își are domiciliul prevenitul. Organul de poliție rutieră ridică permisul de conducere de la prevenitul cu întocmirea unui proces-verbal, în care se indică persoana care a efectuat ridicarea actului, datele personale

ale prevenitului, motivul ridicării și data întocmirii procesului-verbal. Permisul de conducere se păstrează la organul de poliție rutieră pînă la revocarea sau înlocuirea măsurii preventive aplicate.

Articolul 319. Supravegherea militarului

După primirea hotărîrii privind trimiterea sub supraveghere a militarului, conform art.183 din Codul de procedură penală, comandantul unității militare aduce la cunoștința prevenitului obligațiile impuse de măsura preventivă aplicată și consecințele nerespectării ei. Comandantul unității militare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, asigură prezența prevenitului la efectuarea acțiunilor procesuale.

Articolul 320. Supravegherea minorului

După transmiterea minorului sub supraveghere, în conformitate cu art.184 din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală sau instanța de judecată trimite citație persoanelor sub a căror supraveghere se afla minorul pentru asigurarea prezenței minorului la efectuarea acțiunilor procesuale.

Articolul 321. Asigurarea controlului prevenitului liberat provizoriu

(1) La liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune a prevenitului, în conformitate cu art.191 și 192 din Codul de procedură penală, instanța de judecată trimite organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială domiciliază prevenitul hotărîrea sa pentru asigurarea respectării de către acesta a obligațiilor stabilite. În acest scop, reprezentantul organului afacerilor interne periodic face vizite la domiciliul prevenitului, întreține legături cu prevenitul și membrii familiei lui, după necesitate solicită de la aceștia informație despre locul aflării prevenitului.

(2) Daca, în urma controlului efectuat, se stabilește că prevenitul a încălcat obligațiile stabilite, organul afacerilor interne sesizează judecătorul de instrucție sau instanța de judecată și prezintă raportul cu rezultatele controlului efectuat pentru a se proceda conform prevederilor art.191 alin.(5) sau art.193 și 194 din Codul de procedură penală.

(3) Dacă persoana liberată provizoriu are nevoie să părăsească domiciliul în legătură cu circumstanțe personale excepționale, ea adresează o cerere motivată judecătorului de instrucție sau instanței de judecată care a dispus măsura preventivă. În caz de acceptare a cererii, persoana poate părăsi domiciliul pe perioada indicată în hotărîrea judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată. Hotărîrea se aduce la cunoștința organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului. După revenirea la domiciliu, prevenitul este obligat să încunoștințeze despre aceasta organul care a acceptat cererea și organul afacerilor interne.

Articolul 322. Arestarea la domiciliu

(1) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată care a dispus aplicarea măsurii preventive a arestării la domiciliu trimite organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului hotărîrea sa pentru asigurarea executării acesteia. Reprezentantul organului afacerilor interne face vizite la domiciliul prevenitului, duce

discuții cu prevenitul și cu membrii familiei lui. Organul afacerilor interne verifică funcționarea mijloacelor electronice de control în cazul aplicării interdicției prevăzute în art.188 alin.(4) pct.2) din Codul de procedură penală și asigură sechestrarea corespondenței și interceptarea comunicărilor conform prevederilor art.133-137 din Codul de procedură penală.

(2) În cazul în care prevenitul nu răspunde la apelurile telefonice de control, un reprezentant al organului afacerilor interne sosește imediat la domiciliul prevenitului pentru verificarea cauzei. În cazul în care se depistează că mijloacele electronice de control, rețeaua telefonică sau aparatul de telefon sînt defectate, reprezentantul organului afacerilor interne ia măsurile necesare de înlăturare a acestor defecte, asigurînd supravegherea prevenitului. În aceste cazuri, precum și în cazul în care se stabilește că prevenitul a încercat să deterioreze intenționat mijloacele electronice de control, reprezentantul organului afacerilor interne întocmește un proces-verbal, care se semnează de către prevenit.

(3) Dacă va depista încălcarea condițiilor arestării la domiciliu, reprezentantul organului afacerilor interne trimite judecătorului de instrucție sau instanței de judecată un raport, cu anexarea rezultatelor controlului efectuat, pentru a se lua măsuri în conformitate cu art.188 alin.(8) din Codul de procedură penală.

(4) Dacă persoana aflată sub arest la domiciliu are nevoie să părăsească domiciliul în legătură cu circumstanțe personale excepționale, ea adresează o cerere motivată judecătorului de instrucție sau instanței de judecată care a dispus măsura preventivă. În caz de acceptare a cererii, persoana poate părăsi domiciliul pe perioada indicată în hotărîrea judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată. Hotărîrea se aduce la cunoștința organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul prevenitului. După revenirea la domiciliu, prevenitul este obligat să încunoștințeze despre aceasta organul care a acceptat cererea și organul afacerilor interne.

Articolul 323. Locurile de arest preventiv

(1) Persoanele față de care a fost aplicată arestarea preventivă sînt deținute în penitenciare.

(2) În cazul ordonării expertizei în temeiurile prevăzute în Codul de procedură penală, precum și în cazul necesității acordării unei asistențe medicale de urgență, persoanele indicate în alin.(1) al prezentului articol pot fi internate în instituțiile curative ale sistemului penitenciar, iar în cazuri excepționale - în instituțiile curative ale Ministerului Sănătății, asigurîndu-li-se paza necesară.

Articolul 324. Asigurarea ordinii de deținere în locurile de arest preventiv

(1) Asigurarea ordinii de deținere sub arest a preveniților revine administrației locurilor de arest preventiv.

(2) Administrația locurilor de arest preventiv își desfășoară activitatea în conformitate cu prezentul cod, cu Codul de procedură penală, cu Legea cu privire la sistemul penitenciar și cu alte acte normative. Regulamentul de ordine interioară a locului de arest preventiv se aprobă de Ministerul Justiției.

(3) La cererea organului de urmărire penală, a judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată, administrația locului de arest preventiv transmite prevenitul subdiviziunii de escortă a poliției judiciare pentru a fi adus în fața autorității respective.

Articolul 325. Persoanele deținute în locurile de arest preventiv

(1) În locurile de arest preventiv sînt deținute persoanele arestate în temeiul hotărîrii judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată.

(2) În locurile de arest preventiv pot fi deținute, de asemenea:

a) persoanele condamnate la pedeapsa închisorii și la pedeapsa detențiunii pe viață în privința cărora hotărîrea nu este definitivă;

b) persoanele condamnate la pedeapsa închisorii și la pedeapsa detențiunii pe viață pînă la trimiterea lor sub escortă în locurile de executare a pedepsei;

c) persoanele lăsate, în modul stabilit de legislație, în locul de arest preventiv pentru a îndeplini lucrări de deservire gospodărească;

d) persoanele lăsate în locul de arest preventiv sau transferate în acest loc din locurile de executare a pedepsei pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală în procese penale ori în legătură cu judecarea cauzelor în instanțele de judecată;

e) condamnații escortați aflați în tranzit.

(3) Persoanele indicate la alin.(2) lit. a), b), d) și e) al prezentului articol sînt deținute în locurile de arest preventiv în modul stabilit de prezentul titlu.

Articolul 326. Statutul juridic al persoanei aflate sub arest preventiv

(1) Dispozițiile capitolului XXIV din prezentul cod referitoare la condițiile de deținere, la drepturile și obligațiile persoanelor condamnate, la activitățile socioeducative, la stimulări și sancțiuni disciplinare se aplică în mod corespunzător persoanelor aflate sub arest preventiv în măsura în care nu contravin dispozițiilor prezentului titlu.

(2) Administrația locurilor de arest preventiv asigură exercitarea drepturilor prevenitului stabilite în Codul de procedură penală și în alte acte normative.

(3) Preveniții se dețin în camere comune, cu respectarea cerințelor deținerii separate prevăzute în art.329 din prezentul cod. În cazuri excepționale, în scopul asigurării securității preveniților, se admite instalarea lor în încăperi separate.

(4) Preveniții nu au dreptul la întrevederi de lungă durată.

(5) Preveniții, cu acordul lor, pot fi antrenați la muncă pe teritoriul locului de arest preventiv. Remunerarea muncii preveniților se face în modul stabilit de legislația muncii. Preveniții pot fi antrenați la munci neremunerate pentru îngrijirea și amenajarea locului de arest preventiv, a căror durată nu poate depăși 2 ore pe zi și 6 ore pe săptămână.

(6) Prevenițiilor li se aplică sancțiuni disciplinare, ținându-se cont de durata arestării preventive. Preveniții adulți pot fi plasați în carceră pe cel mult 10 zile, iar preveniții minori - pe cel mult 5 zile.

Articolul 327. Dosarul personal al persoanei arestate preventiv

(1) Administrația locurilor de arest preventiv completează pentru fiecare persoană arestată preventiv dosarul personal prevăzut în art.219 alin.(2) din prezentul cod.

(2) Dosarul personal al persoanei arestate preventiv cuprinde:

a) datele și actul de identitate ale persoanei arestate preventiv;

b) fotografiile din față și din profil;

c) copia de pe hotărârea prin care s-a dispus arestarea preventivă sau prelungirea arestării preventive;

d) mandatul de arestare;

e) anul, luna, ziua și ora la care a început executarea arestării preventive;

f) cazierul judiciar;

g) fișa dactiloscopică;

h) documentele întocmite în urma examenelor medicale prevăzute la art.251 din prezentul cod;

i) documentele din care rezultă îndeplinirea obligațiilor prevăzute la art.228 din prezentul cod;

j) documentele referitoare la măsurile luate de către administrația locului de arest preventiv cu privire la exercitarea drepturilor persoanei arestate preventiv;

k) documentele referitoare la aplicarea sancțiunilor disciplinare în timpul executării arestării preventive;

l) alte documente întocmite în timpul executării arestării preventive.

(3) Persoana arestată preventiv și apărătorul acesteia au acces, în prezența persoanei anume desemnate de conducătorul locului de arest preventiv, la dosarul personal.

(4) Instanța de judecată are acces la dosarul personal al persoanei arestate preventiv.

(5) Dosarul personal poate fi consultat, cu excepția situațiilor în care acesta este cerut de organele abilitate, numai cu acordul persoanei arestate preventiv și al judecătorului.

(6) Datele cu caracter personal ale persoanelor arestate preventiv sînt confidențiale, potrivit legii.

Articolul 328. Registrele privind persoanele arestate preventiv

Administrația locului de arest preventiv întocmește:

- a) registrul de evidență a primirii persoanelor arestate preventiv, în care se consemnează anul, luna, ziua și ora la care persoana arestată a fost primită în locul de arest preventiv;
- b) registrul de evidență a punerii în libertate a persoanelor arestate preventiv;
- c) alte registre de evidență a persoanelor arestate preventiv.

Articolul 329. Deținerea separată în locurile de arest preventiv

(1) În locurile de arest preventiv se dețin separat:

- a) femeile - de bărbați;
- b) minorii - de adulți;
- c) persoanele care pentru prima dată se află sub arest preventiv - de persoanele care anterior au fost deținute în penitenciare;
- d) persoanele bănuite, învinuții sau inculpații de săvârșirea infracțiunii - de bănuții, învinuții sau inculpații pentru participare la aceeași infracțiune;
- e) persoanele bănuite sau învinuite de comiterea unor infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave - de celelalte persoane;
- f) persoanele care pînă la arestare au deținut funcții de răspundere în autoritățile publice - de celelalte persoane;
- g) persoanele care, în virtutea funcțiilor ocupate anterior, pot fi amenințate cu răzbunarea - de celelalte persoane;
- h) persoanele bolnave de boli infecțioase sau care necesită o îngrijire și supraveghere medicală specială - de celelalte persoane;
- i) persoanele condamnate de persoanele aflate sub arest preventiv.

(2) Persoanele lăsate, în modul stabilit de lege, în izolatorul de urmărire penală pentru îndeplinirea lucrărilor de deservire gospodărească a instituției se dețin în încăperi separate, izolat de persoanele aflate sub arest preventiv.

Articolul 330. Temeiurile și modul de eliberare a persoanelor aflate sub arest preventiv

(1) Temeiuri pentru eliberarea persoanei aflate sub arest preventiv sînt:

- a) înlocuirea sau revocarea măsurii preventive;
- b) liberarea provizorie;

c) încetarea de drept a măsurii preventive în condițiile art.195 din Codul de procedură penală.

(2) Eliberarea persoanei aflate sub arest preventiv se face de către șeful locului de arest preventiv în temeiul hotărîrii judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată. La expirarea termenului de ținere sub arest, eliberarea persoanei aflate sub arest preventiv se face în temeiul deciziei șefului locului de arest preventiv.

(3) Hotărîrea judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată cu privire la eliberarea persoanei aflate sub arest preventiv urmează a fi executată imediat după primirea ei la locul de arest preventiv. În cazul în care termenul de arest nu a fost prelungit sau a expirat termenul maxim de ținere sub arest, prevenitul este eliberat în ziua și la ora expirării termenului de ținere sub arest preventiv, dacă nu este primită pentru executare hotărîrea judecătorească de condamnare la închisoare sau detențiune pe viață. Persoanelor eliberate li se înmînează actele, obiectele, banii păstrați la conturile lor de peculiu, precum și un certificat în care se indică termenul aflării sub arest preventiv și temeiurile eliberării.

T i t l u l V I I

EXECUTAREA SANȚIUNILOR CONTRAVENȚIONALE

Capitolul XXXII

EXECUTAREA SANȚIUNILOR CONTRAVENȚIONALE

Articolul 331. Condiții generale de executare a hotărîrilor cu caracter contravențional

Hotărîrile cu caracter contravențional se execută în modul prevăzut în titlul V din prezentul cod, cu derogările stabilite în prezentul titlu.

Articolul 332. Trimiterea hotărîrii spre executare

(1) Trimiterea spre executare a hotărîrilor privind aplicarea sancțiunii administrative, cu excepția sancțiunii avertismentului, revine instanței de judecată sau persoanei cu funcție de răspundere care a adoptat hotărîrea.

(2) Hotărîrile judecătorești privind aplicarea sancțiunii arestului contravențional față de persoanele care nu se află sub arest se expediază organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află domiciliul contravenientului pentru escortarea lui la locul de deținere cel mai apropiat.

(3) În cazul pronunțării cîtorva hotărîri privind aplicarea sancțiunilor contravenționale referitor la una și aceeași persoană, fiecare hotărîre se execută separat.

Articolul 333. Instituțiile și organele care asigură executarea sancțiunii contravenționale

(1) Executarea sancțiunii avertismentului se asigură de către instituția sau organul care a adoptat hotărîrea.

(2) Executarea sancțiunii amenzii, privării de dreptul special, muncii neremunerate în folosul comunității și a sancțiunilor aplicate persoanelor juridice se asigură de către oficiul de executare.

(3) Executarea sancțiunii închisorii contravenționale se asigură de către penitenciare.

(4) Instituțiile și organele prevăzute la alin.(1)-(3) ale prezentului articol comunică instanței de judecată, în termen de 5 zile, despre executarea hotărârilor cu caracter contravențional.

(5) Acțiunile ori inacțiunea instituției sau organului care asigură executarea hotărârilor cu caracter contravențional pot fi contestate în modul stabilit de lege.

Articolul 334. Executarea sancțiunii avertismentului

Hotărârea de aplicare a sancțiunii avertismentului se remite contravenientului, contra semnătură, de către organul care a adoptat hotărârea cu privire la sancționare.

Articolul 335. Executarea sancțiunii amenzii

Sancțiunea amenzii contravenționale se execută în condițiile capitolului XVIII din prezentul cod.

Articolul 336. Executarea sancțiunii privării de dreptul special

Sancțiunea privării de dreptul special se execută în condițiile capitolului XIX din prezentul cod.

Articolul 337. Executarea sancțiunii muncii neremunerate în folosul comunității

(1) Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.

(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, oficiul de executare înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.

Articolul 338. Executarea sancțiunii arestului contravențional

(1) Sancțiunea arestului contravențional se execută în condițiile stabilite pentru regim inițial într-un penitenciar de tip semiînchis, conform prevederilor capitolului XXIV din prezentul cod.

(2) Nu se admite aplicarea armei de foc în privința contravenienților, cu excepția cazurilor prevăzute la art.242 din prezentul cod.

Articolul 339. Amânarea executării sancțiunii contravenționale și liberarea de executare a sancțiunii contravenționale

Amânarea executării sancțiunii contravenționale și liberarea de executare a sancțiunii

contravenționale se efectuează în modul stabilit de legislația contravențională.

Articolul 340. Stingerea executării sancțiunii contravenționale

(1) Prin stingerea executării sancțiunii contravenționale se stinge raportul juridic de executare a sancțiunii contravenționale, adică obligația contravenientului de a executa sancțiunea contravențională și dreptul organului de stat de a cere executarea sancțiunii contravenționale.

(2) Stingerea executării sancțiunii contravenționale se efectuează în temeiurile prevăzute în art.295 din prezentul cod.

Articolul 341. Executarea sancțiunilor contravenționale aplicate persoanelor juridice

Executarea de către persoane juridice a sancțiunilor contravenționale se efectuează în condițiile capitolului XXIX din prezentul cod.

Titlul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 342. Intrarea în vigoare

Prezentul cod intră în vigoare la 1 iulie 2005, cu următoarele excepții:

- a) prevederile cu privire la Comitetul pentru Plângeri intră în vigoare la 1 ianuarie 2006;
- b) prevederile ce reglementează cerințele regimului de deținere în penitenciare a persoanelor care execută pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață intră în vigoare pe măsura creării condițiilor necesare, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2013;
- c) prevederile titlului VII intră în vigoare la data abrogării Codului cu privire la contravențiile administrative.

Articolul 343. Prevederi aplicative

(1) Dispozițiile cărții întâi a prezentului cod se completează cu prevederi din Codul de procedură civilă.

(2) Hotărârile cu caracter civil aflate pe rol la executorii judecătorești se execută conform procedurii prevăzute de prezentul cod.

Articolul 344. Abrogarea unor acte

La data intrării în vigoare a prezentului cod, se abrogă:

- a) Titlul V al Codului de procedură civilă aprobat prin Legea R.S.S.Moldovenesti din 26 decembrie 1964;
- b) Codul de executare a sancțiunilor de drept penal nr.1524-XII din 22 iunie 1993;

c) Legea nr.1226-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la arestarea preventivă.

Articolul 345. Organizarea executării

Guvernul:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezentul cod și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.

PREȘEDINTELE

PARLAMENTULUI Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 24 decembrie 2004.

Nr.443·XV.